

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

Häftet 1.

Pris 10 öre.

EN DAMDUELL

Fritt efter främmande förebild

af

J. G. BÜTZOW RUNQUIST

M.A.L.M.Ö

Distribueras genom Carl Ohrländers Tidskriftsexp.

Observera omslagets sista sida!

EN DAMDUETT

Ein elegantes Kleid

aus feinem Stoff

Preis

12 Mark

Bestellen Sie bei...

12 BHäftet.

Pris 10 öre.

EN DAMDUCELL

Fritt efter främmande förebild

af

J. G. BÜTZOW RUNQUIST

MALMÖ

Distribueras genom Carl Ohrlanders Tidskriftsexp.

EM DANNQUILL

403.

EN DAMDUELL

Fritt efter främmande förebild

af

J. G. BÜTZOW RUNQUIST

MALMÖ

Distribueras genom Carl Ohrlanders Tidskriftsexpedition

EN DAMDUFF

LANDSKRONA,
TYPOGRAFISKA ANSTALTENS BOKTRYCKERI,
1896.

FÖRSTA KAPITLET.

Ute på landet.

En varm junidag nalkades sitt slut, då en ensam vandrare anlände till den lilla bergsbyn Timmeryd. Bland vänligt leende åkertegar lågo hus och gårdar kringströdda i dalen, och från de omgivande bergen hängde små kojor ned som svalbon. En liten bäck med kristallklart vatten porlade muntert fram öfver den glatta kiselgrunden tvärs igenom dalgången, och bredvid bäcken gick den stora bygatan, på hvilken fotgängaren vandrade. Här och där stod en bok eller lind, prålände med lummiga grenar. Mellan husraderna syntes getter och kor, drifvande hem från betet . . . det var en lördags afton.

Främlingen, en ung man om några och tjugo år, med svart hår och skägg och blå ögon, betraktade med välbehag den idyll, som framställde sig för honom i den vackra kvällen. Hänförd af den förtjusande dalen, betraktade han med välbehag de yra, lekande barnaskarorna, de gamle, som sutto stilla begrundande utanför sina dörrar, samt de pittoreskt belägna små husen på bergsluttningarna. Likgiltigt svängande sin vandringsstaf, den lätta rörkäppen, skred han trött framåt; hans klädsel var enkel, men prydlig. I ett grönt band hängde en liten rensel med blott få res-effekter samt där bredvid en kikare, instucken i ett brunt läderetui. En panamahatt med breda brätten omskuggade hans ansikte, som redan började brynas af solen. Att döma

af främlingens utseende och klädsel skulle man tagit honom för en konstnär eller lärd, som reste för sitt nöje eller samlade stoff till nya arbeten.

På en upphöjd plats, ej långt från kyrkan, låg värds-
huset, ett vitmenadt tvåvåningshus, midt ibland klippor
och grönskande träd. Under ett öppet tält i närheten suto
några herrar och damer, synbarligen resande, som kommit
hit för någon tid. Främlingen steg uppför terrasstrappan
och stannade på den höga, fria platsen, öfverraskad af den
utsikt, som här erbjöd sig: byn vid hans fötter framställde
ett vackert fågelperspektiv; till venster utbredde sig en
grönskande slätt, och till höger skymtade dalens fortsätt-
ning, hvars romantiska skönhet förhöjdes af klippor och
skummande vattenfall.

Han trädde in i värds huset. En beställsam uppssare
mottog honom och förde honom uppför trappan till en lång
korridor.

— Jag önskar ett par rum med fri utsikt, sade främ-
lingen.

Uppssaren öppnade dörren till en dubblett, som sträckte
sig genom husets ena gafvel. Rummen, mellan hvilka en
grön portièrè var upphängd, voro treffigt möblerade och
öfverträffade alla förväntningar. Uppssaren hade emeller-
tid hastigt aflägsnat sig för att låta den resande ostördt
njuta af den vackra vy, som nu upptog hela hans upp-
märksamhet.

Tätt invid husgafveln låg en väl skött trädgård med
blommande fruktträd. Bakom denna höjde sig en brant
klippvägg, hvars krön pryddes af sekelgamla tallar. Små
vattenfall störtade forsande ned såsom långa, tunna, nästan
genomskinliga silfverslöjor. På något afstånd låg kyrkan
med kyrkogården; tydligt sågos grafstenar och kors, mildt
belysta af aftonsolen. De höga, smala kyrkfönstren blänkte
som det "rödaste guld."

— Förtjusande! utbrast den unge mannen hänryckt . . . Förödelsens boningar och det blomstrande lifvet . . . dystert, glad romantik, berg och dal, kultur och ödemark, — allt bildar en tafla, skönare än någon konstnärs fantasi kan skapa! Här är en omgifning, som behagar mig; här vill jag slå upp mina bopålar.

Han tog af sin lätta respackning.

Uppassaren kom tillbaka med inskrifningsboken för ankomna resande. Den resande skref: "Gustaf Beronius, privatman. Ankommer . . . från ****. Reser . . . för nöje. Tiden för vistelse . . . obestämd."

— Tänker ni bli här en längre tid? frågade honom uppassaren, som såg på hvad han skrifvit.

— Allra minst en månad, antagligen större delen af sommaren . . . Hur är det med postförbindelsen?

— Diligensen passerar tre gånger dagligen och är här i det samma; herr Holm, egaren af detta värdshus, är tillika postmästare.

Beronius begärde skrifmaterial, skref ett kort bref, som han utlemnade till befordran, och intog en stark aftonmåltid, kryddad af hunger och landtluft, och som behagligt återställde hans af vandringen medtagna krafter. I skymningen, sedan de närvarande gästerna redan dragit sig tillbaka, gick han ned och satte sig under tältet framför huset.

Värden inställde sig. Det var en gammal godmodig herre, som helsade gästen med familjär vänlighet; skrytsamt lofordande den stärkande bergsluften, gaf han äfven en liten puff för sitt hotell.

— Gäster, som en gång varit här, komma gärna tillbaka, sade han. Hvarför skall man resa till aflägsna badorter? Här lefver man billigt, och naturen erbjuder allt hvad man rimligtvis kan begära af ett uppfriskande landt-lif . . . Bland årliga gäster räknar jag en dam, som kommer hit nu för fjärde gången; hon anmälde sig hit för åtta dar

se'n och kommer i dag med aftondiligensen. Finge hon icke tillbringa sin sommar här, tror jag hon blefve sjuk!

— Äro här eljes några gäster? frågade den unge mannen.

— En familj från Hamburg, som redan varit här ett par veckor.

Nere i dalen smattrade emellertid posthornet på den gamla melodien: "Just trettio år du är . . ." Midt i sången tystnade hornet, och postiljonen blåste ilfanfaren.

— Kalle, skrek postmästaren till kyparen, låt drängen gå med och hemta frökens saker!

Kalle rusade med drängen nedför trappan.

Diligensen stannade.

Värden tände två ljus, som han ställde under glas-klockor på bordet, och gick därefter de anländande till mötes. Hela tältet hade blifvit upplyst. Gustaf valde sin plats så, att han bekvämt kunde se den ankommande damen, då hon gick förbi. Värden-postmästaren stod nu uppe på öfversta steget till trappan, som ledde upp till den fria platsen framför huset, mottagande brefven af brefbäraren, som kom med postväskan. Efter brefbäraren kom drängen med en stor koffert samt Kalle med sjatull, väskor och paket.

Damen hoppade ur vagnen och satte sig i rörelse. Innan hon ännu hunnit fram till trappan, ropade hon:

— God afton, herr postmästare!

— Välkommen, fröken Lundeby! ropade värden emot henne.

I nästa ögonblick var hon uppe på platån; hon räckte vänligt handen åt postmästaren, som åter helsade henne välkommen.

— Jag får väl mina vanliga rum? frågade hon.

— Naturligtvis, de ha länge väntat på fröken och äro lika präktiga som förr. Ingenting är ändradt alls . . . ej ens en spik i väggen är borta . . . äfven buren med kanarie-fågeln är på sin plats i fönstret!

Den sista anmärkningen framkallade ett satiriskt leende på den unge mannens läppar och väckte hans misstanke, att fröken Lundeby var en gammal ungmö med små älskliga egenheter; men han bedrog sig. Hon kom närmare; hon var en ung dam vid pass tjugofem år; hon var till och med vacker. Åtföljd af värden, steg hon in i tältet, satte sig och sade leende:

— Luften i er dal är oförliknelig. Jag tänker ej gå in, utan äta kväll här; i postvagnen herskade en så tryckande hetta.

Värden lemnade matsedeln. Fröken Lundeby läste. O himmel, hvilket förtjusande anlete! Sådana ögon, hvilka ädla drag! Hår, hy, färg . . . allt var förtrollande. *Agata af Lundeby* kunde med rätta kallas en pikant skönhet.

— Skicka hit Betty! sade hon till värden, sedan hon sett på matsedeln. Värden gick.

Gustaf satt på något afstånd obemärkt och rökte. Med denna skönhet skulle han således få tillbringa sommaren, en utsikt, som borde vara ganska lockande för en ung man som han, i synnerhet som hon var en skönhet af första rang. Att hon icke redan var gift förvånade honom; det var förundransvärdt! Ville hon icke offra sin frihet? Hade hon icke haft någon friare? Eller hatade hon alla män efter att ha bedragits i sin första kärlek?

Nu visade sig Betty, fröken Lundeby's kammarjungfru, en liten trefflig flicka, om ock ej i första blomman af ungdom.

— Tänker nådig fröken äta ute? frågade hon.

— Ja medan du packar upp och gör i ordning för aftonen. Kappan här kan du taga med dig.

Betty hjälpte sin herskariinna att taga af reskappan och ilade därpå snabbfotad in i värdshuset. Fröken Lundeby's hela bedårande skönhet framträdde nu, där hon stod iklädd en enkel, mörk klädning. Växten var yppig, den blottade

halsen matthvit, armen ett mönster af skönhet; rund och fyllig lopp den ut i en liten trolsk hand.

Kalle, kyparen, kom för att duka. Synbart glad att se fröken Lundeby, tillät han sig fråga hur hon mådde.

— Här mår jag alltid bra, svarade hon vänligt.

— Fröken stannar kanske vintern med? frågade han godmodigt.

— Ganska möjligt; jag har tänkt på något sådant.

Kalle kom och gick.

— Jag ser inga gäster, sade Agata; låt mig få se inskrifningsboken!

Kyparen bragte henne denna, som hon uppmärksamt studerade. Värden kom tillbaka.

— Säsongen har knappt börjat, inföll Agata.

— Det ger sig väl, kära fröken, genomresande taga in dagligen, jag är rätt belåten.

Värden observerade emellertid sin nye gäst. Denne hade hittills suttit i ett slags skymundan och presenterades nu för den unga damen. Gustaf helsade med en djup bugning, som förnämt besvarades.

Bordet var dukadt, och fröken Lundeby började sin måltid med friheten hos en dam, van att råda öfver sig själf; läppjande på vinet prisade hon värdshusets kök och källare; värden tackade för benäget öfverseende och utpekade en rätt, en rätt, som lagats enkom för henne, något utsökt, som skulle smaka henne.

— Tack, allt smakar mig, svarade fröken ogeneradt. Värden kallades in.

Gustaf ansåg sig förpliktad att underhålla den unga fröken. Han närmade sig under uttalande af den angenäma öfverraskning, som bereds honom, då han anlände till Timmeryd, samt omnämnde, att han tänkte stanna någon tid i den vackra trakten.

— Har ni kommit hit för att vinna helsa? frågade Agata.

— Nej.

— Så mycket bättre!

— Jag tycker icke om det bullrande sällskapslivet vid våra badorter.

— Vi sympatisera i det hänseendet.

— Den rena, oförfalskade naturen föredrager jag framför de fashionabla baden med deras raffinerade lyx.

— Alldeles som jag! ropade Agata med ifver . . . När jag under vintern hunnit bli utledsen på sällskapslivets band, söker jag njuta sommarn i full frihet. Jag vill hvarken iakttaga eller iakttagas: min ande skall hvila, skall på sin höjd njuta af naturens skönhet, som man kan njuta utan att ha någon enda menniska att tacka därför . . .

Hon hör visst till de emanciperade damerna! tänkte den unge mannen. Det skulle ej förvåna mig, om hon vore gammal och ful; men då hon nu är ung, vacker och, som det synes, begåfvad, måste jag beklaga henne.

Agata hade icke vunnit i främlingens ögon. Han kände föga lust att fortsätta en bekantskap, som förefallit honom så eftersträfvansvärd. Helst skulle han velat aflägsna sig, men den frihetssvärmande damens öfverraskande skönhet höll honom tillbaka, äfven mot hans önskan. Egensinne eller något högre mått af vilja lästes ej i hennes drag; i hennes ögon låg till och med en godmodighet, som motsade hennes uttalade pessimism. Måhända skämtade hon med den för henne ännu obekante unge mannen; måhända var hon, i trots af ett visst själsdjup, en öfvermodig, lefnadsglad ung dam.

— Hon är en intressant studie; som sådan vill jag ock betrakta henne.

Agata hade emellertid nått och jämt hunnit med deserten, då Betty kom tillbaka och kastade en liten hvit kappa öfver hennes skuldror.

— Allt i ordning, nådig fröken!

Agata steg upp, helsade högdraget och skyndade bort.
— Jag har haft tur i val af sommarnöje! sade Gustaf
för sig . . . Det lofvar att bli trefligt.

ANDRA KAPITLET.

Dagen efter.

Trött af resan sökte han upp sitt rum och lade sig. Plasket af vattenfallen från klippväggen där borta förnams tydligt i natten och söfde honom med sin brusande vagg-sång. Då han nästa morgon vaknade, tittade solen vänligt in i hans rum. Medan han klädde sig, öppnade han ett fönster . . . han var nära att jubla högt, då han såg ut i landskapet. Ofrivilligt knäppte han hop händerna vid all den prakt, som var sammanförd på denna enda lilla jord-lapp. Enskilda, utsökt vackra punkter framträdde nu fullt tydligt i morgonsolens glans. Han kände sig berusad. Med den rena luft han andades insög han blommornas balsamiska doft. Rosornas röda prakt där nere i trädgården, blandad med resedornas mattgrå glans, smekte hans ögon; det röda gaf kärlek och lif, det matta grå gaf en himmelsk ro . . . Plötsligt syntes en hvit gestalt bland trädgårdens blommor . . . det var Agatas härliga, imposanta gestalt . . . hon tog en morgonpromenad, iklädd en hvit sommarklädning; hon var förtjusande i den hvita dräkten. Täflande med fåglarnas glada kvitter tonade kyrkklockorna högtidligt i den fridfulla morgonen. Med andra känslor än vanligt betraktade han kyrkan, en symbol af renhet och helighet; hon stod så vänligt inbjudande, han kunde icke motstå frestelsen att besöka henne. Afslutande sin klädsel gick han ned i tältet

och drack skyndsamt en kopp kaffe. Kalle underrättade honom, att han hade en hel kvart, innan gudstjensten begynte, och föreslog honom att invänta fröken Lundeby och åtfölja henne, ty hon brukade alltid gå i kyrkan om söndagarna.

Gustaf föredrog emellertid att gå ensam och betrakta den fromma bedjerskan på afstånd; han steg nedför trappan och fann snart gångstigen, som öfver den långsträckt backen, på landsmål kallad "liden", förde honom till kyrkan. Grupper af besökande sutto, under skuggan af en jättelind, väntande uppe på kyrkbacken. Den nedanför liggande slätten liknade en hafsgreen sjö; som ett hvitt bälte drog landsvägen genom de gröna sädesfälten. En sann sabbats-hvila var utbredd öfver det härliga sommarlandskapet. I tornet ringde klockorna för andra gången. Nya grupper af landtmän flockade sig mot kyrkan, brådslande att hinna fram under klockringningen. Gustaf hade satt sig under linden. Hans blickar föllo på skolhuset; en ung flicka gick ut därifrån och närmade sig. Han betraktade henne. Hon var skön; hennes milda, blåögda madonnaansikte förtjuste honom. Då hon gick förbi, blef hon märkbart förlägen vid främlingens iakttagande blickar; hon sänkte de långa ögonhåren och såg ängsligt på psalmboken med den lilla hvita duken öfver, som hon höll i hand. Aldrig någonsin hade en flicka gjort ett sådant intryck på honom. Hade den hänförande, solbelysta söndagsmorgonen, det underbart vackra landskapet eller den högtidliga ringningen stämt honom så poetiskt, att han i denna flicka trodde sig se mer än ett vanligt väsen? Blott flyktigt hade han sett hennes drag och mött en skygg blick ur hennes sjäfulla ögon, och likväl stod hennes bild med oförklarlig tjuskraft lifslevande för hans själ. Ringningen tystnade, och orgelmusiken brusade fulltonigt ut från kyrkan. Liksom drömmande närmade sig Gustaf ingången, stötande emot fröken Lundeby, som

i samma ögonblick skulle gå in i kyrkan. Bestört vek han tillbaka, framstammande sin ursäkt.

— Ni här? frågade hon förvånad.

— Jag kände en sådan lust att gå i kyrkan i dag.

— Ni skall ej ångra det! Presten i byn, hur liten den är, predikar förträffligt. Jag finner mer andakt här än i en götisk döm . . . bykyrkans rena poesi tilltalar mig. Hör församlingens enkla sång! Den för tanken tillbaka till de första kristnes gudstjenst.

Hon slog ihop sin eleganta parasoll, bugade graciöst och skyndade genom den lilla förstugan in i kyrkan.

— Bildad är hon, tänkte Gustaf, och vacker, men åt den täcka landflickan ger jag företrädet!

Han gick in i kyrkan. Hans ögon sökte ett ögonblick den unga flickan, som satt i en af de närmaste stolarna. Agata gick fram till henne. De helsade på hvarandra som gamla vänner, visande glädje vid återseendet. Därpå öfverlemnade de sig åt andakten. Gustaf satte sig. Han betraktade de två flickorna, hvilka, ehuru båda vackra, voro så himmelsvidt olika hvarandra. Han satt drömmande i sina tankar, försjunken i betraktande, med ett för hans ålder naturligt svärmeri. I fulla drag njöt han vid åsynen af den unga flickan, hvars fromma, man kunde säga heliga, anlete gjort ett så outplånligt intryck på honom. Bländande skönheter hade han sett till öfvermåttnad; här trädde honom till mötes rena, regelbundna drag af en obeskriflig skönhet. På predikan hörde han föga, tiden förgick som i en dröm . . . Församlingen steg upp från sina platser. Gustaf var en bland de förste, som lemnade kyrkan. Han vände om och stannade, då han bakom sig hörde fröken Lundebys röst:

— Välkommen, kära Elisabet! Välkommen i eftermiddag.

— Tack, nådig fröken, svarade flickan, och tog förtjust afsked.

TREDJE KAPITLET.

Hon är litet fåfäng!

Gustaf måste göra våld på sig för att ej se efter henne, medan Agata gick fram till honom.

— Hvad tyckte ni om predikan? frågade hon vänligt.

— Bra, rätt bra! svarade han tankspriddt.

— Den gamle mannens fromma barnatro rör mig ibland ända till tårar! Hans föredrag genomandas den innerligaste öfvertygelse. Han är ej konstlad. Hans tal saknar oratorisk svulst. Allting är enkelt och sant här liksom naturen själf . . . Timmeryd är en pärla bland bergsbyar! Om vi räkna med vår hederlige värd, den gamle postmästaren, så få vi en rätt idyllisk tafra. Den snälle gubben är den lugna fridens tempelprest, den landtliga förnöjsamheten själf. Han lefde länge lycklig med sin Bancis, en modern Filémon, — de tu voro ett! Så mister han sin hulda maka . . . det är nu tre år sedan. Jag kände den goda frun och följde henne uppriktigt sörjande till grafven. Ser ni den hvita gravvården där borta vid tårpilen?

— Ja, jag ser den!

— Där hvilar hans maka, som nedsteg i en förtidig graf. Alla i församlingen deltog i hennes likfärd, som erbjöd en gripande anblick. Den unga flickan, som tog afsked af mig, är dotter af skolmästare Hall, en bror till postmästarens aflidna hustru. Skolmästaren i sin ordning var gift med denne senares syster; äfven hon är död. De båda herrarne voro sålunda dubbelsvågrar. Jag har fattat tycke för flickan, hon är ett barn i ordets fullaste betydelse, i ordets vackraste bemärkelse . . . jag har med några presenter till henne, de skola glädja henne . . . hon tycker om grannlåt. Hon är litet fåfäng, men det är visst också hennes enda fel!

— Ett ganska förlätligt fel! inföll Gustaf.

— Nåja, svarade fröken Lundeby, det beror på . . . det beror på hur man tar det!

— Hur så?

— Fåfängan är alltid ett fel, när den framträder hos högt begåfvade män. Den är då till och med löjlig. Om en kvinna däremot vet om sina yttre företräden och är mån om att de framlysa, må det så vara, ehuru jag icke gillar det obetingadt . . . Jag talar endast om naturliga företräden! Hvem rår väl för att man är vacker eller ful? Skall en menniska yfva sig öfver något, för hvars tillkomst hon är lika oskyldig som till världens skapelse!

— Låt oss närmare skärskåda dessa yttre företräden! sade Gustaf.

— Att oskyldigt och okonstladt utbilda våra naturliga behag, att till en viss grad låta dem framträda, så att de göra sig gällande, är kanske till och med en förtjenst, som ej bör underskattas. En finkänslig kvinna låter dock sina behag ej stråla utom för att göra sig angenäm för sig själf eller bereda andra en glädje.

Hon talade lifligt, hennes ord ljödo så egendomligt friska.

FJÄRDE KAPITLET.

Ni måtte ha gjort sorgliga erfarenheter!

Med en viss blygsamhet sade Gustaf:

— Mot denna filosofi kan ingenting invändas!

Agata svarade:

— Jag tycker om ett spirituellt umgänge; ty värr, tillade hon suckande, finner man sällan ett sådant. Den

tråkiga egoismen ockrar på alla goda känslor och drifter. Hos högst få finner man det rätta jämnåttat, man finner endast kalla förståndsmenniskor, där man söker ett värmande umgængeslif, hängifvenhet och esprit.

— Ni måtte ha gjort sorgliga erfarenheter!

— Ja medan jag var dåraktig nog att tro alla menniskor om godt. Nu sedan jag blifvit pessimist, behöfver jag ej mer beklaga mig öfver menniskor i allmänhet.

— Och ni känner er därigenom mer oberoende?

— Ja, och det anser jag för en stor lycka. Den menniskan är verkligen beklagansvärd, som är beröfvad friheten, friheten att handla och tänka. Utan vilja rör hon sig förnuftslöst som en maskin efter oblidkeliga lagar, som egoismen, alltings häfstång, utstakat för henne . . . Det finns undantag, tillade hon förbindligt, och när jag finner ett sådant, helsar jag det med desto större glädje och öfverraskning.

Gustaf måste inom sig erkänna, att den unga fröken var en begåfvad dam, som förtjente ett lifligt intresse, på samma gång hon fordrade aktning. Hon talade okonstladt och i en ton af öfvertygelse. Om hon velat, skulle hon ej haft otur i kärlek, därför talade hennes skönhet. Ju närmare man lärde känna henne, dess mer förtrollande syntes hon. Öfver hela hennes väsen var utbredd en friskhet, som man sällan finner hos aristokratiska damer. Trots sin manligt mogna åskådning saknade hon denna djärfva, manliga beslutsamhet, som alltid sårar, emedan den stöter på något manligt.

FEMTE KAPITLET.

Vet ni inte jag kan spä?

Från en gångstig, som ledde till vägen, kom i detta ögonblick en kvinna fram. Då hon såg de promenerande, stannade hon, stödjande sig mot en törnekäpp, som hon höll i handen. En liten fladdrande kappa hängde löst öfver hennes krökta rygg, och på hufvudet bar hon en trådsliten silkessjalett, som föll ned på pannan öfver hennes grå lockar.

— Jag ser väl aldrig fel! sade gumman. Jag tror minsann de' ä' den snälla fröken, ser jag inte rätt?

Hon lyfte med möda upp sitt skälvande hufvud och såg på den unga damen med sina rödsprängda ögon; hennes gamla mun gapade vidöppen.

— Mor Engelsson! ropade Agata.

— Jag lefver ännu jämt, återtog gumman, fast jag lefvat länge nog. Folket här är seglifvadt och kommer, Gud ske lof! till en hög ålder; men hur de' ä', är ålderdomen ändå besvärlig!

— Längtar ni att dö? frågade Agata.

— Visst inte, kära fröken, men det kan ske hvilken stund Gud vill . . . Se, när man redan hunnit två och sjutti år, ska' fröken besinna! Men hva' jag är glad, att fröken ser så frisk ut.

Agata tog upp sin börs och gaf gumman en slant.

— Tusen tack! sade gumman, tummande på pengan. Fröken kommer väl och ser om mig?

— Det skall jag visst göra. Adjö, mor Engelsson!

Agata började aflägsna sig.

Gustaf stannade för att också gifva en slant.

— Gud välsigne herrn! stammade hon rörd. Jag kan nog behöfva det, för de' ä' onda tider . . . Käre herre, kommer ni med till mig?

— Hvad skulle jag hos er?

— De' va' en fråga! Vet ni inte jag kan spå? Fråga fröken bara!

— Hvar bor ni?

Gumman pekade med sin käpp bort mot gångstigen, hvarifrån hon kommit.

— Går man här, kommer man till mitt lilla hus . . . det är lätt i sikte! Jäms med klippan där längs inne står min hydda, de' ä' ingenting ä ta' fel på! Kommer herrn, får han komma efter solens nedgång, — om dagen ha mina kort ingen färg.

— Jag skall komma!

SJÄTTE KAPITLET.

Hur länge stannar den herrn här?

Gustaf upphann Agata. De promenerade tillsammans till värdshuset och satte sig under det skuggiga tältet. Agata läste de nyss ankomna tidningarna. Gustaf betraktade henne några ögonblick och hänrycktes af hennes skönhet. Där låg en underbar tjuskraft i dessa ungdomliga, kloka och godmodiga anletsdrag. Därpå drog han sig tillbaka på sitt rum, samlade sina tankar och införde i dagboken sina intryck från sin korta vistelse i Timmeryd. Ett kvart till tolf kallades han till middagen i tältet; på slaget tolf åt man ute i det fria. Kalle bar omkring faten med landtligt enkla rätter. Värdens, som åtog sig värdskapet, förstod att med oskyldigt, godt skämt krydda samtalet, hvori Agata deltog lifligt och ogeneradt.

Efter middagen tog Gustaf en kort hvila.

— Hur länge stannar den herrn här? frågade Agata likgiltigt.

— Han har hyrt rum på en månad, svarade värden, men det är ju möjligt att han blir här längre . . . Jag hoppas, att han skall trifvas hos oss, tillade han lätt skämtande.

Fröken Lundeby lyfte hotande fingret.

— Herr postmästare, ni vet att jag hatar männen.

— Det är en fin herre, jag tycker om honom.

— Smaken är olika.

— Fröken får väl se det en gång . . . kommer bara den rätte, så är fröken med ens fångad, och alla emanciperade idéer gå då upp i rök!

— Ni rider på er gamla käpphäst, herr postmästare! Vill ni sätta mig under toffeln?

— Ja, sade gubben, kyssande hennes hand. Och bröllopet skall stå hos mig, här å Gröna Jägaren.

Han förde henne till den lilla soffan under ett hörn af den utspända tältduken.

— Sätt er här, fröken Lundeby, och njut af er favoritutsikt! Jag skall ej säga ett ord mer om männen för att icke störa ert sinneslugn.

Han helsade och gick att taga sig en liten middagslur.

SJUNDE KAPITLET.

Den landtliga oskulden.

En halftimme senare infann sig skolmästarens dotter i tältet.

— Elisabet! utropade Agata lifligt och lade från sig tidningarna.

— Här är jag, kära fröken! sade flickan blygt.

— Välkommen! Vi ska' dricka kaffe här . . . se'n promenera vi till vårt älsklingsställe.

Elisabet satte sig ned. En enkel, mörkgrön klädning omslöt hennes höga, charmanta figur. Älskvärdhet och jungfrulig täckhet framlyste ur hela hennes väsen. Hon syntes omedveten om sin skönhet; hennes näpna dräkt antydde snarare ordningssinne än fåfänga.

Agata betraktade henne.

— Hvad ni blifvit vacker! inföll hon.

Elisabet rodnade.

— Kom med mig in, sade Agata af Lundeby plötsligt; nej, rättade hon sig, vänta här! Betty skall komma och kalla på er. Jag tänker bereda er en liten öfverraskning . . . Här äro tidningar, roa er med dem så länge!

Agata skyndade bort.

— Så vänlig och godhjärtad hon är! hviskade Elisabet. Ack, kunde jag bara göra henne en riktig tjenst en gång! Men ty värr, det är ej så väl . . . hvad kan väl en fattig flicka som jag göra henne för tjenst? Jag vill emellertid vänta.

Hon satte sig och begynte läsa.

Gustaf kom strax därpå ut. Då han gick nedför värdshustrappan, kastade han sina blickar bort mot tältet, där Elisabet satt och läste.

— Redan här! tänkte den unge mannen, medan en glad rysning genombäfvade honom.

Liksom bländad betraktade han henne. I sin oskuldsfulla skönhet liknade hon en halft utsprucken rosenknopp.

— Om själen svarar mot kroppen, tänkte Gustaf, så är den unga flickan ett under af begåfning och skönhet.

Ifrigt längtande att göra hennes bekantskap, fann han tillfället gynnsamt; han ville icke låta det gå sig ur händerna. Till utseendet lugn inträdde han i tältet. Elisabet

såg upp. Gustaf helsade vördnadsfullt. Elisabet besvarade
helsningen, i det hon steg upp.

— Jag vill ej störa, fröken Hall!

Hennes kinder blefvo högröda.

— Ni känner mig således? frågade hon med osäker ton.

Hon förmodade, att Gustaf var fröken Lundeby's res-
sällskap, möjligen släkt, eftersom hon sett dem tillsammans
vid kyrkan.

Hon var kostlig i sin förvirring. Än sänkte hon han-
den i förklädsfickan, än ryckte hon på förklädsbandet, än
lekte hon med det lilla guldkors, som hängde vid barmen.

— Jag såg fröken Hall i kyrkan.

— Ja, jag minns.

— Och fröken Lundeby har berättat så mycket vackert
om er. Mitt namn är Gustaf Beronius, jag ber, intag åter
er plats?

Hon satte sig som ett lydigt barn.

Gustaf uttalade sig öfver dalens skönhet. Endast af
en händelse hade han kommit hit.

— Af en händelse? frågade Elisabet.

— Ja blott en tillfällighet, som jag för öfrigt ger mitt
hjärtliga tack, har fört mig till Timmeryd.

— Då har ni kanske först här lärt känna fröken
Lundeby?

— Ja.

— O, hvad hon är snäll!

Elisabet slog upp sina ögon vid dessa med varm känsla
uttalade ord. Gustaf tyckte sig blicka in i en himmel!
• Och hvilken sympatisk klang hade icke hennes klara, ung-
domsfriska röst.

— Därom är jag öfvertygad, ehuru jag känner henne
så litet. Först i går gjorde jag hennes bekantskap.

Elisabet hade plötsligen blifvit förbehållsam. Det und-
gick ej Gustaf, att hon kände sig besviken i sina förvänt-

ningar. Hur kunde väl också han såsom främling fordra någon större förtrolighet? Det tog emot för honom att fortsätta samtalet. Utan att veta rätt hvarför, kände han sitt hjärta beklämdt, då han såg upp emot den underbart sköna flickan.

— Ni tycker således om vår dal? frågade den landtliga oskulden efter en stunds tystnad.

I denna fråga af dalens inbyggarinna låg en naturlig takt, som angenämt berörde honom.

Jag är förtjust öfver landskapets behag och tänker bli här någon tid.

— Det äro alla menniskor! Alla, som komma hit om sommarn, prisa trakten. Vi, som bo här, kunde vara frestade att tro oss lefva på den grannaste punkt på jorden! Min Gud, hur ser det då ut på andra orter?

— Har fröken Hall aldrig rest?

— Jag har aldrig varit längre än i närmaste stad.

— En stor stad har ni således aldrig sett?

— Ack, jag kan ej göra mig en föreställning om en sådan.

— Ni skulle söka få åtfölja fröken Lundeby.

Elisabet skakade på hufvudet.

— Så länge min fader lefver, skiljer jag mig icke från honom. Hvad har jag väl också i en stor stad att göra? Jag förstår ej att röra mig i fint bildade sällskap, jag har endast fått en enkel uppfostran på landet . . . Min far säger alltid, att man bör stanna och verka i den krets, man passar för.

— Det har han visserligen rätt i! utropade Gustaf, som icke väntat att få höra sådana åsikter af den unga, oerfarna flickan. För er skulle emellertid en stor stad ha samma intresse, som en vacker bergstrakt har för oss stadsbor. Man ser andra saker och förhållanden, andra menniskor. Omvexlingen, som på ena eller andra sidan bjudes

oss, verkar lifvande på själ och sinne . . . Jag för min del har blifvit utledsen på stadslifvets enformighet!

— Och ni förutsätter, att också landtlifvet skulle trötta genom sin enformighet?

— Ja.

— Häri misstager ni er, min herre!

— Jag tror knappt . . .

Han sökte efter ord.

— Den som är van vid ordning och verksamhet, inföll Elisabet, känner aldrig ledsnad. I omvexlingen mellan arbete och hvila ligger en njutning, som verkar välgörande.

— Ni träffar häri, sade Gustaf skrattande, storstädernas sårbaraste punkt! Det är sant, vi känna ej sällan ledsnad midt uti vimlet af det stora affärs- och umgängeslifvet, hvilket icke heller besitter en tillstymmelse till lyftning, ej ett spår af poesi.

— Förlåt, hviskade hon rodnande, jag ville icke göra någon häntydning.

I det samma kom Betty in i tältet. Hon helsade på flickan med omisskänlig glädje. Därpå ropade hon förvånad:

— Ack, hvad ni blifvit vacker!

Gustaf måste instämma.

— Ni skämtar! hviskade Elisabet med rodnad på kinderna.

— Nej, jag älskar sanningen, svarade kammarjungfrun.

Hon var så öfverraskad af flickans fördelaktiga utveckling, att hon blott med möda kunde undertrycka vidare utgjutelser däröfver i främlingens närvaro.

— Fröken ber er komma, sade hon.

— Jag kommer!

I det Elisabet gick förbi Gustaf, helsade hon med en lätt bugning, som ledigt och graciöst utfördes.

Flickorna försvunno.

— En förtrollande varelse! hviskade han för sig själf. Dotter af en skolmästare, och sådan uppfostran! Må vara, att hennes uppfostran understödes af en sällsynt intelligens . . . Hon eger naturligt skarpsinne och medfödd takt, — allt förenadt till ett helt, som kan bli farligt för mig.

Han måste le åt sig själf.

— Jag kan handla, som mig lyster, fortfor han. Jag är oberoende som fågeln i luften och har ingen räknenskap att aflägga öfver mitt görande och låtande för någon meniska i världen. Nåväl, jag griper lyckan, hvar hon bjudes mig . . . Min lefnadslycka skall *hon* kanske kunna förverkliga!

ÅTTONDE KAPITLET.

En giftermålsplan.

Snart därefter kom värden, som syntes vara vid särdeles godt lynne efter middagsömnens.

— Herr Holm har en älskvärd systerdotter, sade Gustaf. Jag har haft nöjet se henne. Jag såg henne i morse vid kyrkan, och nu är hon här . . . hon är på besök hos fröken Lundeby. Herr Holm kan vara stolt öfver sin unga släkting.

— Det borde jag väl vara, svarade gubben något nedstämd, och det är jag också, men den goda släktlefnaden är i alla fall störd, för jag drar ej jämnt med min svåger.

— Inte det? frågade Gustaf förvånad. Jag tycker, att med er skulle man kunna lefva på vänskaplig fot.

— Min svåger, svarade Holm, är i grund och botten en hederlig karl, det kan icke förnekas, men han är mer än lofligt envis, vill alltid ha rätt, äfven då han har som mest orätt. Jag kan naturligtvis inte säga ja och amen

till allt af bara artighet . . . det kan jag ej bekväma mig till! Så är det med andra med för resten. Därför sitter den gamle krubbitaren i sitt skolhus och skyr allt umgänge. En riktig bitvarg! Det gör mig ondt om den stackars flickan. Hon har inte för treffligt, men en ängels tålmodighet har hon, hon ser alltid vänlig ut, nöjd med sin lott! Det förvånar mig, att hon får lof att komma hit.

— Kanske vet ej fadern, att hon besöker er?

— Tro inte, att hon gör något utan sin fars tillåtelse, invände gubben. Hon är det snällaste barn man kan tänka sig. Hennes mor, min syster, var också en präktig kvinna, och flickan brås på henne. Jag har inte själf några barn, därför, när jag en gång dör, skall Elisabet ärfva mig. Jag har redan utsett en fästman till henne, en duktig, ung man, ett godt parti! Men för min svägers envishet blir väl ingenting af . . .

Värden satte sig förtroligt vid gästens sida.

. . . Karl Rikhart, den unge mannen, är inspektor på ett gods i närheten; förmögenhet har han ej, men han är en rask gosse, som arbetar oförtrutet från morgon till kväll. Blir Elisabet hans hustru, vet jag min förmögenhet tryggad och i goda händer, och för flickan är då sörjdt, ty fadern lemnar så godt som ingenting efter sig.

— Tycker hon om honom? frågade Gustaf.

Postmästare Holm hviskade:

— Min plan har mognat först senaste vintern . . . Hör, herr Beronius, då nu fröken Lundeby, som eger Elisabets förtroende, är här, skall hon nog göra mig den tjänsten, ni förstår? Hela saken är förstås ännu en hemlighet. Jag meddelar er emellertid detta, emedan jag har förtroende till er. Jag har också behof att meddela mig med någon, som förstår mig . . . Kanske jag kunde få be herr Beronius om en tjänst? Jag menar, medan fröken Lundeby talar med Elisabet . . .

— Så vill ni, att jag skulle känna Karl på pulsen!

— Jag mente det; naturligtvis mente jag det! Jag hoppas kunna presentera honom redan i dag.

Samtalet afbröts genom postens ankomst.

— Besynnerligt! sade Gustaf sakta. Skulle jag låna ut mig och medverka till Elisabets giftermål, den förtrolande flickan, som redan vunnit mina varmaste sympatier, sannerligen blefve jag då en dålig giftoman. Något får jag väl göra för gubben! Är hans guldgosse ej sin lycka värd, så drar jag min Matts ur skolan. Han får då hjälpa sig själf så godt han kan; min hjälp får han inte . . . Äfven i dessa landtliga kretsar söker man smida menniskor vid hvarandra! På landet som i staden, egoismen regerar öfverallt. Skolmästaren, fadern, måste jag känna, göra mig förtrogen med hans *habitus*, beröra hans ytterlinjer, taga på hans fadershjärta. Vi få se! Tid och ledighet fattas mig icke.

NIONDE KAPITLET.

Nej pass, min herre!

Diligensen medförde tre unga män, ett muntert sällskap, som begärde rum för natten. Gustaf vandrade nedåt dalen. Först mot aftonen kom han trött tillbaka. Då han från sitt rum såg ned i trädgården, såg han de sällskapande unga damerna gå där arm i arm. Elisabets former voro spädare än Agatas, men tillika graciösare och elegantare. Hon liknade sålunda en viol, blygt doftande bredvid rosen. Sitt votum gaf han obetingadt för violen, så stadsbarn han var, vid den skönhetsrevy, som damerna utan att ana det

gjorde för honom. Vid aftonmåltiden, som äfvenledes in-
togs i tältet, infann man sig åter tillsamman. Agata talade
lifligt, Elisabet satt tyst, men syntes road af samtaleet.
Gästerna hade ännu icke stigit upp från bordet, då een
ryttare höll nere vid trappan.

— Det är Karl Rikhart! utbrast värden.

Gustaf betraktade Elisabet. Hon såg så likgiltig ut,
som om Karl Rikhart varit en person, som hon aldrig hört
talas om.

— Hvem är Karl Rikhart? frågade Agata.

Värden svarade märkbart förnöjd:

— Han är son till en af mina bästa vänner. Jag har
burit honom till dopet och håller af honom som eget barm.
Men jag tror, att han kommer nu. Se här är han . . .
välkommen, Karl!

Karl Rikhart inträdde.

Det var en kraftigt byggd, rödkindad yngling om ett
par och tjugo år; hans skägglösa ansikte sken af välfödd
fryntlighet. Dräkten röjde landtbrukaren. Läggande ridspö
och hatt på närmaste bord gick han fram och helsade på
värden.

— God afton, postmästare!

Inspektoren presenterades för sällskapet.

Han såg främmad ut och gjorde en klumpig bugning.

Elisabet räckte honom vänligt handen.

— Hur står till, Elisabet? frågade han.

— Ganska bra; hur mår Karl själf?

— Jo tack, bra! svarade han . . . mycket arbete i
sommarhettan . . . få vi bara lagom regn, blir det en vacker
skörd.

Han satte sig till bords och bad kyparen om en
flaska vin.

Gustaf såg hur den unge landtbrukaren tog sitt lyst-
måte af mat och vin och hur förtjust han såg på Elisabet.

När han tänkte på den unge mannens giftastankar, sade han för sig själf: Nej pass, min herre! Nej, så pass robust som du är, passar du inte; du passar inte att bli hennes man, att bli man till den veka, drömmande flickan.

Plötsligt bröt sällskapet upp. Hamburgfamiljen drog sig tillbaka. Elisabet tog afsked för att gå hem. Agata följde henne, kom tillbaka om några minuter, gick förbi och sökte upp sitt rum. Gustaf samtalande ännu en god stund med inspektoren. Därefter drog han sig tillbaka, äfven han . . . öfvertygad, att den välmenande gubben gjort ett mindre lämpligt val.

TIONDE KAPITLET.

Jag litar på min goda stjärna.

Tornklockan i Timmeryd hade redan för länge sedan slagit nio och aftonrodnaden gifvit vika för en sakta skymning, då Agata med ljudlösa steg kom ut i trädgården. Från ankdammen hördes änders kacklande; under förtroligt, högljudt samtal sutto ännu några sena gäster under tältet. De observerade henne emellertid icke. Tjensteandarne voro sysselsatta i köket. Ingen hade därför blifvit henne varse. Insvept i en lång, mörk kappa bar hon, för att icke igenkännas, en slöja öfver hufvudet. Från trädgården, förbi busksnår och klippor, gick en väg in i bergen. Tyst smög hon framåt på de irrande stigarna, som hon valde med beundransvärd skicklighet. Snart stod hon vid en hög hagtornshäck, framför en dörr, som hon öppnade med en medtagen nyckel. Rigeln vek knarrande tillbaka, och den gamla trädörren gnällde i sina rostiga gångjärn.

Hennes väg förde henne omsider, öfver klyftor och vatten, till en klippvägg. Där stannade hon framför ett litet hus, ur hvars fönster ett ljus vänligt lyste.

— En egendomlig romantik hvilat öfver mitt förhållande! hviskade hon för sig. Jag blyges nästan däröfver.

En läderlapp sväfvade öfver hennes hufvud, medan hon trädde fram till det låga fönstret, hvars rutor immats så, att ingenting kunde urskiljas där inne.

Allt var tyst. Endast det sakta brusat af vattenfall ljud som en sakta susning i skogen. Plötsligt förskräcktes hon.

Läderlappen flaxade mot ljusskenet och slog med tunga slag på fönsterrutorna. Han ville vara med. — Ett fult djur, tänkte Agata. Är det en vän eller en fiende? — Inifrån rummet hördes en förskräcklig, grafflik hosta. Härmed blandade sig jammandet af en katt, som sakta tassade uppe på halmtaket.

Agata knackade på fönstret.

— Vänta! Jag kommer genast, hördes en röst inifrån stugan.

Rigeln sköts tillbaka, dörren öppnades och gumman Engelsson stod på tröskeln till farstun med en blecklampa i handen.

— Å de' ä' fröken, som kommer! ropade hon.

— Ni är väl ensam, mor Engelsson? frågade fröken.

— Så godt som ensam med min sjuke man, svarade gumman. Han är för resten utom räkningen. Han hvarken hör eller ser mer. Vill fröken gå med in eller ska' vi gå ut i lusthuset?

— Låt oss gå in!

— Jag anade, att någon skulle komma till mig, förklarade gumman, för min katt har suttit och putsat sig hela aftonen. Sedan sprang han och satte sig på taket. Jag har sökt efter honom och skrikit på honom jämt. Se nu sitter han på takskägget och skriker!

Hon stod i *bislaget*, i den lilla farstun, som sprang fram från husväggen och höjde sig från marken såsom en sufflörlucka på teatern. På vid gafvel öppnade hon dörren till köket, ej större än en förstuga, och lät sin gäst inträda. På spisen glimmade ännu några kol under kitteln, hängande i en kedja från taket. Innan gumman hann att slå igen dörren efter sig, hoppade katten in.

— Där ä' han! utbrast hon. De' ä' ett klokt djur.

— Ligger där någon betydelse i det? frågade Agata.

— Skulle tro det! svarade gumman. Får jag bara fatt på korten, ska' jag genast säga hvad de' ä'! . . . Se på honom . . . se det lilla, rara djuret. Jag fick honom, så snart han öppnat sina ögon. Det var en liten förlupen stackare, som kom till mig. Jag hade en liten dräktig hynda då. Hon visade sin modersömhet mot honom. Han slöt sig som ett barn till henne, och nu sluter han sig till oss, är med öfverallt och vill skydda oss. Se så stolt han ser ut! Inte själfvaste länsmanen eller klockaren kan vara sturskare än han. Om det betyder någonting? Ja —, något ä' de', de' ä' säkert!

De hade emellertid kommit in i rummet, om man så får kalla en liten fyrkant om endast några kvadratalnar. Katten, en snövit katt med gnistrande ögon, satt och spann på bordet bredvid den osande lampan. Å fyrkantens ena långvägg stod en säng, hvari en gammal man låg. Med glödande ögon stirrade han på de inträdande. Hans kala hjässa tittade fram ur en pösande nattmössa. Ansiktet var aftärdt, nästan likblekt. Läpparna voro osynliga, liksom försvunna mellan näsan och hakan.

Mor Engelsson ställde fram en stol åt sin gäst och hemtade sina gamla kort från en hylla på väggen. Den sjuke ansträngde sig för att följa henne med ögonen. Då och då greps han af en kort attack af hosta.

Agata satte sig.

— Skynda er! sade hon. Jag har brådtom.

Gumman, tryckande hornbrillorna på näsan, sade snäsigt:

— Sakta, fröken! Fröken får inte skynda på mig. Allt tar tid! Tid får det ha.

Den sjuke gaf sig till känna genom ett ihåligt hostande.

— Gå och se om er man! sade Agata.

Mor Engelsson log.

— De' ä' ingenting att bry sig om . . . jag märker ingenting själf; jag är nu så van vid det. Han rör sig oroligt, hostan har lindrat sig. Han har legat i tre år så här. Jag känner sjukdomen!

Hon blandade korten.

— Bönderna här, sade hon smått försmädligt, tro att jag är en hexa. Jag är fallen att tro så med mången gång! Något öfvernaturligt ä' de', men jag rår inte för det. Gud har nog inlagt en hemlig kraft hos mig, utan att jag rätt förstår det. Allt hvad jag spår slår in, slår in till punkt och pricka. Rätt väl! Så narrar jag ingen. Se nu kommer den röda sjuan upp igen. Säkert händer mig något.

— Godt? frågade Agata.

— Nej tvärtom, men strunt i det! Nu kan ni fråga mig, nådig fröken, korten äro blandade! Hvad vill ni veta?

Agata drog på munnen. Hon kunde knappt få orden öfver läpparna.

— Jag vill veta, hviskade hon, förläget, om jag blir lyckligt gift.

Mor Engelsson lade ut korten först i tre, sedan i sju rader, hvilka hon betraktade fundersamt.

— Ni blir gift! nej, hvad säger jag? sade hon hastigt och tystnade.

Hon mumlade något inom sig och såg med oafvänd blick på korten.

— Märkvärdigt! utropade hon.

Hon hade svårt att formulera orakelsvaret. Sierskan lyfte upp sina fjärrskådande ögon och såg på den unga damen.

— Saken står på god fot! sade hon dröjande och tveksamt. Men vänta! sade hon sakt. *Jo!* (och orden skenade i fullt språng) *Ni är gift!*

Agata spratt lätt till.

— Och det står *där?*

— Ja så *tydligt*, svarade gumman, de' ä' alldeles säkert.

Agata vacklade och förde fram handen för att stödja sig mot bordet.

— Hvem skulle jag vara gift med? frågade hon oroligt.

— Med en gammal, sjuk man! svarade spåkaringen.

Agata bleknade.

— Er man, fortfor sierskan med ögonen öfver korten, dör snart, han lemnar efter sig en stor förmögenhet. För Guds skull, tyst! Ni gifter om er. En ung, vacker man väntar . . . Här är likväl en fiende. Akta er för honom! Låt mig se, jo, ni måste gifta om er. Ni blir gift, gift med en mycket rik man, men innan dess kommer ni att se många sorger, ack ja! och äfven ett dödsfall. Mer kan jag icke säga!

— Jag inväntar en släktings död, sade Agata. Kan ni se något därom i edra kort?

Mor Engelsson blandade och lade ut korten liksom förra gången. Hon såg på dem en stund och sade:

— Han dör snart!

Agata skälfdde.

— Han dör snart! upprepade hon. Tyst fortsatte hon inom sig för andra gången: "Han dör snart!" Kanske hon säger sanning. Gumman fortfor:

— Han tycker mycket om er och tänker på er beständigt!

Hon afbröt sig plötsligt, lade brillorna på bordet, sägande:

— Korten äro i dag öppenhjärtigare än vanligt; jag vill inte se i dem mer.

— Är det som förestår så förskräckligt? frågade Agata.

— Kära fröken, de' ä' ändå väl att man ej vet allt, svarade gumman.

Hon gick upp och lade korten tillbaka på vägghyllan.

— Här är för ert besvär! sade Agata, tagande upp sin börs och läggande en femkrona på bordet.

— Tack, kära fröken!

— Mor Engelsson, sade fröken, tala inte om för någon att jag varit här. Om den främmande herrn kommer hit, så säg ingenting för honom därom! Håll tyst, ska' ni få en femkrona till. Se här!

— Tack, fröken! Fröken kan godt lita på att jag tiger. Så snart jag säger ett ord till *otydda*, förlora korten sin kraft. Jag får passa mig. Ni kan godt lita på mig. Jag är tyst som själfva katten. Men hvad går åt djuret nu? Där sitter han och hänger med hufvudet. Gå och lägg dig, dummerjöns!

Den sjuke teg emellertid. Han låg orörlig.

— Det måtte ha händt någonting! sade Agata. Er mans ögon äro brustna.

Gumman tog lampan och gick fram till bädden.

— Ja vid lefvande Gud! Käre man, hvem visste, att du låg för döden? På jorden ville du icke vara bland de sämste, måtte du bli salig hos Gud!

Hon tryckte till hans ögonlock.

Besvärad af den dödes närhet lade Agata deltagande ännu ett par kronor på bordet och gick sin väg, samma väg hon kommit, tillbaka till värdshuset. Obemärkt uppnådde hon sitt rum, där kammarjungfrun väntade på henne.

— Du kan gå och lägga dig, sade hon. Jag sitter uppe en stund, innan jag lägger mig, jag är litet upprörd efter den raska spatsergången.

Betty neg och gick in i rummet bredvid.

Hennes herskarinna satt i soffan och såg tankfull på ett mal, som lekte fladdrande kring ljuslågan.

— En lärorik bild! sade hon. De upplysta människorna äfventyra i sin förblindelse ofta lika mycket som detta besinningslösa kräk. Akta dig! För ditt öfvermod får du måhända till slut offra ditt lif i lågan.

Hon föll i tankar, gick oroligt fram till fönstret och inandades den friska nattluften.

— Slå, oroliga hjärta, slå, slå! Hoppas, längta, strid — segra eller dö! Kom med din frid, vackra himmel! Vackert spänner sig den blå stjärnepellen öfver jorden. Underbart sköna natur, kunde jag blott njuta af dig med fullt hjärta! Där ute är allt stilla, så fridsamt stilla. Det är hvilans, dödens frid . . . universum sänkt i sin graf. Ej den minsta lilla atom rör sig. Dödt och liföst är allt utom detta lilla klappande hjärta, som oroas, vakar, lefver! Naturens väldiga krafter synas slumra. Slumra, härliga natur! Sof din skensömn, du! Hvila du, som aldrig hvilar, du som oupphörligt skapar lif, oupphörligt sprider död! . . . Hänsynslöst och blindt verka dina lagar! Sköna äro dock dina verk, fulländade, harmoniska! De allmänna naturlagarna lyda dina högre lagar, lyda din skapande andes bud. Kunna icke därför ock vi människor skapa vår lycka, om vi äro kloka? . . .

Ba, flädermusen! Skulle han ha varnat mig? Är jag blind som han? Om ock blind, vill jag följa min inre röst, mina bästa känslor. Dessa skola leda mina tankar . . .

Jag vågar tänka, jag har mod att våga . . .

Hur kunde den gamla kvinnan, som knappt tittar utom dörren från sin låga hydda i bergen, veta min hemlighet?

Det är slumpen, som drifver sitt spel, det är en ren tillfällighet, en betydelselös tillfällighet. Mysticismen, som snärjer så många med sina okända, gåtfulla, dunkla mysterier, har lockat äfven mig, men jag tror i alla fall icke på någon förborgad, hemlig kunskap . . .

Hon tog ljuset, gick fram till spegeln och betraktade sig.

Man säger, att jag är vacker, men hvad tjenar den förgängliga skönheten mig, om jag icke i tid sörjer för min lycka! Jag skulle gå under bland den stora hopen, hvad annat väl? Klokheten bjuder mig därför att verka . . . Framförallt fordras mod, än sen? Jag litar på min goda stjärna . . . Kärlekens lycka skall le mot mig, om . . .

Hon fulländade ej meningen. Sedan hon ställt ljuset på bordet, tog hon fram en bok, i hvilken hon läste en stund. Därefter gick hon till sängs och insomnade.

ELFTE KAPITLET.

Ja vassera.

Skolhuset låg, såsom vi i andra kapitlet antydt, i närheten af kyrkan, invid kyrkogården. Höga träd beskuggade fönstren till det visserligen gamla, men väl underhållna huset. Från kyrkogården ledde en korsväg till den långa, smala genomgångsporten, som delade huset i två lika hälfter. Till höger låg den rymliga skolsalen, till venster skolmästarens bostad. Bakom huset låg gården och nedanför en trädgård med vackra fruktträd.

Omkring klockan sju på morgonen inställde sig mor Engelsson i skolhuset. Elisabet, som just kom ut från

köket, mötte henne i förstugan. Gumman stod framåtlutad framför henne.

— Så bittida uppe, mor lilla? frågade Elisabet vänligt.

— Det är min sorgliga plikt, svarade gumman, skakande på hufvudet. Min man dog i går kväll!

— Jag beklagar sorgen! sade Elisabet deltagande och tröstande.

— Jag följer väl snart efter, sade mor Engelsson. Så godt vore det! Det vore nog det bästa. Min man låg visst sjuk, men han var ändå alltid ett sällskap för mig. De' va' så ovanligt stilla i natt i min stuga. Jag kunde inte få en blund i mina ögon och låg där så ensam och räknade klockslagen. Jag skulle anmäla dödsfallet för begravnings skull.

— Min far är på sitt rum. Gå in till honom! sade Elisabet. Hon öppnade dörren och gumman steg in.

Sven Hall, skolmästaren-klockaren, en man mellan femtio och sextio år, satt i soffan och rökte ur en långpipa, medan han drack sitt morgonkaffe. Den styfsinhet, som svågern anmärkt hos honom, stod att läsa i hans hårda drag. Ett tjockt, svart, något gräsprängdt hår omgaf hans runda, knotiga hufvud. Ansiktet bar denna orena, mångskiftande färg, hvilken man finner hos personer, som till öfvermått njuta starka drycker. De slätrakade kinderna och den fylliga hakan skimrade i en blåaktig färgton, medan panna och näsa stötte i rödt. Trots dessa yttre, i allmänhet talande tecken var han i sitt fülle mindre ofta än månen; han tog sällan fülle; en fyllbult var han icke, om han ock kunde dricka ett glas. Hans mörka ögon glödde under de buskiga ögonbrynen, som gingo ut i tvänne tofsar från pannan. En kort, tjock hals stack upp mellan breda, kraftiga skuldror. Hans lilla, knubbiga kropp rörde sig makligt i en blå sitsnattrock. Han såg upp och frågade barskt:

— Hvad vill ni så tidigt?

Gumman framstammade sitt ärende.

— Så, är gubben död!

— Jag skulle be om ringning.

— Ringning kostar pengar! Kan ni betala?

— Ja vassera.

— Fem kronor.

Gumman lade en femma på bordet.

— Ringning är annars för rikt folk, sade Hall.

— Kan väl vara, svarade mor Engelsson, men fast jag inte är rik, skall min man icke begravas sämre än bönderna. Här är betalning. Var så god!

— Det är all heder värdt, kära mor, sade Hall, men spara ni den utgiften! Kyrkoherden skall ha tre kronor däraf, jag två. Det är därför min egen förlust att jag afråder. Behåll ni edra pengar! Förstår ni min välmening?

— Ja mycke' väl. Men ringning vill jag ha. Jag har lofvat min man det. Han har också varit rik en gång.

— Jag vet det! Ska' ni ha er vilja fram, tjenar det ej att afråda. När vill ni ha begrafning?

— I öfvermorgon! Jag vill, att de' ska' ringa då också.

— Hör man på hur hon *slungar sig!*

— Jag vill ha en begrafning, som heter duga . . .

Presten kommer väl med?

— Naturligtvis! Här gäller intet anseende till person. Skall det ringa vid grafven, kommer presten med.

— Samlingen blir vid linden, klockan nio.

— Jag skall underrätta! Men den historien kostar pengar! En femma till.

— Jaha, sade gumman, var så god!

— Nu har ni väl slut på edra sedlar? frågade Hall.

— Ja, svarade gumman, de sista gå åt för begrafningen. Hon stod i begrepp att gå.

— Vänta, mor Engelsson! skrek klockaren. Ni har förlorat hvad ni hade. Ert hemman gick ifrån er, och sedan

har ni icke spunnit silke. Ni är ännu fattig, jag har där-
emot min lön, mina goda inkomster. Därför skall jag afstå
från min andel i betalningen. Det blir fyra kronor, det
skall ni få i afdrag.

— Gud välsigne er! hviskade gumman. Kan jag, ska'
jag vedergälla det.

Mor Engelsson smög framåt mellan grafvarna och gick
långsamt nedför kyrkbacken.

— En satans karing! Hon vräker sig, sade Hall och
såg länge efter henne. De rika böndernas högfärd sticker
fram hos henne i hvarenda tum.

Han kallade på drängen och tillsade om ringning.

Tornuret slog tio, dödsklockan begynte ringa. Den
afidnes namn spred sig ut öfver marken och gick från mun
till mun bland det arbetande folket. Enhvar stannade i sin
syssla och bad tyst ett "Fader vår". Det var en gammal
plägsed i byn, som af alla iakttogs. Enkan satt hemma
vid mannens bädd och bad. Då hon hörde de klagande
klockljuden, stod hon upp och öppnade fönstret.

Där uppe mellan grafvarna stod den lilla kyrkan med
sitt platta torn. Alltjämt, outröttligt sände dödsklockan
ut sina klagoljud.

Enkan stod emellertid och lyssnade några ögonblick.
Därpå gick hon ut. På bergsluttningen mellan den lilla
trädgårdstappan och kyrkogårdsplanen växte ljungblommor,
som vid denna tid på året stodo i full blom. Hon plockade
upp några blommor i sitt sköte och band en krans till att
lägga på den dödes bröst. Hon plockade äfven blommor från
sin trädgård, hvilka hon strödde ut på den enkla likbädden.

Ringningen gaf åt den fromma handlingen en vacker
invigning.

Trött af dagens olika bestyr gick enkan åter ut. Hon
satte sig att hvila i lusthuset, där hon stannade till långt
upp på dagen.

Steg hördes. Elisabet Hall kom fram till henne. Hon bar en stor korg vid armen.

— Kära mor, sade flickan deltagande, far har skickat mig hit med litet mat.

Gummans ögon fuktades.

De gingo in i stugan. Med ett saligt leende öfver anletsdragen låg liket där på den smyckade likbädden.

— Blommorna, förklarade enkan, plockade jag, medan det ringde så vackert.

TOLFTE KAPITLET.

Låt oss gå vidare!

De stodo och betraktade liket. Dörren öppnades och Beronius inträdde. En glad förvåning spred sig på hans anlete, då han fick se Elisabet. Han helsade vänligt.

— Jag hörde omtalas den gamla kvinnans armod, sade han till Elisabet, och kommer för att erbjuda min hjälp.

Han lemnade sin börs åt mor Engelsson. Hon kysste tacksamt sin välgörares hand.

— Jag går nu! inföll Elisabet. Korgen kan bli här.

— Tusen tack, goda herrskap! snyftade enkan.

Elisabet lemnade rummet i Gustafs sällskap.

— Gummans bostad är i sanning bedröflig! sade han.

— Många äro sämre, svarade hon.

— Kan man bo sämre? frågade han tviflande.

— Utanför byn bor en hel familj i en *jordhög*! Familjen är utsatt för det största elände.

— Hittills har jag endast sett välmåga.

— Här finns ändå mycket fattigt folk, ty här är så dålig arbetsförtjenst.

Vägen gick genom en smal hålväg, på båda sidor begränsad af klippor. I dess midt rann en liten bäck, som mottog sitt vatten ur vattenfallen från klippväggen där uppe vid huset. Bäckens var grund, men upptog här och där hela vägens bredd. På ett sådant ställe stannade Elisabet för att icke väta sina fötter. Gustaf gjorde vägen farbar genom att kasta några stenar i vattnet och räckte Elisabet handen, medan hon hoppade försiktigt öfver. Sällsamma känslor rörde sig inom honom. Han frågade — rösten darrade lätt —

— Har fröken gått hit denna vägen?

Elisabet blef förlägen.

— Ja, hviskade hon. Bäckens har det egna, att den stiger ibland hastigt som i dag. För en stund sedan var gångstigen alldeles torr.

Den smala stigen medgaf icke, att de gingo bredvid hvarandra. Gustaf lemnade plats åt Elisabet, som sväfvade fram, lätt som en älfva. Luften var glödhet. Till höger erbjöd sig en skuggig plats under ett öfverhängande klippstyeke. Här vände Elisabet sig om och mötte sin följeslagares blick. Hastigt sänkte hon ögonen.

— Vägen är besvärlig! sade hon.

— Likväl måste jag betrakta den som en bland de angenämaste.

— Här är ju hvarken grönt eller träd.

— Nej, men vid er sida . . .

Han afbröt sig vid Elisabets synbara förvirring.

— Låt oss gå vidare! sade Elisabet sakta.

— Förlåt mig, om jag sårat er! sade Gustaf. För er är jag ännu en främling. Men jag ber om er vänskap.

— Ni är min vän, om ni är de fattiges vän. Vill ni gå med mig och besöka de fattige?

— Jag tackar er. Tag mig då med på edra promenader!

De gingo bredvid hvarandra. De hade hunnit fram till *liden* och gingo under löfhvalfvet af skuggiga träd.

— Herr Beronius! här måste vi skiljas, sade hon. Hennes läppar, röda som smultron, logo emot honom.

— När se vi hvarandra åter? frågade han.

— Om ni vill, vid begrafningen! Jag måste nu hem. Faster kommer annars att gräla på mig. Hon är så sträng. Jag måste skynda för att icke oroa henne.

TRETTONDE KAPITLET.

Det är förtjusande, det är älskvärdt!

Helsande flyktigt skyndade Elisabet uppför kyrkbacken. Gustaf gick tillbaka i riktning mot värdshuset. I närheten af vägen stod en liten bänk vid stammen af en hög lind. Han gick dit och satte sig. Han ville hängifva sig åt sina nyvaknade känslor och njuta af den angenäma stämning, hvari samtalet med Elisabet försatt honom.

Han satt en stund försjunken i glada drömmar.

— Se här finner man herr Beronius! ropade en röst bredvid honom. Agata stod vid hans sida.

Gustaf helsade och sade:

— Jag hvilar efter en promenad.

— Och jag har tagit en lång väg genom bergen, sade fröken Lundeby, medan hon satte sig på bänken bredvid honom. Jag tycker om att gå ensam. Man är då, fortfor hon leende, ostörd . . . kan lyssna på naturens toner utan att behöfva lemna sitt öra åt samtal, som man under vintern njuter af till öfverflöd.

Hennes ord ljödo som en utmaning. Gustaf kände sig sårad.

— Jag tycker så med, sade han. Jag tilltalas mer af dalens stilla lugn!

— Mer? frågade Agata leende.

Gustaf teg.

— Säg gärna, sade Agata, än mitt sällskap.

Hon gjorde min att gå.

— Nej, fröken, sade han, fattande hennes hand.

— Nåja, låt oss njuta en fullständig frihet och förvisa allt tvång! sade hon, åter leende, och satte sig.

— Fröken Lundeby! Jag ville endast tillkännagifva våra själars sympati.

— Var det meningen?

— Det är ju en stor öfverensstämmelse i våra åsikter.

— Det kan icke förnekas, åtminstone hvad beträffar landtlifvets njutning.

— Sedan jag vederkvickt mig i ensamheten, sade Gustaf dröjande —

... , så kan ni också utstå strapatserna af en konversation, inföll Agata hastigt.

— En elak anmärkning! sade han stammande.

— Jag gaf uttryck åt en idéassociation, som jag icke kunde hjälpa, sade hon skrattande.

— Å, man får ibland hålla till godo med en vacker dams nycker!

— Nej, min herre! Det är nog ett misstag af er. Jag önskar, att ni bedömer mig rätt.

Han blottade sitt hufvud för att låta luft strömma till sin panna.

— En ära, min fröken, sade han, som jag knappt förtjenar.

— Seså, min herre! inföll Agata. Ni har råkat i en tankegång, som på det högsta bedröfvar mig. Det kan jag

icke finna mig i, i synnerhet som jag har den angenäma utsikten att få tillbringa sommarn i er närhet. Jag ber, svara mig öppet på två frågor!

Gustaf bugade sig bifallande.

— Anser ni mig verkligen för nyckfull? frågade hon med en anstrykning af skalkaktighet, som klädde henne väl.

— Ja! svarade han ogeneradt. Saknade ni denna lilla gudomliga nyckfullhet, som jag redan haft tillfälle att beundra hos er; egde ni redan den mognare ålderns felfrihet, så skulle hela ert väsen mista ett företräde, som till och med den anderikaste, äldre dam kan afundas er.

— Smickrare! ropade hon och gaf upp ett klingande skratt.

— Tålmod! Jag har ännu icke talat till punkt. Jag tar tillbaka något af det loford jag gifvit er. Ni fordrar uppriktighet, och ni skall få uppriktighet. Kanske modifierar ni då också ert omdöme om mig.

Agata förvånades öfver den unge mannens bildning och lediga sällskapston.

— Nå? frågade hon i spänd väntan.

— Den karaktersfaste mannen gör sig en ära att handla efter principer, orubbliga grundsatser, konsekventa lagar. Jag vet hvad ni vill säga: han är aktningvärd, men så gräsligt tråkig. Ert angenäma väsen däremot är ett uttryck af stundens vexlande stämningar, af känslor och intryck. Det är förtjusande, det är älskvärdt. Men det är en svaghet. Af denna svaghet uppstå nyckerna, hvilka jag — förlåt, att jag upprepar det! — anser förtjusande.

— Icke illa! hviskade hon leende. Jag får väl jämka med mig. Ni smickrar icke. Jag är ett skepp, som drifves af vinden. Sannerligen icke illa! Jag får erkänna, att ni bringar mig till en själfkänedom, som jag hittills saknat.

— Ni ville ju rikta en andra fråga till mig, fröken Lundeby!

— Jag skall kanske fråga er. Att jag har nycker har ni till fullo bevisat, men ni sade något annat därjämte. Minns ni det?

— Att ni är vacker! Å, behöfver det bevisas? frågade Gustaf med ett fint leende.

— Nej, jag har visserligen bevis på ert utomordentliga skarpsinne, men bevisa detta tror jag, uppriktigt sagdt, ni icke kan. Det vore detsamma som ni ville, att jag skulle . . .

Hon tystnade med ett skalkaktigt leende.

— Bevisa att jag är en vacker karl . . . Begreppet "vacker" låter, förstås, ej definiera sig. Det som är afgörande är känsla och smak. Jag smickrar mig med att ega bådadera.

Agata bugade sig.

— Att tvifla därpå vore kanske oartigt! hviskade hon. Men jag tviflar på er sanningskärlek.

— Det gör ni väl ändå inte!

— Jo i detta fall åtminstone . . . för fåfänga måste jag på det allra högsta frikalla mig. Ni skattar alltför mycket åt galanteri och förmodar hos mig en svag sida, som jag icke eger. Må vara, att jag är nyckfull . . . men ej fåfäng. Betrakta denna förklaring som ett förtroende, som jag skänker er! Ni är snillrik, och jag har den svagheten att vilja stå högt hos snillrika män. Men skulle kanske också detta vara en liten fåfänga? Nå, så låt oss då lemna detta ämne! Men jag ber om er arm. Det är middag. Vår värd är punktlig och skall kanske sakna oss.

FJORTONDE KAPITLET.

Han måtte vara rik!

Gustaf kände hennes fylliga, runda arm i sin och hörde hennes välklingande röst vid sitt öra, men förblef likgiltig härför vid tanken på Elisabet, som redan rört hans hjärta.

Värden stod uppe på svalen, då de promenerande gingo uppför trappan.

— Sa' jag inte det! ropade gubben, i det han tog upp sin klocka. En half timme för sent! Jag får i dag medgifva ett undantag i min husordning, då jag ser att mina unga gäster fördrifvit tiden så angenämt i hvarandras sällskap.

Inom få ögonblick var det lilla bordssällskapet åter samladt i tältet. Det utgjordes numera blott af Gustaf och Agata jämte värden, ty Hamburgfamiljen hade redan afrest och inga tillfälliga gäster voro närvarande.

Gustaf satt, som vanligt, midt emot Agata. Man höll på med puddingen. Holm aflägsnade sig och kom tillbaka med ett rekommenderadt bref.

— Till herr Beronius! Var god kvittera två tusen kronor! Här är postboken.

Gustaf skref med likgiltigheten hos en man, för hvilken ett par tusen kronor föga betyda. Han genomögnade brevet och lade det i sin plånbok. Agata, som efter middagen läste i en tidning, syntes knappt lemna någon uppmärksamhet åt hvad som föregick; och likväl hade hon genom en oförmärkt blick liksom i flykten gripit hela situationen. Gustaf aflägsnade sig ursäktande, under förklaring att brevet genast skulle besvaras. Posten väntades nämligen i hvarje ögonblick.

Strax därpå lemnade Agata tältet.

— Det går efter önskan, sade värden förnöjd. Hon närmar sig Beronius. Lustigt vore det, om deras bekantskap ledde till äktenskap. Brevet lemnade jag med flit förstås . . .

Midt i dessa tankar öfverraskades han af sömnen. Posthornet väckte honom. Han sprang upp från stolen och gick på sitt kontor, som låg på nedra botten. Gustaf skyndade ned med ett bref.

— Det kommer väl med, postmästare? frågade han.

— Lika säkert som att fröken Lundeby är vacker! svarade Holm.

Beronius aflägsnade sig. Holm läste adressen: "Herr bankiren Georg Beronius — — —"

— Förmodligen fadern! tänkte han. Min gäst är således son till en bankir. Han måtte vara rik! Inte så oäfvvet . . . jag kan behöfva de fyrkar han har med sig!

FEMTONDE KAPITLET.

Engelsmannen.

Kalle, kyparen, kom inrusande.

— En främmande herre!

— Hvad vill han?

— Jag förstår honom inte.

— Menniska, förstår du inte hvad folk säger?

— Han är utländig.

— Bevars, det kan väl hända! Engelsman kanske? Säg honom, att jag kommer strax!

Kalle sprang bort och stötte i brådskan emot postiljonen, som i samma vefva inträdde.

— Kors för fan, se dig för! skrek Holm.

Postiljonen aflemnade breffven för Timmeryd.

— Hvad är det för en passagerare ni har med?

— En underlig karl, herr postmästare. Han är stum eller också förstår han inte hvad man säger. Och pengar har han som gräs.

— Hur vet du det? frågade Holm med en hastig blick uppåt.

— Han gaf mig en dukat i drickspengar.

— Förbaska mig, om han betalar med guld på hvar station, bör han ha en rymlig börs. Tänker han stanna här?

— Troligtvis! Hans koffert skulle postmästarn se! Den pjesen fick knappt plats i vagnen och är tung som en forvagnslast. Vi ha haft "ett helvetes sjå" att asa opp den hit.

— Hvad heter han?

Postiljonen tog fram listan.

— Teodor af Gylzén.

— En adelsman, så! En tillökning i mitt fina sällskap. Det passar!

Posten var emellertid expedierad; postiljonen mottog breffpåsen, och fem minuter senare hördes i dalen posthornet, hvars toner snåningom bortdogo. Bland ankomna bref var äfven ett till fröken Lundeby. Hon förde en flitig korrespondens. Breffvet tillställdes henne genom en piga.

— Seså, nu få vi gå och tala med gunstig herrn! sade han och gick fram mot tältet.

I den lilla soffan vid tälthörnet satt en lång, mager herre med ena benet öfver det andra och med korslagda armar. Han satt där och såg ned på marken, med hufvudet något lutadt öfver bröstet och med ett vemodigt uttryck i det bleka ansiktet. Ett svart helskägg, krusigt liksom håret, gaf åt de fina dragen en vacker infattning. Han lade knappast märke till världens ankomst.

— Mjuka tjenare, min herre! sade värden inställsamt.

Teodor af Gylzén (såsom vi fått veta att främlingen hette) såg upp och riktade ett par blixtrande ögon på Holm, hvilken vördnadsfullt blottade sitt hufvud, medan han presenterade sig sålunda:

— Postmästare Holm, egare af värdshuset Gröna Jägaren!

Främlingen besvarade hans helsning med en sakta nick och reste sig långsamt upp. Den höga gestalten nådde nästan ända upp till tälttaket.

— Hvarmed kan jag stå min herre till tjänst? frågade värden ödmjukt.

Främlingen pekade med sin handskbeklädda hand på munnen.

— Jag förstår! inföll värden. Ni kan inte tala. Det är ledsamt, men vi skola nog förstå hvarandra. Tillåt mig fråga, förstår ni hvad jag säger?

Främlingen nickade bifallande.

— I så fall skall jag föra er talan hvar gång ni önskar någonting. Jag är beredd att göra för mina ärade gäster allt, som står i min förmåga. Edra befallningar skola punktligt utföras. En postmästare är van vid punktlighet. I mitt värdshus går också allt efter klockslaget . . .

Främlingen syntes besvärad af gubbens frispråkighet och sträckte bifallande ut handen för att dämpa hans ordsvall.

— Jag förstår! sade värden och tystnade.

Den stumme tog upp ur fickan ett svart, glatt pappblad, satte sig vid bordet och skref, utan att aftaga handsken, med ett silfverstift några rader. Därpå räckte han värden bladet. Där stod: "Låt mig få de bästa rummen i ert hotell och en pålitlig tjenare! Jag tänker bo här några dagar, möjligen längre. Mina saker önskar jag uppburna på mitt rum, som uppässaren får beträda, endast när jag ringer på honom. Jag äter på mina rum och vill alls icke

komma i beröring med andra gäster. Mina befallningar skall jag uppteckna skriftligt”.

— Allt skall utföras enligt min herres önskan! utbrast värden, som ville aflägsna sig, men ett slag på bordet höll honom tillbaka.

Främlingen såg på honom med genomborrande blickar, såsom ville han säga: ”Hur understår du dig att gå utan min tillåtelse?” Värden tog af mössan och bockade sig. Främlingen syntes blickad, gick fram till värden och tog det svarta bladet, som denne ännu höll i handen, och skref åter några rader, och värden läste: ”Jag önskar äta strax . . . Vanlig kost, inga kräsligheter. Det oaktadt betalar jag de högsta priserna”.

Värden, på hvilken denna vräkighet imponerade, lernade i all ödmjukhet tillbaka bladet och sade:

— Skall ske, min herre! Tillåter ni, att jag går nu? Främlingen vinkade förnämt med handen.

— De' va' mig en knävel! tänkte gubben. Men, fördubbla mina inkomster, man låter väl rätta sig, när man blir betald så bra!

I korridoren stod främlingens reskoffert, ett verkligt vidunder, såsom postiljonen berättat, ett öfverdådigt, stort vidunder, öfverklädt med brunt läder och beslaget med glänsande *tennikor*. Det såg ut, som förde han med sig ett helt litet bohag i sin koffert.

— Gunstig herrn kan väl aldrig ha något fuffens för sig! sade värden förvånad öfver sin gästs tunga belamring.

Han ropade på Kalle, kyparen. Då denne mottagit hans befallningar, stirrade han förvånad på värden.

— Har du inte förstått mig?

— Jo, nog har jag det!

— Och här står du ännu och gapar!

— Engelsmannen! . . . stammade han.

— Fördöme mig, om han ä' någon engelsman! Han är stum. Jag tror, att du ä' rädd för en man, som inte kan tala.

Kalle knäppte ihop händerna.

— Herr postmästare, i den karlen bor fan. Se bara på ögonen och hans svarta hår. Hans dödsbleka ansikte vågar jag knappt tänka på.

— Karlen är sjuk!

— En sjuk hotar inte med knytnäfven, om man inte förstår honom strax.

Holm antydde hur han skulle gå åt gästen och gaf vink om vackra drickspengar.

Eftermiddagen förflöt. Teodor af Gylzén hade intagit sin middag. Aftonen var framliden, men han hade förhållit sig stilla och ringde icke, såsom man väntat. Gustaf, som var hemma, hade underrättats om hans ankomst. Agata syntes icke. Hon var ute på en aftonpromenad och kom sent hem. Gustaf underhöll sig en stund med värden och hade gått tidigt till sängs. Morgonen därpå, då gästerna infunno sig vid frukostbordet, hörde Agata berättas om den resande, som värden skildrade med vanlig jargon och vidlyftighet. Redan tidigt på morgonen, omtalade denne skrattande, hade han haft på sig en röd nattrock, röda saffianskor med snabelspetsar och röd mössa. Något senare hade han uppträdt i fin sälls kapsdräkt, och han intog frukost iklädd handskar!

— Jag tycker om honom! sade Agata. Han är ingen bönhas och gör sin sak bra. Han är antingen en stor narr eller en stor filosof. Men hvad har han här att göra? Den sortens folk passa för de stora badorterna. Där äro de dagens hjältar, ty halfgalenskap är där *en vogue!* Här däremot väcker han endast beundran hos domestikerna och några få gäster.

SEXTONDE KAPITLET.

En upptäckt.

Agata hade stigit upp för att taga sin vanliga morgonpromenad. Hon slog upp sin parasoll, helsade leende och hoppade nedför trappan. Värden ropade efter henne att hon skulle vara punktlig till middagen.

— Hon sköter sin helse, herr Beronius! sade han godmodigt.

— Hvar brukar hon gå? frågade denne.

— Öfverallt i dalen! Måhända botaniserar hon, tillade han skämtande, liksom våra unga skolflickor. Det är ju också ett älskligt barn! Vore jag en oberoende, ung man, nog visste jag hvad jag då gjorde!

Gustaf låtsade ej förstå anspelningen. Han gick emellertid ut på en promenad, som förde honom djupt in i bergen. Han ströfvade omkring planlöst. Hans väg gick under de härligaste bokar, blandade med ekar och tallar. Den ovana vandrigen tröttade honom. Han lade sig därför att hvila på en skuggig plats. Skaror af fåglar sväfvade förbi, och småfåglarna uppstämde sin mångstämmiga sång. Han lade sig utsträckt på den mjuka mossan invid stammen af ett högt träd, skådande upp mot himmelen genom det ljusgröna, af ett trolskt skimmer genomstrålade löfhvalfvet. Ett litet mygg flög vänligt öfver hans hufvud, slog med sina vingar smekande på hans ögon och kysste hans läppar. Här var en luft, mättad af kärlek, som gjorde den grymme spak. För kärleken böjer sig allt i naturen. Den lille ovännen drog in sin gadd inför honom, som älskade, kom till honom med sin kärlekshyllning. Han föll i ljufva drömmar och försjönk i ett slags halfslummer, i detta gåtfulla tillstånd, som eger rum mellan vaka och sömn. Banden, som

fjättra själen vid verkligheten, äro då så lössläppta, att hon kan svinga sig till drömmens gränser och fråssa i gyckelbilderna af sin egen fantasi. Han drömde halfvaken om Elisabet. Han tyckte sig hålla den älskade flickan i sina armar, höra hennes kärlekshviskningar och känna en brännande kyss från hennes rosiga läppar.

Rasslet af en vagn väckte honom till fullt medvetande. Helt nära gick en väg, som busksnåret dolt för hans blickar. Vagnen stannade och en dam steg ur. På dräkt och gestalt igenkändes Agata. Vid halsen blänkte en enkel agraff med två slipade bergkristaller. Det var således hon! Vagnen vände om och rullade skyndsamt tillbaka. Agata tog vägen mot Timmeryd och försvann mellan träden.

Gustaf steg upp. En gammal ortsamlare kom fram mot honom.

— Hör hit, min vän! sade Gustaf. Såg ni vagnen, som vände om här?

— Ja, herre! svarade gubben. Jag känner den från i fjor och sommaren förut. Nästan dagligen håller han här vid denna tid. Han vänder om, sedan en vacker dam stigit ur.

— Hvarifrån kommer den?

— Käre herre! Det vet jag inte.

— Känner ni damen?

— Nej.

Gubben gick och Gustaf anträdde återfärden till byn, som han uppnådde några ögonblick före middagstid. Fröken Lundebys promenader hade således en annan bevekelsegrund än enslighetens behag. Det var ej ensamt naturens skönhet, som drog henne ut på de dagliga utflykterna. Det måtte vara något helt annat, som utöfvade sin dragningskraft på henne.

Genast från sin promenad gick Gustaf till middagsbordet i tältet för att icke låta vänta på sig. Agata syntes

nedstämnd. Hon svarade visserligen vänligt, men samtalet hade intet vidare intresse för henne. Då hon aflägsnade sig, räckte hon sin bordskamrat handen. Det var första gången hon på detta sätt betygade honom sin vänlighet.

SJUTTONDE KAPITLET.

Va' glad ni för den frikostige gästen!

Gustaf tände en cigarr och promenerade ut i trädgården. Den stumme, hvars rum voro belägna i bottenvåningen, hade fönstren stängda och gardinerna nedrullade. Han kunde eller ville således icke njuta af det glada lifvet i naturen där utanför. Solen glänste leende öfver nejden, fåglarna i träden sjöngo och bina surrade från blomma till blomma på den i vacker färgprakt skimrande blomster-rabatten. Gustaf, som älskade och hoppades och för hvilken lifvet lofvade glädje och lycka, kunde icke förstå, att någon ville begrafva sig så i ensamhet och skymning.

Ett egendomligt buller från den sällsamme gästens rum — ett djupt stönande eller snyftande, öfvergående i en sakta, snart ej mera förnimbar gråt, föranledde honom att stanna ett ögonblick. Kalle, kyparen, kom framsmygande och hviskade hemlighetsfullt:

— Herr Beronius! Hörde ni något?

— Herr Gylzén måtte vara sjuk.

— Det är han visst inte! I morse var jag rätt tidigt inne hos honom. Han stönade då på samma sätt. Jag skyndar fram! Han sitter på den stora kofferten och skrattar för sig själf, som vore han alldeles splittgalen. Innan jag ännu fick ett ord fram, håller han en pistol emot mig.

Jag *dryper ut* förstås, men genast ringer han på mig igen. Jag går tillbaka. Helt vänligt räcker han mig handen och visar på det svarta bladet. Därpå hade han skrivit: "Om du säger för hotellvärden hvad som passerat, är du dödens! Men tiger du, får du dagligen en dukat". Naturligtvis bedyrade jag, att jag inte skulle säga något. Det såg ut, som han befarade, att någon skulle tro honom vara galen! På bordet låg emellertid en dukat, som han nödde mig att taga. Sådana drickspengar har jag aldrig hört talas om. Drickspengar få vi i allmänhet icke. De ingå icke i lönevillkoren.

— Va' glad ni för den frikostige gästen! tröstade honom Gustaf.

— Åja, nog är jag glad. Att jag talat om det för er gör väl ingenting. Inte säger jag något för värden. Det blef en farlig röra att röra vid den saken. Det kunde kosta mig lifvet. Då kunde jag få en kula i pannan! Ja . . . ni skrattar! Man kan ändå vara rädd för sådana drickspengar.

ADERTONDE KAPITLET.

Hvad han är goder, han!

Kalle drog sig tillbaka. Gustaf slog in på liden och närmade sig kyrkogården. Ej långt ifrån kyrkogårdshäcken stod en arbetare och uppkastade mulden från en graf. I denna skulle gubben Engelssons kista nedsänkas i morgon bittida. Grafven var nästan färdig. Dödgrävaren stod däri, endast hufvud och armar voro synliga. Gustaf gick fram mellan de radvis ordnade kullarna, prydda af enkla träkors eller dyrbarare minnesvårdar. Han tänkte på alla de tårar, som här fällts, på rika arftagares leenden och på

de fattiges uppriktiga sorg, då de öfverantvarda åt jorden anförvarters enda rikedom, lifvet, det enda de ega. Huru många förhoppningar slumrade icke här, huru många lidelser icke! Menniskorna äro sig lika öfverallt. Den ena gräfver den andras graf, och när lifstråden är afklippt, förmultna den rikes som den fattiges ben, den goda människans och den dåliga, dårens och den vises. Alltings eviga kretslopp på jorden fortfar dock, ty hvad de nedmyllade påbörjat fortsätta de efterlevande. Han måste med våld rycka sig lös ur dessa tankar. Han var icke kommen för att tänka på de döda, utan på ett väsen, som stod i lifvets tjusande vår, på Elisabet, som fångslat hans håg och sinne. Han drog sig närmare skolhuset, genom hvars öppna fönster skolmästarens grofva basröst dundrade ut från skolsalen. Aterigen trängde sig en tanke på den unge filosofen: i skolan utvecklas det unga lifvet, i grafven upphör det. Begynnelse och ände ligga här nära hvarandra! Här var läraren verksam, där dödgräfvaren. För det menkliga samfundet äro båda lika oundärliga.

Han vek af vid husgafveln och gick nedåt trädgården. I lusthuset satt Elisabet och sydde. Blossande röd mötte hon Gustafs blickar.

— Tillåter ni, att jag stiger in? frågade han smått förlägen.

Han såg på henne. Han kunde knappt föreställa sig, att hon var dotter af en folkskolelärare! Hon egde en värdighet långt utöfver sitt stånd, ja till och med långt utöfver hans eget.

Hon steg upp. Arbetet, som hvilade i hennes sköte, föll på marken.

Hänryckt öfver hennes älskliga förvirring skyndade han fram för att taga upp det. Hon framstammade ett förläget tack. Där stod han nu utan att veta rätt hur. Öfver älskande vakar en försyn.

— Mitt besök gällde egentligen er far, sade han, rodande vid denna plumpa osanning, hvarmed han försökte dölja sin oförväntade glädje.

— Far är ännu i skolan! svarade Elisabet och sköt en trädgårdsstol fram till bordet.

— Skulle jag på minsta sätt störa, kan jag komma tillbaka senare, sade Gustaf.

Elisabet skakade på hufvudet.

— Mitt arbete blir inte försummadt för att ni är här.

Hon satte sig först, sedan Gustaf intagit plats, ett bevis på hennes sällskapsvana.

Lusthuset var skuggigt och svalt. Väggar och tak voro öfverdragna med judekirs så tätt, att blott ett gröntaktigt ljusskimmer inträngde. En länstol tog sig så hemtreflig ut med sin breda karm, sitt höga ryggstöd och sin hvitglänsande antimakassar.

— Där brukar er far sitta? frågade Gustaf och pekade på stolen.

— Nej! svarade Elisabet, under det hon sydde. Det är fasters plats, när hon håller mig sällskap.

— Jaså, er fasters, som grälar på er, sade han. Det skulle smärta mig, om min närvaro beredde er ledsamhet på något vis.

Ett skälmskt leende for öfver Elisabets madonnaansikte. På hennes kinder framträdde små tjusande gropar.

— Å, kommer ni ihåg, att jag sade det! hviskade hon utan att se upp från sitt arbete. Nej men! Faster är i sta'n och gör uppköp och kommer inte tillbaka förrän i afton.

— Jag vägar således stanna.

— Jag kan kalla på min far genast.

Den uppfinningsrika kärleken skulle väl ge honom någon förevändning, om fadern öfverraskade honom här. För ingen del ville han kalla honom till sig. Vid ett möte med den allvarlige fadern skulle en god del af ungdomens poesi försvinna. Han sade:

— Ånej! Det behöfs icke.

— Jo, om det är något viktigt!

— Jag föredrager att vänta och skattar mig lycklig blott att få träffa er.

Hennes hand darrade sakta och lät nålen ila skyndsammare. Hennes rodnande ansikte sänkte sig djupare ned öfver arbetet. Det var stämning och kärlek. Hvad voro väl strålande gemak mot denna lilla, grönskande löfsal, eller koketterande världsdamer i jämförelse med detta naturbarn, som var en sann bild af huslig flit och blygsamhet! Gustaf var färdig att knäböja för henne och yppa sin kärlek. Elisabet svarade emellertid icke. Hon var alltför upprörd. Hennes barm höjde sig, hennes fina läppar darrade sakta. För första gången i sitt lif hörde hon ord af en ung man häntydande på kärlek.

— Fröken lofvade att föra mig med till sina fattige! inföll Gustaf. Har fröken tänkt på vår plan?

— Ja rätt mycket. Saken ligger mig om hjärtat.

— När skola vi gå?

— En söckendag . . . helst en afton.

— I dag kanske?

— Nej, det är omöjligt! Faster är i sta'n.

— Till i morgon ha vi redan stämt möte . . . i morgon förmiddag vid begrafningen. Har ni ledigt på aftonen?

— Ja, svarade hon rodnande.

— Hur dags skola vi gå?

— Klockan åtta.

— Och hvar träffas vi? frågade han ömt, fattande hennes hand.

— Vänta mig under linden vid liden!

Samtycket till mötet antog formen af en kärleksförklaring.

Gustaf var älskad. Elisabet vågade redan visa sig vid hans sida, vid främlingens sida, som ädelmodigt öppnade

sin börs åt armodet. Djupt i hennes hjärta hviskade ömma, obekanta, smekande röster. Kärleken hade vaknat och skulle bli hennes trogne vägvisare.

Från skolsalen hördes röster af stimmande barn.

— Skolan är slut! sade Elisabet.

— Jag uppskjuter mitt samtal med er far till en annan dag! sade Gustaf.

Elisabet rodnade, men hon förstod honom.

. . . Vi råkas alltså vid linden i morgon afton?

Hon nickade vänligt och sade:

— Välkommen!

De räckte hvarandra handen. Deras blickar möttes.

Gustaf tog en lång promenad genom dalen, innan han återvände hem. Han hade redan hunnit till kyrkan, innan folkskolebarnen kommo ut på kyrkplanen. Gossar och flickor, somliga välklädda, andra barfota, sprungo snart förbi honom och försvunno åt alla håll som en skock skrämnda får. Då han såg denna barnaskara, dessa barn härdiga som friluftsväxter, tänkte han på sin egen skolgång, på sin uppfostran i hemmet, hur bortklemad han blifvit under sin uppväxttid. Sin numera starka fysik hade han att tacka svåra ansträngningar för, promenader uppför backar och resor, vapenöfningar och bergsvandringar!

Elisabet satt drömmande i lusthuset. Arbetet hvilade i knäet.

— Hvad han är goder, han! Jag är så glad och förnöjder, hviskade hon. Hvad han talar lugnt och vänligt! Men jag måste vara försiktig . . . ej blicka alltför djupt i hans vackra, blå ögon. Alltsedan jag såg honom, kan jag ej få honom ur mina tankar. Och att jag behagar honom har jag redan märkt. Han kom nog inte hit bara för min fars skull! Jag kan ju ej gå hvar dag till Gröna Jägaren. Hvad skulle han väl säga annat?

NITTONDE KAPITLET.

Slå din Karl ur hågen!

— Elisabet! skrek en barsk stämma.

Den unga flickan spratt till.

— Hvarför blef du så rädd? frågade skolmästaren, som inträdde i lusthuset.

Hon makade undan trädgårdsstolen, ratsade ihop arbetet och sade:

— Far skrek så på mig!

— Det hänger inte riktigt ihop.

— Hvad menar far?

— Du är så förändrad! Hvad försiggår med dig, mitt kära barn? Syster Rebecka har slagit fram med något, som kanske ej saknar grund. Det bekräftas af ditt förändrade väsen. Hängif dig åt vänskap, mitt kära barn, men ännu icke åt kärlek! Det blir tid nog att ångra sig. Du vet ej, mitt barn, hvad den gamla gumman från Pafos, kärleks gudinnan (hon måtte väl vara gammal nu!) kan göra en menniska eländig . . . Rebecka har slagit fram med något. Kan du neka till det? Slå din Karl ur hågen!

— Gud ske lof! tänkte Elisabet. Var det ingenting annat?

— Hvarför svarar du inte?

— Karl, inte tänker jag på honom.

— Var uppriktig, Elisabet! Din morbror lägger sig ut för honom.

— Men far, så tro mig!

— Du låter en vacker dag prata omkull dig af den gamle narren!

— Morbror har ingenting sagt för mig, och jag tänker lika litet på Karl som han på mig.

— Den ynkyggen! Va' de' också en att ha . . . Han får sörja för sig själf. Jag tänker inte hjälpa honom . . . Vistades inte fröken på värdshuset, finge du aldrig gå dit mer.

Skolmästaren satte sig i länstolen.

— Har du varit hos fröken i dag?

— Nej, far!

— Det vore mig kärt, om hon ville besöka dig hemma hos oss.

— Jag måste besvara hennes besök.

— Naturligtvis! Det står inte att hjälpa! utbrast gubben misslynt. Därför behöfver du ej ställa dig in hos min svåger, som du vet att jag hatar af hela min själ.

— Morbror är mycket ledsen däröfver!

— Så? . . . Håller du, när allt kommer omkring, ändå af den unge slyngeln, som din morbror förordar? Du blir förlägen och rodnar. Gå och lyda den token till morbror! . . . Den nöaktige pojken, det vore också en att *engagera*. Du håller dig därför borta från Gröna Jägaren. Bjud fröken hit, om du vill tala med henne. Det är min vilja, den tål ingen afprutning. Detta kan du skriva dig till minnes!

Han lemnade lusthuset och gick ut i trädgården, där han sysslade med något lätt arbete.

Elisabet var ledsen.

— Fasters inflytande går för långt! hviskade hon. Karl Rikhart! Hur kan man tro något sådant? Mot honom är jag mer än ljum. Det var under, att far ändå fått nys om morbrors plan. Fröken har omtalat den för mig. Jag trodde att far ville jag skulle taga den unge pastorn. Att han icke sade något om det! Då hade jag kanske blifvit förlägen. Inte har jag tyckt om honom just heller. Och nu kan jag icke längre tycka om honom. Berodde det på eget val, vet jag nog hvem jag ville ha. Herr Beronius närmar sig på ett sätt, som verkligen behagar mig. Han

är också annorlunda än alla jag hittills lärt känna. Hur deltagande var han inte vid dödsbädden! . . . Och sedan så vänlig. Intet under att jag tycker om honom.

Hon sydde ännu en stund. Därpå lät hon händerna hvila.

— O Gud, hvad vill jag! Jag tänker på allt det goda han skall uträtta. Det kan ju hända, ja . . . Och om han än sörjer för de fattige för min skull, så gör han ju ändå något godt!

Hon gick raskt in och satte en kaffepanna på spisen, medan fadern ännu arbetade i trädgården. Snart ångade den arabiska drycken ur ett par koppar i lusthuset.

TJUGONDE KAPITLET.

Har du också sett hur det ser ut i köket?

Mot aftonen kom Rebecka hem.

Skolmästarens syster var en lång, magerlagd gestalt, utrustad med alla de egenskaper, som känneteckna en gammal jungfru. Hon räknade närmare femtio år, men ännu hade ingen friare anmält sig, hur mycket hon längtat därefter. Numera hade hon väl tagit sitt parti, men lika kantig som hennes kropp hade hennes sinne blifvit i brist på någon mans kärlek. Hon var kinkig och knarrig, bedömde allting från den dåliga sidan och handlade därefter. I många herrans år hade hon varit hushållerska hos en gammal giktbruten advokat. För ett par år se'n hade denne aflidit, och Rebecka med sina besparingar flyttade till brodern i Timmeryd, hvilken mottog systemen desto hellre, som hans hustru nyligen dött. Rebecka anlände med svikna

förhoppningar, ty hon hade tänkt att få ärfva sin husbonde, såsom hon var lofvad, och få en vacker förmögenhet, men den gamla, trogna tjenarinnan blef ej ihågkommen. Denna bittra missräkning hade gifvit henne en dyrköpt erfarenhet och uppväckt hos henne ett människoförakt, som icke längre kunde döljas. Hon trodde ej på ädelmod eller tacksamhet och körde på porten trumpen och tvär den mest behöfvande tiggare. Bönderna hyste respekt för den bistra damen, och följden blef, att brodern för hennes skull småningom miste hela sitt gamla förtroliga umgänge. Elisabet led mest under dessa förhållanden. Hon lefde i den omedelbara närheten af den gamla jungfrun, som sällan slösade någon vänlighet på henne.

Rebecka kom emellertid tillbaka från staden. Hennes klädsel gränsade till det komiska. Klädningen af urblekt gul sits var tillskuren efter ett uråldrigt mod och omslöt en skranglig figur utan den minsta förskönande rundning. Kring hennes hals gick en svart silkeduk, som liksom bildade ett underlag för den nedåtsträfvande, kolossala sommarhatten, en gammaldags så kallad *kråka*, hvilken väl redan upplefvat mer än ett årtionde. Öfver venstra armen bar hon en fullproppad redikyl, hvars färg trotsade all beskrifning. I höger hand förde hon en *entoutcas*, stor som en paraply och hvars ursprungligen svarta färg blifvit betänkligt röd af ålder och visdom.

Elisabet, som redan i farstun hörde hennes steg i de glappande, bakutgångna brunellkängorna, öppnade hastigt dörren till köket för henne.

— Hvar är min bror? frågade Rebecka snäsigt och med en röst grof som en karls.

— Far är i trädgården!

— Hvad har du tagit dig före, som inte diskat upp än?

— Jag har sytt, svarade Elisabet, ställande en hvit tallrik på hyllan.

— Jo här ser ut, bara man vänder ryggen till!

Rebecka gick ut i trädgården. Sven arbetade med en trädgårdshacka i ett nysatt smultronland.

Elisabet gjorde i ordning aftonmältiden, som stod på bordet i vanlig tid. Ett par minuter senare inträdde fadern med sin syster. Elisabet ville befria fastern från hennes redikyl.

— Besvara dig inte! Jag har ingenting till dig.

— Det har jag inte heller väntat.

— Näspärla!

— Gräla inte strax på mig, kära faster!

Den gamla damen slog hånande en "knix" på nacken.

— Ska' jag ödmjukast be jungfrun om förlåtelse?

— Ånej!

Rebecka tog af sig kråkan.

— Bär min hatt och paraply i kammaren.

— Ja! svarade Elisabet. Hon stannade ett ögonblick för att se på medan fastern öppnade sin valeri.

— Gör genast som jag befäller! skrek denna.

Elisabet kastade en bedjande blick på fadern, men förgäfvades, fadern teg. Hon lydde emellertid och rättade sig efter tillsägelsen. Såsom ofta, kände hon sig i detta ögonblick öfvergifven. Alltsedan moderns död hade hon haft föga glädje i sitt hem. Stannande kvar i kammaren, grät hon sakta.

— Flickan duger till ingenting! skrek Rebecka. Och näsvis är hon. Så vida det ska' låta bättre, få vi slå på andra strängar. Högmotsdjäfvuln har stuckit henne. Hon yfs öfver sin granna yta, men håll igen! Din sväger gör allt för att skämma bort henne.

Sven Hall brummade:

— Jag har nyss förbjudit henne en gång för alla att gå till Gröna Jägaren.

— Nu tycker jag om dig! Sådant tal tycker jag om, sade systemen glad. Stå bara på dig! Det behöfs. Något

är på tapeten, så mycket är säkert. Bevara oss Gud för den söta fröken Lundeby! Jag skulle just vilja veta hvad en så fin dam kan finna för nöje i den här hålan. Hvarför uppehåller hon sig här, här ute på bondlandet? Hon är ju inte sjuk, springer omkring i berg och dal som den vildaste pojke och skämtar som den yraste flicka. Det är något hemlighetsfullt med henne. Du och presten veten nog mer än jag!

— Å, fröken gör mig ingen sorg, sade brodern, undvikande det direkta svaret.

Syskonen satte sig till bords. Sven sade:

— Var ej så sträng mot Elisabet!

Rebecka spände upp ögonen.

— Jaså, tycker du att jag är för sträng? sade hon och hennes röst stockade sig i halsen på henne af luftter förvåning.

— Elisabet är ju snart tjugo år gammal.

— Ja ty värr! Inte längre bara barnet; hon är bara alltför själfklok.

— Vi kunna ju i all vänlighet öfvervaka henne, hindra henne för afsprång och se till att hon icke förlöper sig på något sätt.

— Vill du lära mig hur jag skall uppföra mig?

— Nej! jag sad' det naturligtvis af kärlek till barnet.

— Jag låter inte dåra mig af någon barnslig kärlek.

Jag ser tydligt bristerna i flickans uppfostran. Vi måste med kraft motarbeta hennes fåfånga och egenkärlek.

— Naturligtvis! Jag medger det. Du har fullkomligt rätt.

— Ja, du kan tryggt lita på mig.

— Hittills har ju Elisabet ingenting gjort!

Rebecka höll händerna i sidorna.

— Är du så säker på det?

— Jag har ögonen med mig.

— Har du också sett hur det ser ut i köket?

— Nej.

— Så prata inga dumheter!

Sven sade gladt:

— Du kunde ju lugnt tillrättavisa henne.

— De' ä' som att slå vatten på en gås!

— Elisabet är ändå snäll.

— Man kan bli "förskärrad" att bara höra på sådan galenskap. Snäll! Vore hon snäll, kom hon väl in under måltiderna. Hvarför är hon inte inne nu och äter med oss?

— Kära du, då kunde vi ju inte tala illa om henne.

— Prat, hon gör en konst i att vi äro ledsna och bara skrattar åt det.

Sven teg. Han åt visserligen ännu, men med dålig aptit. Efter någon tystnad sade Rebecka befallande:

— Hör, Sven, jag har länge sett genom fingrarna med din dåraktiga kärlek till flickan, men nu tål jag det icke längre. Om du oftare tillrättavisar mig i hennes närvaro eller visar mig ett tyst ogillande, när jag säger henne något, såsom jag såg att du gjorde nyss, så tar jag mitt pick och pack och flyttar tillbaka till staden. Där har jag vänner, som ta emot mig med öppna armar, lita på det!

Sven såg mycket allvarlig ned på sin tallrik. Rebecka, hvars hotelse tycktes göra god verkan, betraktade honom triumferande några ögonblick.

— Jag har visst inte för godt! gnällde hon. Ständigt spring i hetta och köld, bref hit och bref dit, och bara släp för husets skull, och så otack till på köpet! Och Elisabet sedan, ja du minns väl den lilla adelsungen . . .

— De' va' en lång *ralänga!* sade brodern afbrytande. Ä' de' också nå't att "rya sej" för? Du brummar värre än en björn . . . Va' nu inte så *hi'alös!*

Systemen hade väckt upp snart tjugo-åriga minnen. Brodern kom af sig. Det var den unge skolmästaren från den tiden, som talade. Det hördes på talet.

— Hvasa'? sade Rebecka, steg upp och öppnade dörren till kammaren.

— Elisabet! skrek hon.

— Ja! svarade den ännu bedröfvade flickan.

— Du går genast till bordet!

Elisabet, nedslagen, bad:

— Ack, låt mig få slippa! Jag är inte hungrig.

— Jaså, du vill inte . . . Kan man lefva utan mat?

De' vore verkligen *radhändt!*

— Hungern har redan gått öfver.

Rebecka vände sig om mot brodern.

— Ja där ser du! Jag är naturligtvis femte hjulet under vagnen; är det så ni vill ha det?

Hon satte sig på en stol, lade armarna i kors och sade:

— Ska' hon få göra som hon vill? Seså, Sven! Visa din faderliga myndighet, annars växer dig flickan öfver hufvudet.

— Vill hon inte äta, så kan hon låta bli!

— Hvad säger du?

— De' ä' ju en sådan struntsak vi tvista om.

Rebecka, ur stånd att beherska sig, skrek till i vädret:

— Och det kallar du en struntsak! Har du en så lös moral? Är det en far! Hon lyder ju inte, den vackra slynan, och du håller med henne. Bara hon ser på dig, slår hon munnen i lås på dig. Jag märker nog att I sammangaddat er bak min rygg, men hvad han I för det! Det är inte lönt att försöka bringa mig om lifvet i förtid. Det går inte. Inte så i rapportet! Du känner mig inte.

Hennes blekgula ansikte hade antagit en röd färg, hennes ögon voro fuktiga.

Brodern steg upp, gick fram på golfvet, med den knutna handen öfver sin breda panna liksom för att tillbakahålla ett vredesutbrott . . . Jo på min själ känner henne icke! sade han tyst för sig. Suckande skred han hän mot dörren.

— Elisabet! dundrade han in i kammaren.

Elisabet svarade ögonblickligt:

— Ja, far!

— Du skall gå till bordet!

Elisabet kom in, torkade bort sina tårar och satte sig ned.

Med omisskännlig skadeglädje fortsatte Rebecka sin måltid. Sven gick af och an i rummet, kämpande med ett beslut. Dotterns missöde gick honom till hjärtat, och likväl kunde han icke hjälpa det. En känsla af vanmakt gnagde hans bröst, och harmen häröfver ville bryta lös. Då fruntimren stego upp från bordet, gick han raskt ut i trädgården, blåsande stora rökmoln ur sin långpipa, — ett säkert tecken att han var mycket upprörd.

Sådana scener förekommo icke så sällan. Den nyss skildrade var en af de ledsammaste, som inträffat. Elisabet satt åter ensam och grät. Så länge modern lefde, var hon lycklig; men i och med fasterns ankomst hade hennes glädje i hemmet dragit sin kos. Äfven med fadern hade en förändring försiggått, som ofta fyllde den stackars flickan med sorg.

Redan klockan nio på aftonen rådde tystnad i huset. Dess inbyggare hade gått till hvila. Men njöto de någon sådan? Hvad Elisabet beträffar, hugnades hon med en snar, ljuf sömn, som förde henne ur den kalla verkligheten in i sömnens glada drömvärld. Hon visste med sig ingen skuld, och hennes sorg förgick i nattens frid.

TJUGOFÖRSTA KAPITLET.

I afton således!

Följande morgon, då Elisabet vaknade, erinrade hon sig gubben Engelssons begrafning. Uthvilad af den vederkvickande sömnen satt hon munter och glad vid sitt arbete. Rebecka hade haft en orolig natt och klagade öfver hufvudvärk. Strax efter frukosten gjorde sig skolmästaren-klockaren i ordning för begrafningen. Elisabet tog på en svart klädning, medan gossarne i skolsalen inöfvade koralen, som skulle sjungas vid grafven.

Färdig att gå ut, kom hon ut ur sitt rum.

— Hvad står på? frågade Rebecka.

— Jag skall på begrafningen.

— Jaså! Hva' ska' det tjena till?

— Jag brukar alltid vara med vid sådana tillfällen. Jag står vid fars sida.

— Ja utan att be mig om lof. Hvad har du för öfrigt med gubben Engelsson att göra?

— Han var medlem af församlingen.

— Jag kände honom inte. Det vore väl mycket, om man skulle ha bestyr med hvar begrafning. Min bror måste å tjenstens vägnar vara med. Det är en annan sak! Du vill bara ut och visa dig. Och som du har gudat ut dig! En vacker förberedelse till en begrafning.

Rebecka gick brummande ut i köket.

Det ringde emellertid. Elisabet gick.

Under den för oss redan bekanta linden vid kyrkvägen hade inbyggare från byn samlat sig för att delta i den afidnes liktåg. Elisabet hade redan hunnit fram till platsen, och presten infann sig. Från Gröna Jägaren kommo två personer, herr Beronius och fröken Lundeby. De helsade

på presten och därefter på Elisabet. Det blef ej tid till samtal, ty från hålvägen, som ledde från sorghuset upp till bygatan, rörde sig nu likkistan framåt, buren af sex svartklädda män. Mor Engelsson följde efter med stapplande steg, stödjande sig på käppen och gråtande högljudt. Vid klockringningen satte sig liktåget i gång. Framst gick klockaren med den anländande barnaskaran, efter likkistan den sörjande enkan, efter henne presten med Gustaf, Elisabet och Agata och till sist den väntande församlingen. Det klaraste solsken bestrålade det framåtskridande, högtidliga liktåget. Som en hemsk skugga rörde sig den svarta kistan genom trädens och buskarnas friska grönska. Luften genljöd af fåglarnas glada sång och där ofvan hvälfde sig den vackra blå himmelen. Då processionen gjorde halt vid grafven, inställde sig ännu en gäst från värdshuset, nämligen den gåtfulle Teodor af Gylzén, som närmat sig för att se kyrkogården och kom just i lagom tid att bivista begrafningen. Hufvudet högre än alla närvarande blef han genast bemärkt: alla sågo på honom!

Agata kastade en nyfiken blick på den mångomtalade mannen, som lyssnade andäktigt på gossarnes sång och prestens tal. Gustaf betraktade Elisabet, som sände sina suckar till Gud. Agata syntes högdragen och stolt. Hon hade kommit hit för att bli upprörd, som hon sagt, och söka förströelse. Mor Engelsson kastade en handfull jord på den nedsänkta kistan. Sedan kom dödgräfvaren fram med sin spade. De jämna, tunga spadmålen fyllde snart den lilla grafven. Därpå ordnade sig processionen åter och aflägsnade sig.

Gustaf fann tillfälle att obemärkt hviska till Elisabet:

— I afton således!

— Ja! hviskade hon. Hennes kinder glödde af purpur.

TJUGOANDRA KAPITLET.

I er ser jag en förmedlande brygga.

Mor Engelsson stannade några ögonblick vid grafven. Teodor gick rörd fram till henne, gifvande henne några guldmünt, som hon mottog under tårar. Därefter gick han att läsa inskriptionerna på korsen.

Agata hade tagit upp sin klocka.

— Det är tid! hviskade hon för sig.

Åtföljd af Gustaf gick hon kyrkvägen framåt. Hunnen till linden, sade hon:

— Herr Beronius, jag måste lemna er på en stund.

— Så ledsamt, fröken! svarade han.

Hans ord ljödo så uppriktigt ömma. Agata kände sig smickrad.

— Förlåt att jag aflägsnar mig! bad hon blygt. Jag tänker taga min promenad i bergen och göra tysta betraktelser i ensligheten för att stärka mitt klena lynne. Bergen ega en underbar helsokraft . . . särdeles i år! Kanske reser jag härifrån fullt botad. Jag hoppas det, men i alla fall gör jag räkning på er.

— På mig? frågade Gustaf.

— Ert snillrika umgänge, svarade Agata, väntar jag nämligen rätt mycket af. I er ser jag en förmedlande brygga, som skall återförena mig med sällskapslifvet.

— Ni anvisar mig en plats, som jag knappt vågar intaga.

— Det beror på er själf, så vida ni vill.

— Hvad min goda vilja vidkommer . . .

— Jag tackar er! Då är jag säker att lyckas.

Hon räckte honom sin lilla hand till afsked och skyndade genom hålvägen förbi mor Engelssons hydda långt in i bergen.

— Vagnen väntar nog på henne, tänkte Gustaf. Hennes hemlighetsmakeri väcker min nyfikenhet. Säkert har hon skäl att hemlighålla något, som förklarar hennes beständiga vistelse på denna tråkigt ensliga plats. För min del hade jag redan varit utledsen på den stilla naturen och det enformiga sällskapslifvet och skulle väl för länge sedan ha lemnat denna öde dal, om den ej varit i besittning af den härligaste klenod, som mina ögon någonsin skådat.

Först vid middagsbordet återsåg han Agata. Herr Gylzén sades icke ännu hafva återvändt. Han hade läst dörren till sitt rum och medtagit nyckeln.

Fröken Lundeby var fåordig, men visade sin granne den finaste uppmärksamhet, liksom rådde mellan dem ett förtroligare förhållande. Med anledning däraf tog sig värden friheten att göra några skämtsamma anmärkningar, åt hvilka dock ingendera skänkte sitt bifall.

TJUGOTREDJE KAPITLET.

Den unge narren.

Efter slutad middag suto Gustaf och Agata ensamma i tältet. Agata frågade:

— Hvad tycker ni om värden?

— En oförbätterlig pratmakare! Man kan väl ej be-
tvifla hans välmening, men för öfrigt . . .

— Ni glömmer, inföll hon, att han är halfvägs en bonde.

Då Gustaf ej vidare sade något, inträdde en hastig tystnad, som föreföll dem båda pinsam.

Gustaf tände en papyross och beställde in kaffe. Agata tog åter upp samtalet.

— Vår värd har en mani att lyckliggöra, inföll hon leende. Ni känner ju Elisabet? Henne vill han se förlofvad med Karl Rikhart, den unge inspektoren.

— Tycker Elisabet om honom?

— Hon har ej lust att uppgifva sin frihet.

— Förloras den i äktenskapet?

— Förmodligen anser hon det.

— Och kanske med rätta? frågade Gustaf.

— Det kan jag hvarken bejaka eller förneka.

— Ni delar således till hälften denna åsikt?

— Ja om vi tänka på äktenskap i allmänhet, svarade Agata. Endast ett äktenskap af kärlek kan innebära verklig lycka. Men hur ofta tar man hänsyn till kärleken? I de flesta fall anses de yttre lefnadsvillkoren mera beaktansvärda. Den gode gubben frågar ej heller efter om Elisabet älskar hans unge skyddsling. Gifta sig med honom skulle hon, emedan han ser ut att bli en bra värd å Gröna Jägaren, som han en gång får öfvertaga, om han gifter sig. Blomstrar affären, så blomstrar lyckan. Är det inte ett besynnerligt sätt att resonera! Hvad tycker ni om en sådan logik?

— Helt och hållet kan jag ej förkasta den.

Agata höjde otåligt på axlarna.

— Hvad säger ni! Kan en man med er bildning ha en så kalkborgerlig uppfattning af äktenskapet? Hur vill ni försvara det?

— Den barnsliga flickan går kanske in på förslaget?

— Det kan hon inte.

— Antag, att hon anser förmögenhet nödvändig för äktenskaplig lycka!

— Nej, det gör hon visst inte.

— Hvem vet! Kanske hon gör det.

— Ni känner henne icke.

— Medgifves.

— Hon är skapad af ett finare stoff än andra flickor på landet. Hon är ett sällsamt exemplar af dessa svärmande kvinnoblomster, som suga sin andliga näring ur litteraturblad och journaler och som upptaga mer näring än de kunna omsätta. Ha de doftande flickorna därjämte en smula fantasi, såsom fallet är med Elisabet, så bilda sig hos dem föreställningar, hvilka behöfva modifieras af det sunda förståndet. Denna uppgift har hennes morbror påtagit sig.

— Nå, gossen?

— Älskar henne lidelsefullt.

— Emedan flickan är vacker och medför en god hemgift.

Agata satte solfjädern i rörelse.

— Finge barnet välja själf, skulle hon gå öfver sitt stånd. För hennes inbillning hägrar en fin man från staden, vid hvars sida hon kunde lysa. En ungdomlig fåfänga naturligtvis, som förleder henne som så mången ung kvinna att uppoffra äktenskapets lycka, den sanna lyckan nämligen. Men hur går det för mannen, som låter dåra sig af den fagra ytan? För sent kommer sanningen i dagen . . . då, när hans lif är förgiftadt. Och därför håller jag ändå före, att vår gode värd har rätt. Elisabet skall i sinom tid tacka honom för att han af förutseende ömhet beredt hennes sanna väl.

Med en viss nonchalans frågade Gustaf:

— Tycker hon redan om någon?

— Jag nästan tror det.

— Det förändrar saken.

Agata väntade sig en fråga, som icke heller uteblef. Sedan han dragit några bloss ur cigarretten, sade han leende:

— Jag är rätt nyfiken att höra hvem som knipit den lilla svärnerskans hjärta.

— Hon har minsann smak!

— Fröken gör mig nyfiken.

— Elisabet älskar en ung prest, som predikat här några gånger.

Gustaf blef bestört, men sansade sig strax.

— Tror hon sig bli lycklig med honom? frågade han likgiltigt.

— Naturligtvis! Då kommer hon ju riktigt upp i smöret . . . från skolhuset till prestgården. Det är en äre-girighet, som ligger i blodet, vanlig i sådana familjer.

— Hur tar presten själf saken?

— Den unge mannen ser i främsta rummet på en from maka. Ännu är hon väl icke from nog. Han väntar emellertid . . . hon har således tid till förbättring! Elisabet har en gång anförtrott mig hemligheten. Ännu är dock alltsammans bara gissningar.

Gustaf föll i funderingar.

. . . Jag känner dessa svärmiska pastorsadjunkter, älskogskranka som unga flickor. De fångas lätt af första bästa fågel, långt innan de kunna hänga upp sin bur. Vilja de bygga bo i ögonblicket, få de bygga långt ute. Han väntar därför, och klok är han. Intet varaktigt hem kan byggas, förrän man först är enig om platsen, lika litet som något riksdagshus. Tänker man sig för fina tomter, äro alla ritningar till byggnaden onödiga, och man bygger bara luftslott!

— Herr Beronius, hvad tänker ni på? frågade den unga fröken. Nu har ni suttit i hela fem minuter och sett på röken från cigarretten. Ni börjar få tråkigt. Låt oss roa oss på något sätt! Vi kunna ju understödja morbroderns giftermålsplan och spela den fåfänga flickan ur händerna på den unge narren.

Teodor af Gylzén kom emellertid tillbaka från sin promenad och gick förbi utan att observera de båda samtalande. Han gick långsamt, såg trött ut och var ovanligt blek.

— Jag skulle vara rädd att ha mina rum alltför nära denne herre! inföll Agata.

Hon steg upp från sin stol.

— Jag hoppas, att han reser snart, sade hon.

Hon aflägsnade sig med en nästan omärklig bugning.

Gustaf drog sig äfven tillbaka, glad att få lemna sig ostörd åt sina tankar.

TJUGOFJÄRDE KAPITLET.

Fläskomelett till kväll, herr Beronius!

Samtalet med fröken Lundeby hade upprört honom. Han försökte tillbakavisa sin misstanke att den barnafromma Elisabet öfvade välgörenhet för att behaga den unge presten och således i själfviskt syfte. Trots sina varma känslor af en nyväckt kärlek beslöt han att hädanefter frigöra sig från den vackra flickans bedärande trollmakt.

Eftermiddagen förgick.

Mot aftonen infann sig Agata i trädgården, där hon spatserade en stund. Hon var klädd i en ljus sommarklädning, som lät hennes vackra figur konstlöst framträda. Håret föll i tunga flätor nedåt ryggen. Något senare kom Betty, bärande hennes sykorg ned i lusthuset, som låg midt i den doftande blomsterrabatten. Agata satte sig ned. Allt häntydde på att hon önskade tillbringa sin afton i ostördt lugn. Då Gustaf vid åttatiden skulle gå ut, kastade han ännu en blick från sina fönster ned i trädgården.

— Hon ser mig icke! sade han.

Utanför mötte han värden.

— Fläskomelett till kväll, herr Beronius! sade denne.

— Tack! svarade Gustaf, som tänkte på helt annat än fläskomeletter. Jag äter senare, kanske äter jag inte alls. Jag har en svår hufvudvärk och vill fördrifva den med en promenad i bergen.

Han ilade nedför terrasstrappan och gick i riktning mot linden, som han uppnådde några få minuter före den utsatta tiden.

TJUGOFEMTE KAPITLET.

Ett rendez-vous.

Under det stora trädet kastade sig skymningens halfskuggor. Bänken var således tryggad för nyfiknas blickar. Men ingen gick förbi, ty söcknedagar sågos inga dagdrifvare, och aftonpromenader ingingo ej i dessa enkla människors vanor. Bud från byn till värdshuset hörde ock till sällsyntheterna. Om än någon hade kommit för en eller annan skull, hade man ej lemnat uppmärksamhet åt linden, hvars skönhet endast tilldrog sig främlingars beundran. Att ett möte var utsatt här mellan tvänne älskande, blott denna tanke låg högt öfver landtbefolkningens föreställningskrets.

Gustaf satt och väntade otåligt. Den unga flickan hade gjort ett alltför mäktigt, ett alltför outplånligt intryck på honom. Han kunde icke glömma henne. Hvad var det han hade lofvat sig helt nyss? Att frigöra sig från hennes ljufva bojor. Han glömde sitt löfte, han måste tänka på henne. Hans otålighet växte. Hvad skulle nästa minut komma med? Skulle den bli afgörande för hans framtid? Det var den fråga, kring hvilken alla hans tankar rörde sig i detta ögonblick.

Tornuret slog åtta. Snart visade sig Elisabet uppe på kyrkbacken. Aftonrodnaden, som utgjöt sig bakom bergskullarnas höjd, omstrålade hennes hufvud liksom med en helgongloria. Hon stod några ögonblick stilla och såg ut öfver landskapet. Därefter sväfvade hon nedför liden och försvann i dalens skymning.

Gustaf kände sitt hjärta klappa fortare. Han befann sig i en! aldrig anad sinnesstämning . . . Det var ett tillstånd af oro och glädje, af tvifvel och hopp. Och dessa känslor inspirerade af en obildad flicka, en fattig folkskollärares dotter! Ingenting hos henne var jämförligt med hans egen rikedom och bildning, och likväl egde hon understundom en själshöghet, som nedslog hans köpmanstolthet, — med en bankir räknade han släkt, det veta vi redan —, hans lärdomshögfärd, — en smula sådan hade kanske den unge mannen, nyss kommen från universitetet —, ja till och med hans tro på hans egen släkts öfverlägsenhet. Hvad var det med den unga flickan? Slumrade i henne sekelgamla anor, som länge nedtryckta åter ville göra sig gällande? Eller var det endast oskuldens och det godas makt, iklädd behagens skönhetsbälte, som gaf öfvervikt? Vi skola kanske en gång få veta det.

— Hon kommer! hviskade han.

Redan var hon inom lindens synhåll. En grof bomullskappa slöt sig behagfullt kring hennes veka lif. I ena handen bar hon en rem med några klädespersedlar för den fattiga familjen; med den andra svängde hon hatten liksom för att svalka sig. Hufvudet var sålunda blottadt. Hennes vackra, mörka hår var upplagdt i en enkel flätkrans.

— God afton! hviskade hon med en egendomlig, jungfrulig skygghet.

Gustaf blygdes öfver sin misstanke, då han stod intör den okonstlade flickan. Han räckte henne handen och sade:

— Fröken är punktlig!

— Jag håller mitt löfte.

— Ängrar ni att ha gifvit det?

— Nej, svarade hon rodnande, far vet att jag besöker de fattige . . . men låt oss gå nu!

De lemnade den skuggiga platsen och gingo ut på bygatan och vidare öfver bäcken på den lilla spång, som förenade dess stränder, samt följde den smala gångstigen, som på andra sidan förde uppför berget mellan låga häckar. Vid ett litet hus stod en gammal man, som makligt rökte sin aftonpipa och uppmärksamt såg på ett litet barn i bara linnnet, hvilket låg och lekte i sanden. Då han fick se Elisabet, lyfte han upp barnet och tog bekant af mössan.

— God afton! ropade hon.

Det lyste i gubbens solbrända drag och han svarade vänligt:

— Tack!

Elisabet gick fram till honom. Barnet sträckte ut sina nakna armar emot henne.

— Hur mår min guddotter? frågade hon.

— Hon mår bra! Den lilla känner igen er.

Elisabet höll en slant i handen.

— Den är till henne! sade hon.

— Gud välsigne er!

— God natt, helsa föräldrarna!

— De äro ute på arbete.

Elisabet gick. Äfven Gustaf gaf en slant och skyndade efter flickan, som stod väntande vid en krök af vägen.

— Det är sträfsamt folk! sade hon. Man och hustru fälla träd i skogen. Det är ett mödosamt göra. De ha långt till arbetsplatsen och ha icke kommit hem än.

Vägen förde till en liten platå, belägen midt emot Gröna Jägaren. Tämligen tydligt sågs värdshuset, man kunde till och med räkna antalet fönsterbågar. En hvit kvinnogestalt syntes i trädgården . . . Agata stod där och njöt

vid anblicken af det vackra landskapet . . . i aftonrodnaden fridfullt som ett paradiset! Gustaf såg sig om. Nere i dalen lågo de välmående böndernas hus, och på slätten framför utbredde sig deras rika åkrar. På bergsslutningen lågo de små kojorna, hvilka man nästan skulle ansett obebodda, om ej där och hvar en skorsten, resande sig öfver halm-taken, hvirflat upp en rökpelare. Bergning och livvets nöd-torft växte där nere i saftig frodighet; här förrådde allt det förskräckligaste armod. Här bodde arbetare, daglönare, hvilka med knapp nöd förtjente dagligt bröd åt sina familjer. Med känslofullt deltagande skildrade Elisabet de fattiga inbyggarnes lif, deras möda och strid, deras äflan och id, deras tålmod och förnöjsamhet. Här och där låg en liten kåltäppa, som man aftvungit en stenbunden mark, eller en liten täck trädgård, som man anlagt bland bergen. Allt visade hon för Gustaf.

TJUGOSJÄTTE KAPITLET.

Familjen i högen.

Inom några ögonblick hade de kommit förbi den sista lilla trädgårdstäppan.

De gingo ned i dalsänkningen, som öppnade sig i det kala berget. Marken var sandig, och rundt omkring höjde sig endast hvita sandstensklippor. Det var en plats, där all vegetation upphörde. Ej ens en förkrympt buske eller blomma visade sig i deras väg. Det var ett öde sandfält, så långt ögat nådde. En stilla, tryckande luft hade samlat sig mellan klipporna, som där och hvar höjde sig, bildande bisarra figurer i den begynnande skymningen. Ingen munter bäck sorlade, ej ett blad rörde sig.

— De stackars menniskorna, som bo här, sade Elisabet, bo utsocknes och höra ej till församlingen. För några år selau utvandrade de till Amerika efter att ha sålt sina egodelar, men återvände aldeles utarmade efter sju eller åtta års frånvaro. Församlingen vägrade att mottaga dem, sedan de förverkat sin hemortsrätt . . . För att icke ligga ute på bara marken sökte de upp en jordhög, som åtminstone skyddar dem för väder och vind tills vidare. Platsen tillhör baron Bergenfält, en beskedlig man, som för öfrigt icke stort frågar efter den. Gud vet hvad det skall bli af dem till vintern, ty här kunna de inte bo. Jag har gjort allt möjligt, anropat andras mildhet och gör det fortfarande. Därför förde jag också er hit . . .

. . . Nu äro vi framme!

TJUGOSJÜNDE KAPITLET.

I högen.

På sidan af en hvitskimrande sandhög syntes en svart öppning, hvaröfver en enstaka tall bredde sina grenar. I närheten låg en liten vattenpöl, och midt emot högen reste sig på afstånd ett högt, kallt berg, hvars mörka konturer aftecknade sig mot den ljusblå horisonten.

De hade hunnit fram till öppningen.

— Fast! ropade Elisabet med hög röst, sänkande hufvudet ned i den mörka gängen till grottan.

Strax därpå hördes steg skrapande mot marken, och en gammal man visade sig.

— Vår välgörarinna! sade han.

Mannen syntes ej fallen för längre diskurser.

— Bed Fredrika komma! sade Elisabet.

— Vi komma alla, svarade han och försvann.

Ett ljus blixtrade till nere i grottan. I nästa ögonblick kom det närmare. Mannen visade sig åter i öppningen med en brinnande furusticka i handen. Lågan, närd af harts, flammade högt upp. Den yttre omgifningen upplystes af det klara skenet. Fast, som stod i den närmaste belysningen af facklan, var bokstafligen höljd i trasor. Skjortan var söndrig och bröstet naket. Hans grånande hår hängde oordnad öfver pannan. Damm och smuts hade bildat en skorpa öfver ansiktet såsom på arbetare, hvilka gå och släpa i svett och sol. Armarna voro rödbruna och bara liksom de valkiga fötterna.

Han satte furustickan i marken efter ett par misslyckade försök, och facklan brann sedan med ett stadigt, blekt sken.

Fredrika kom upp strax efter. Det var en ung och vacker flicka vid Elisabets ålder. Hon krympte samman och smög sig in i den stora sjalen, som hon tydligen tagit på för att dölja lapparna på sin klädning.

Flickorna helsade på hvarandra.

— Ack, sade Elisabet, kunde jag göra något för er! Jag har med mig litet linne och en klädning . . . Jag kunde inte få det färdigt förr, och tomhänd ville jag inte komma . . . Den främmande herrn vill tala med dig.

— Jag skall med det snaraste sörja för att er familj får en bättre bostad, sade Gustaf tryckande en liten tung börs i flickans hand, som hon vägande mellan händerna mottog med ett slags frågande och tacksam tvekan.

En liten gosse kom uppfarande från grottan, ur stånd att säga något.

— Ernst, hvad vill du?

— Fredrika! skrek han. Skynda dig! Sanden har rasat ner öfver Per.

Fadern utstötte ett doft skri och vacklade ned mot grottan. Gustaf ryckte upp facklan från marken, och alla skyndade ned. Redan vid femte eller sjätte steget blef grotthalsen trängre, och det höga porthvalfvet öfvergick i en smal gång ned till grottan. Denna utgjordes af ett stort rum, upplyst af en liten svag ljusveke, trädd genom en kork och simmande i en skål fylld med tran. På några ställen hängde taket långt ned, för öfrigt höjde det sig till en anseelig höjd. På en halmbädd satt modern. Bredvid henne voro två små barn hopkrupna, hvilka, uppväckta ur sin sömn, sågo sig förvånade omkring.

Fredrika störtade ned på marken och föste med händerna undan sanden, som rasat ned från de öfverhängande jordlagren. Tjutande af smärta kastade sig fadern ned bredvid henne. Gustaf räckte Elisabet facklan och deltog med all ifver i räddningsarbetet. Ängest och hopp förlänade arbetarne kraft. Mer än en gång sjönk Fast utmattad tillbaka, men samlade med öfvermenskelig ansträngning sina sista krafter.

— Här är sängen . . . här är han! skrek Fredrika.

Fadern stönade:

— Mitt barn! Han är död.

Modern brast ut i högljudd klagan.

Gustaf bar gossen upp i det fria. Med vatten från pölen tvättade han den liflöses ansikte och händer.

Elisabet gick långsamt upp med facklan.

Den stackars fadern och Fredrika följde henne.

Ernst och modern, ledande de små barnen i sina båda händer, kommo efteråt, krafsande sig fram mot utgången.

— Låt mig få se mitt barn! snyftade modern. Min Per! För en timme s'en var du frisk och kry, och nu är du ett lik.

TJUGOÅTTONDE KAPITLET.

Tant de bruit pour une omelette!

— Vi måste bryta upp! sade Gustaf. Gröna Jägaren har rum lediga . . . Om jag talar väl med värden, får jag dem nog.

Förslaget antogs med tacksamhet.

Under den allt mer inbrytande skymningen satte sig det lilla blandade tåget i rörelse. Omsider, frustande och linkande, gjorde man halt vid värdshuset. Husvill, halfnaken stod den lilla familjen där, afvaktande hvad två goda människor kunde bereda henne för hjälp.

Gustaf, som tagit om händer gossen, steg uppför trappan, bärande honom i sin famn. Inväntande sin gästs återkomst satt värden under tältet, som hade sin vanliga belysning och därjämte ett ljus i en silfverpläterad stake.

— Hvad är det för en börda? frågade värden, förande ljuset närmare. Hur har ni kommit öfver honom? frågade han förvånad . . . Min Gud, är gossen död! Hvarför kommer ni med liket hit?

— Ni skall härbergera det!

— Jag! men betänk herr Beronius, jag har främmande herrskap hos mig. De skulle känna sig oangenämt berörda, om de finge veta något.

— Ingen behöfver uppröras på minsta sätt. Här finns väl en liten kammare i flygelbyggnaden, som jag kan få hyra på några dagar?

Värden, som ville ha bort liket, ringde på kyparen och befallde honom att upplåta en liten skrubbe i ett af uthusen. Gustaf själf bar gossen dit och vände tillbaka efter att ha lagt honom på ett mjukt läger af halm.

Elisabet förde nu familjen Fast fram till tältet. Holm sökte snäsa bort de stackars varelserna.

— Hvad ha dessa kringstrykare här att göra?

— Det är hederligt folk, som måste ha rum öfver natten, förklarade Gustaf.

— Men väl inte hos mig?

— Ert värdshus står väl öppet för enhvar, som betalar?

— Inte kunna de betala!

— Jag betalar för dem.

Värden drog ned mössan på pannan.

— Nej, herr Beronius, ni har alltför god tanke om mig! Anständigt folk tar jag gärna emot, men . . .

Den sorgliga gruppen stod vid ingången till tältet.

Hustrun var så uttröttad, att hon knappt kunde stå på sina ben. Elisabet hemtade en stol åt henne.

— Elisabet! sade värden. Du får allt veta af, när du kommer hem, att du är här så sent! Vet din faster om det?

Ett förfärligt slag på bordet hördes.

— Kalle! skrek värden liksom för att stärka sitt mod, medan han förskräckt tog ett steg tillbaka.

Där stod Teodor, den stumme, som efter att ha åhört Gustafs underhandling med värden, skyndsamt inträdde i tältet. Hans mörka ögon sprutade vrede, hans mun ryckte konvulsiviskt.

— Herr Gylzén, inföll Gustaf, ni står på min sida!

Teodor hade redan tagit upp sin lilla tafla och skref därpå några ord, hvarpå han räckte henne åt Gustaf, som läste upp för värden svaret: "Om man nekar er rummen, så afreser jag i morgon bittida. Hos en omenskelig värd vill jag icke bo".

— Mina herrar! sade då värden, lyftande på mössan. Jag gör naturligtvis allt i mina gästers intresse. Eftersom mina gäster önska det, så alltför gärna för mig!

Teodor tog några guldmünt ur fickan, lade dem på bordet och gaf med tecken till kända, att de skulle användas för den fattiga familjen. Därpå aflägsnade han sig.

Elisabet och Gustaf förde sina skyddslingar till de för dem iordningställda rummen, hvarest förfriskningar bjödos dem.

TJUGONIONDE KAPITLET.

Nu eller aldrig!

Tornuret slog tio.

— God natt! hviskade Elisabet.

Gustaf bjöd henne armen för att ledsaga henne.

— Nu eller aldrig! tänkte han inom sig.

Snart uppnådde de byvägen. Nu gick månen upp. Liksom genom ett trollslag syntes nejden i en magisk belysning. Beundrande och förvånad stannade den unga flickans kavaljer.

— Se, utbrast han, hvilket härligt skådespel!

Sedan han låtit sina blickar sväfva ut öfver dalen, mötte han Elisabets ögon. Hon log emot honom med sitt älskliga ansikte, belyst af månskenet.

— Elisabet! sade han hänryckt.

Hon darrade som ett asplöf.

— Elisabet, afgör öfver mitt öde!

— Hur skall jag det kunna? hviskade hon förvånad.

— Jo afgör däröfver i denna underbara stund!

Hon var ej i stånd att tala.

— Elisabet, jag älskar dig!

En ljuf bäfvan genomfor henne.

— Jag är en fattig flicka! hviskade hon.

Tårar stodo henne i ögonen.

— Jag vet att du kan lyckliggöra mig . . . Elisabet, jag älskar dig!

Elisabet såg på honom. Hennes blick förrådde allt.

— Jag tror dig! hviskade hon.

Deras läppar berörde hvarandra. Elisabet mottog och gaf den första kärlekskyssen.

Han sade:

— Med en sådan kyss kan man beherska världen.

Hon frågade:

— Drömmer jag icke? Mig förefaller det som en dröm!

— Elisabet, det är en dröm . . . Mina drömmars ideal står förkroppsligadt inför mig, älskar mig och skall med Guds hjälp bli min maka . . . Du är den kvinna jag öfverallt sökt!

— Vänta icke för mycket af mig!

Hon log under tårar.

— O, frukta inte det!

Han tryckte den fina, elastiska gestalten till sitt bröst och tillslöt hennes mun med en lång kyss.

— Det är straffet för ditt tvifvel!

De gingo i månskenet genom dalen.

Nu voro de uppe på kyrkbacken.

Han följde henne till skolhuset.

— Nu god natt! sade Elisabet.

Här skildes de åt efter en lång omfamning.

TRETTIONDE KAPITLET.

*I de fjät min fästmö gått
vandrar jag så gärna.*

Förtjust erinrade sig Gustaf sin första promenad med Elisabet, då de från gumman Engelssons boning gingo tillsammans å klippvägen längs den lilla bäcken. Vid hemgåendet uppsökte han samma väg nu och gick öfver bäcken på det ställe, där han med klappande hjärta för första gången fått lof att trycka sin fästmö's hand. Han stannade rörd här.

I närheten låg vänligt och leende ett litet hus så tätt beklädt med vinrankor, att det liknade en grönskande kulle. Fönstren kunde ej urskiljas; ingen vårdande hand hade tuktat de slingrande rankorna.

Huset låg öfvergifvet.

Det såg ut att vara till salu.

Den lycklige friaren beslöt att köpa det till sin tillbeddas skyddslingar.

Elisabet hade skyndat in i skolhuset, ostörd uppsökte hon sitt lilla sofrum.

Drömmen lifvade hennes sömn med de gladaste bilder af hennes ungdomliga, glödande kärlek.

Uppretad öfver hennes sena hemkomst kom faster Rebecka om morgonen in med sin sträfva morgonhelsning, såsom morbrodern förutsagt. Hon aftröskade sin gamla lexa, men Elisabet grät ej, numera skyddad af Gustafs kärlek.

TRETTIOFÖRSTA KAPITLET.

Herr Beronius spelar försyn.

I den gladaste sinnesstämning gick Gustaf till frukostbordet och gjorde ett par frågor rörande huset, som skulle köpas.

Det var verkligen till salu. Domhafvanden i orten hade fullmakt att sälja det.

Agata infann sig, koketterande i en gul morgonrob, som ställde hennes yppiga former i den klaraste belysning.

Hon beklagade den fattiga familjen; värden kallade hon en hedning, som på domedag skulle få sitt välförtjenta straff. Holm lofvade skrattande bot och bättring.

Agata hade emellertid intagit sitt kaffe och gick till sina rum för att söka ut några gamla kläder åt familjen.

— Det gläder mig, sade Holm, att de själfmyndiga bönderna få sig en lexa. Ty så behandlar man folk! Det kallar man "ha makten". Gör upp köpet i Fasts namn! Det är det enklaste.

Gustaf pröfvade innehället i sin plånbok, räckte värden handen och gick.

Holm såg efter honom.

— Det är en hel karl! sade han skrattande. Å, det gör mig godt in i själen.

Snart var köpet afslutadt. Gustaf erhöll kvitto å köpesumman, utfärdadt för Fast, samt fick besked att köpebrevet skulle skrivas med det första och lagfart beviljas.

En timme senare satt Gustaf åter under värdshustältet.

— Fast eger nu huset, sade han till värden.

— Naturligtvis! Pengar aflägsna alla hinder.

I detta ögonblick trädde Elisabet upp på terrassen.

— Fröken Hall! ropade Gustaf och skyndade henne till mötes.

Hon helsade djupt rodnande.

— Jag kommer för att se om mina vänner, sade hon.

— De skola bebo egen gård från och med i dag, sade Gustaf. Han visade henne domarens kvitto.

Elisabet läste. Hon kunde ej tillbakahålla sina tårar.

— Hvad du är snäll! hviskade hon knappt hörbart. Du har köpt huset till honom?

— Ja!

Värden gick för att dölja sin rörelse in i värdshuset och skrek på kyparen, fast han ingenting hade att säga honom. Gustaf, lemnad ensam med sin fästmö, kysste henne och sade sakta:

— Du har varit en räddande ängel i nöden . . . blif också en räddande ängel för mig! Lyckliggör mig med din kärlek!

De lemnade tältet för att gå in.

Agata, klädd i promenaddräkt, kom emot dem på värdshusplanen.

— Hvad går åt er, Elisabet? frågade hon. Edra ögon äro fuktiga!

I stället för svar räckte hon fram det papper, som hon ännu höll i sin hand. Agata såg på det flyktigt.

— Herr Beronius spelar försyn och droppar balsam i sårade hjärtan! sade hon, bugade sig och ilade nedför trappan, hvarifrån prasslet af hennes veckrika klädning ännu hördes.

TRETTIOANDRA KAPITLET.

Elisabet pekade på ämbetssigillet.

De gingo in i värdshuset.

Det var bestämdt att Elisabet skulle å Gustafs vägnar gifva huset som gåfva åt Fast, hvars familj de nu uppsökte. Fredrika hade klädt sig nätt i den klädning, som hon fått af Elisabet. Hennes blonda hår var flätadt och vackert benadt öfver pannan. Äfven fadern var anständigt klädd i en passande habit, som han fått till låns af Holm. Modern satt i soffan med sin magra korpus inlindad i den allra modernaste *robe-ronde*, en första present af fröken Lundeby. Vid hennes fötter lekte de minsta barnen, hvilka Fredrika snyggat upp så godt sig göra lät. Elisabet omfamnade och kysste sin väninna, som kastade sig gråtande i hennes armar. Därpå öfverlemnade hon åt Fast kvittot och omnämnde i få ord, hvarom saken handlade.

— Nej! ropade Fast. Det är bara ett bedrägeri för att trösta mig för ögonblicket.

Elisabet pekade på ämbetssigillet och domarens underskrift.

— Jag förstår att Gud förbarmat sig! sade han.

Utmattad af trötthet och sinnesrörelse sönk han ned på en stol.

Redan vid middagstid kunde den hårdt pröfvade familjen tåga till sin nya egendom, hvilken nödtorftigt utstyrdes med möbler förda från värdshuset. Följande dag nedmyllades Per i sin sista hvilobädd.

TRETTIOTREDJE KAPITLET.

Biljetten.

I aftonskymningen några dagar efter nyss timade händelser närmade sig fröken Lundeby linden vid liden. Den lilla bänken vid trädets stam var en bred ekplanka, hvilande på tvänne pelare af upplafvade stenar. Med utseende af en likgiltig promenerande satte hon sig ned; hon såg omkring sig med spejande ögon. På vida vägar syntes ingen kristen själ.

— Hvad det är pinsamt! sade hon för sig själf. Hur länge skall detta outhärdliga tillstånd vara? Lifvet förgår, min ungdom blommar ut. Jag måste nedtysta mitt hjärtas ädlaste rörelser . . . Lida och längta och hyckla en glädtighet, som jag icke känner!

Hon lät sin näsduk falla på marken. I det hon tog upp den, räckte hon sig efter något under bänken och drog fram ur stenpelaren en liten hopviken biljett, som hon ännu höll i näsduken. Därefter steg hon upp och fortsatte promenaden. Gående läste hon följande rader: "Ett längre dröjsmål är farligt . . . Vagnen väntar. Yttersta försiktighet är af nöden! Man öfvervakar oss. Mera muntligt!"

— Mycket sjuk således! hviskade hon. Hvad kan han för öfrigt mena? Är det någon spion här, så är det den stumme. Han har då ej kommit hit för ro skull!

TRETTIOFJÄRDE KAPITLET.

Jag ska' väl ta fram korten?

Agata trädde in på hålvägen till enkan Engelssons boning. Snart stod hon vid den lilla kojans, som stödde sig liksom utlefvad mot klippväggen. Hon knackade sakta på fönstret.

— Släpp in mig, mor Engelsson! Gumman öppnade fönstret.

— Ack, den snälla fröken! Jag höll på att lägga mig, men för henne är jag på benen vid hvilken tid som helst, vore det så midt i natten!

Då Agata hann fram till dörren, var gumman redan i farstun utan tröja och med en andedräkt af *muljebröd*. Nål och tråd satt i tröjan, som spruttit i sömmen och låg där inne. Van vid ordning, lagade hon sina kläder om aftonen, innan hon lade sig.

— Min katt, sade hon, har förutspått mig ett besök. Det kloka djuret har fört tassens bak örat och putsat hufvet hela aftonen. Jag visste att någon skulle komma. — De gingo genom den lilla afstängseln eller yttre rumafplankningen, som kallades kök, in i stugan. På bordet stod en tallrik med doppbröd och en spilkum dricka, orörd som en jungfru.

— Jag ska' väl ta fram korten? frågade spåkaringen.

— Ja gör det! Jag vill veta min närmaste framtid.

— Vi ska' se . . . I dag ha vi nytändning; då äro korten bäst.

Mor Engelsson lade betänksamt ut korten och sade efter att ha granskat dem:

— Fröken får (ja ja, mumlade hon, hon ä' gift!), fröken får ett stort arf!

- Ingenting är mig kärare!
- Det är ändå inte riktigt väl! . . . Ni mister er man. Agata ryckte till och sade:
- Ni talar beständigt om min man.
- Inte jag, utan korten! Han har länge varit sjuk . . . han får en sorglig död. En annan väntar på er.
- Hvem då? frågade Agata med osäker röst.
- En ung, vacker man; han skulle vilja gifta sig med er, om han ej vore bunden. Det ändrar sig! Allt väl . . . se den leende solen här! Ni blir lycklig till slut . . .
- Lycklig! upprepade Agata på det högsta upprörd och lade en blänkande, tung peng på bordet.

TRETTIOFEMTE KAPITLET.

En längre utflykt.

Mor Engelsson ville lysa ut henne med lampan, men Agata hade redan lemnat rummet. Hon skyndade genom hålvägen förbi linden och uppnådde snart värdshuset och inträdde i sin lilla våning, där kammarjungfrun väntade henne.

— Jag skall tidigt upp i morgon bittida. Väck mig, Betty, så att jag kan gå ut något före sex. Kom nu och hjälp mig med afklädningen!

Redan om några minuter låg fröken Lundeby till sängs. Följande morgon lemnade hon värdshuset, såsom aftaladt var.

Vi skola åtfölja henne på hennes hemliga spatsertur. Som vanligt vandrade hon djupt in i bergen, försiktigt

trefvande sig fram på en smal, skroflig bergsstig i den vildt romantiska nejden. Under sin nydaning hade jorden här utöfvat sin kraftiga lek. Pröfvande sina ungdomliga krafter hade hon våldsamt vräkt och vändt sina fasta lemmar af granit och trotsigt höjt sin hårda hjässa i skyn. Sedan hade hon liksom hvilat, speglat sin sköna bild i solen, förmålt sig med hafvet, älskat njutit och alstrat. Stigen, som gick mellan söndersplittrade klippor vid randen af gapande bråddjup, ledde omsider till en liten lågt belägen fri plats i skogen. Här och där sipprade vatten mellan grönskande tufvor. Marken gungade under hennes fötter. Smidigt satte hon sin lilla fot ned på de höga breda tufvorna; förtjust hoppade hon från kulle till kulle. Så kom hon fram till en farbar väg.

En gammal örtsamlare (den samme, som vi sågo för några dagar sedan) skred sakta förbi. Han helsade höfligt.

— God morgon! sade Agata vänligt. Har ni gjort något godt fynd i dag?

— Ånej! . . . bara några giftiga plantor, som växa här å den sidlända marken. Vill ni se? Vi kalla dem för djäfvulsörter.

Han tog upp ett par stånd med röda bär.

— Giftiga, säger ni?

— Ja, svarade han, bären bringa ögonblicklig död.

— Säljer ni sådana?

— Ja.

— Det förtjenar ni väl bra på?

— Nej, det är klenst med förtjensten! För sådana varor finns knappt någon afnämare.

— Kan ni ej bli af med dem hos apotekaren?

— Jo visst, men ap'tekarn bor en mil härifrån och betalar knappt mer än jag sliter skodon för.

— Så tråkigt! utbrast Agata.

Hon såg på bären, som lyste vackert röda.

— Man behöfver blott gnugga fingret med dem, förklarade gubben, och strax uppkommer inflammation. Se här! Såret bränner som eld.

— Nej, nej! ropade Agata förskräckt. Jag vill ej att ni gör er något ondt. Snarare ville jag bereda er en lättnad. Ni skall slippa att gå den långa vägen till apoteket. Jag köper bären af er! Hur mycket får ni af apotekaren.

Gubben nämnde en ringa summa.

— Här är en femma! Så mycket vill jag ge er. Det räcker till skosulor och litet mer. Jag har icke mindre på mig, men jag är glad att kunna göra er denna tjänst.

Gubben tackade och gick.

— Det är mer än en slump! hviskade Agata, plockande af bären och gömmande dem i en liten silfverkapsel, hvilken hon begagnade som bonbonnière. Det är mer än en slump, sade hon, som lagt ett sådant medel i min hand.

Hon stirrade rätt framför sig med ett trotsigt leende.

— Jag påskyndar bara en process, som naturen bedrifver alltför långsamt . . . Om jag skulle begagna denna radikalkur, detta snabba botemedel! Hvem skulle anklaga mig? Ingen genomskådar min hemlighet, ammad i bergets schakt. Begagna det, men nej! Åt honom . . . det vill jag icke, det kan jag icke. Kanske för någon annan . . . ja kanske! Hjälpa måste mig denne andre . . . hjälpa mig. Och sedan bort med honom! — Jag hoppas dock, att han har förstånd nog att själf gå undan. Tänk, om jag icke behöfde honom! Hans hjälp blir mig i alla fall dyr, men bort måste han.

Hon gick fram till vägen. Här höll en vagn. Vagnen, en elegant täckvagn, vände om och höll. En livrékladd betjent hoppade från kuskbocken och öppnade vagnsdörren.

— Hur mår herr baronen? frågade Agata, innan hon steg upp.

— Herr baronen är ganska dålig, svarade betjenten. I går eftermiddag var det mycket farligt.

— Och i dag?

— En smula bättre, men läkaren är ännu bekymrad.

— Kör så fort som möjligt! ropade hon till kusken.

Vägen, en väl underhållen chaussé, slingrade i dalen, som än förklyftades, än öppnade sig till en ansenlig bredd. Snart passerades de sista klipporna; sakta sluttande berg, som nu vidtogo, visade en leende karakter med ängar eller böljande sädesfält i dällderna. De kraftiga vagnshästarne ilade lekande framåt och drogo åkdonet öfver den släta, jämna vägen i sådan fart, att resan kunde förliknas vid en kapplöpning. Två mil hade redan tillryggalagts i flygande fläng, då kusken vek af i en tät bokskog och körde upp mot slottet. Vagnen rullade genom den öppna gallerporten in på en planterad gård med en spelande fontän och vackra trädgrupper och höll framför slottet, som var uppfördt i modern villastil. En liten tjockbent herre med breda skuldror och påfallande stort hufvud steg hastigt ut och öppnade vagnsdörren.

— Mitt bref? frågade han.

— Har jag hemtat, svarade hon.

Han bjöd henne handen, medan hon lätt hoppade ur vagnen.

TRETTIOSJÄTTE KAPITLET.

Sekreteraren.

— God morgon, herr Balk! sade Agata.

Balk, sekreterare hos slottsherren, friherre Kuno af Bergenfält, var en ytterst förekommande man, omkring

femtio år gammal. Han införde damen i den doftande salongen, där ett frukostbord väntade.

— Behagar ni förfriskningar?

— Ni gör mig väl sällskap?

— Om ni behagar!

Sekreteraren, som själf serverade för att slippa lyssnare, fyllde kopparna med choklad. Samtalet fördes i nästan hviskande ton.

— Ert bref har nästan skrämt mig!

— Jag beklagar, att jag måste sporra er till skyndsamt. Det anfall, som den dyre sjuke hade i går eftermiddag, är visserligen öfver, men det väckte dock farhåga.

— Var läkaren här?

— Till sent in på natten. Herr baronen längtar efter er. Han är redan i paviljongen och njuter den stärkande morgonluften.

— Han är således inte sängliggande?

— Anfallet har endast föranledt en ökad svaghet.

— Herr Balk! hviskade Agata. Ni skrifer, att man bevakar oss?

— Jag fruktar nästan det. Bor inte å Gröna Jägaren en herr Gylzén?

— Jo! Jag har redan börjat misstänka . . .

— Jag skulle önskat att ni underrättat mig om hans närvaro.

— Till en början ansåg jag honom för en oskyldig turist.

— Man misstager sig ibland.

— Namnet Gylzén var mig obekant.

— Det är blott ett antaget namn; hans verkliga är Herman von Kaldau, er släkting målaren.

Agata förskräcktes. Hon berättade om hans egenomliga uppträdande å hotellet.

— Bara komedi! hviskade Balk. Jag gjorde herr Kaldaus bekantskap för många år sedan. Han är en förslagen man, som ej skyr de djärfvaste medel för att uppnå ett eftersträfvadt mål.

— Han låter emellertid sina runda guldmynt rulla öfver snart sagdt alla menniskor med en otrolig frikostighet. Han kan då bli farlig. Det ser ut, som han förfogade öfver rika tillgångar.

— I så fall har han ryggstöd af någon, anmärkte Balk. Men naturligtvis måste vi vara försiktiga.

— Herr sekreterare, vi måste i dag komma till ett afgörande.

— Om ni önskar, ni vet ju . . .

— Kanske, men jag måste uppsöka den sjuke, som otåligt väntar på mig.

— Ja, han väntar! hviskade Balk suckande. Och jag kan ej annat än afundas honom, emedan han trots sin olycka njuter en lycka, hvarefter mitt hjärta fåfångt längtar.

— Ni råkar i svärmeri, herr Balk! Låt oss ej förspilla en dyrbar tid med dylika dårskaper! Jag skall genast tala med er . . . Jag är orolig, jag är rädd, jag befarar, att den länge väntade katastrofen är nära sin utveckling. Vi måste söka en lösning, som tillgodoser våra ömsesidiga önsknings . . .

Hon lemnade skyndsamt salongen.

Balk såg ut som en *andrik*, som man plötsligen tager bort från ankflocken . . . flaxande med vingarna, halsen rak, men med oppositionslust inom sig. För att förkorta sin väntan tog han en promenad i parken och glömde småningom sin förtret i barrluft och furudoft.

TRETTIOSJUNDE KAPITLET.

Hemligheten.

Agata hade emellertid gått igenom den vackra blomsterträdgårdens hufvudallé, fram till en paviljong, hvars kinesiska tak beskuggades af två jättelindar. Den i stora dimensioner uppförda byggnaden inrymde en hel liten våning. Dröjande stannade hon vid paviljongens uppslagna glasdörrar. Det såg ut att kosta henne själfbeherskning att träda öfver tröskeln. Hon befann sig i en liten rotunda med färgadt glastak, ett slags förmak, dock utan andra möbler än några polerade rörstolar. Härifrån trädde hon in i ett smakfullt möbleradt gemak, rundt till formen lik som förmaket. Mörkröda tapeter dämpade det starkt infallande solljuset. Från det höga hvalfvet hängde en ampel med nedhängande, bredbladig krukväxt. Den tjocka, mjuka golfmattan gjorde hennes steg ljudlösa. Det ena fönstret stod öppet och gaf tillträde till en balkong. Toppar af träd från den nedanför liggande dalen gingo upp till balustradens höjd. I dalsänkningen slingrade en liten bäck. Vid bäckens bräddar stodo tallar, med sina toppar bildande ett sammanhängande grönt täcke. Den vackra vyen begränsades af en rad låga kullar i horisonten. Den milda luft, som drog in genom fönstret, blandades med barrträdens friska vällukt.

Vid fönstret stod en stol, hvars sidenstoppade ryggstöd vände inåt, så att det var omöjligt för den inträdande att se om någon hvilade där. Det var en hög rullstol af gammaldags konstruktion, hälften stol, hälften säng, den sjukes hvilstol. Den ovana anblicken af denna antika företeelse förde lätt tanken på ett sjukrum, på en sjukling, som skulle hvila därpå.

Agata gick fram i rummet så pass långt, att hennes ögon kunde falla på den i stolen liggande sjuke.

Här låg han nu, försänkt i slummer, denne sjuke man med det lidande ansiktet. Det var ett fint ansikte med ädla, aristokratiska drag, tillhörande en man om ett par och trettio år. Hans hår, ovanligt tunt, hade redan börjat gråna. De slutna ögonlocken under de ännu fylliga ögonbrynen voro ansvallda och hade en blåaktig färg. Slappt och viljelöst hade hans hufvud fallit ned från stolen, med hakan hvilande mot det insjunkna, flämtande bröstet. Hans fötter voro instuckna i höga pelsstöflar, som räckte upp öfver knäna. En sidenrock med sobelfoder skyddade armar och kropp. De fina, magra händerna hvilade sakta darrande mot bröstet.

Han låg, så att säga, med ena foten i grafven. Agata betraktade honom: ett fult leende förvred hennes sköna anlete.

— Naturen är grym, hviskade hon, som låter min man lida så förfärligt! Så vanställd han är . . . nästan oigenkännelig! Hvad han förändrat sig sedan i går! Utan medlidande härjar sjukdomen och beröfvar honom krafter och skönhet.

Hon stod stilla på den plats hon intagit, medan hon deltagande såg på honom.

— Allt är förgängligt! Min döende man manar mig att gripa den flyende minuten och njuta lifvet. Hon spratt lätt till.

— Gumman Engelsson, hviskade hon, har i sina kort läst mitt lifs viktigaste hemlighet . . . Hennes spådom!

Den sjuke rörde sig. Hans matta hufvud sjönk åt sidan. Hon gick fram och böjande sig ned öfver honom tryckte hon en kyss på hans panna.

— Kuno! hviskade hon.

Han reste sig upp med stor ansträngning.

— Du har låtit mig vänta länge, hviskade han sakta. Hans drag förklarades och hans matta ögon antogo en friskare färg.

— Och medan du väntade, insomnade du, Kuno!

— Nej.

— Jag förebrår dig icke, men jag har varit hos dig en stund. Jag ville icke störa din lugna sömn.

— Det var inte snällt af dig.

— Hur mår du nu?

Kuno af Bergenfält höjde sig från sin liggande ställning upp på stolen till sin fulla längd.

— Bättre, sade han.

— Det gläder mig ofantligt.

— Sjukdomen är lyckligt öfver. Bara nu mina krafter kunde återvända!

— Ansträng dig inte, käre Kuno!

Han sträckte ut handen emot henne.

— Agata, gif mig en kyss! Gif mig tusen kyssar, ty dina läppar gjuta nytt lif i mina ådror och påskynda min förbättring. Då du lemnade mig i går, kände jag en sådan saknad, att jag måste gråta . . . Nu är du åter hos mig. Kyss mig! sade han otåligt.

Han drog henne ned till sig på stolen, rymlig nog att lemna plats åt båda.

— Är du rädd för mig? frågade han förebrående. Du är ju min hustru, hviskade han, sedan han med rörande ömhet betraktat henne några ögonblick. Vi stå ej i något brottsligt förhållande till hvarandra . . . Du är friherrinna af Bergenfält, min lagliga maka!

Han kysste henne.

— Kuno, stör inte ditt lugn, som är så nödvändigt för ditt välbefinnande! Jag skulle göra mig förebråelser, om du blef sämre.

Baronen lade armen om sin vackra makas lif.

— Frukta ingenting! Jag är snart frisk igen. Pelsen har jag tagit på bara af försiktighet. Läkaren har upplyst mig om min sjukdoms rätta natur. Hans uppfattning öfverensstämmer med min egen. Jag är fullkomligt lugn. Kära Agata, vi äro väl ensamma? frågade han oroligt.

Hon såg så sorgsen ut.

Han betraktade henne med beundrande blickar. Hennes rob af blekgrönt siden smög sig stramt öfver hennes yppiga former. Hennes sorg förlänade henne en högre och renare fågring. Hon var i detta ögonblick hänförande skön.

— Här är ingen, som hör oss, svarade hon.

— Hvad du är vacker, Agata! Dig liknar ingen dödlig kvinna på jorden. Därför plågas jag så af svartsjuka. O nej! Jag litar på dig . . . Se ej på mig så med dina straffande ögon! Men den tanken skär mig i hjärtat, att en annan kunde älska dig . . . Jag önskade dölja dig undan allas blickar, lefva endast för dig och glömma hela världen.

Han stödde sitt hufvud mot sin hustrus svällande skuldror.

Hon hade leende åhört dessa utgjutelser, hvilka dagligen upprepades för henne med ständigt stegrad styrka.

— Kuno! hviskade hon. Vi äro gifta, men utom Balk och presten vet ingen . . .

— Du önskade ju det. Och jag önskar det nu . . . Vårt äktenskap bör hemlighållas.

— Ännu längre, hvarför det, käre Kuno? Din moder är ju nu död!

— Som jag sagt dig så ofta, — på grund af egenomliga förhållanden.

— Du har aldrig, sade hon medan hon lätt kysste hans kind, velat upplysa mig om dessa förhållanden. Din moder är ju nu död! Mig hindrar nu intet mera . . . Älskade du mig, såsom du svurit mig tusen gånger, hade du invigt mig i alla dina hemligheter.

— Ack ja, vänta! Du skall få veta allt . . . kunde du blott förstå mig! Mörka tankar, otaliga hemiska tankar hålla min ande fjättrad . . . kunde du blott förstå mig!

Han tystnade.

— Agata! ropade han plötsligt. Låt mig blott tänka ett ögonblick!

Han tystnade åter.

— Jo för mig ut på balkongen! Jag måste inandas den friska luften. För mig till balkongen! Nu fann jag den tanke jag sökte.

TRETTIOÅTTONDE KAPITLET.

Fantasier.

Med ansträngning steg han upp. Makan räckte honom en dyrbar elfbenskrycka, som fallit ned från stolen. På denna stödde han sig, liksom Jupiter på sin elfbensspira. Makan bjöd honom armen. Darrande och långsamt satte han ned den ena foten efter den andra, gnolande på en visa liksom i glädje. Blytung sjönk han ned på en stol bredvid räcknet. Svetten pärlade i klara droppar på hans panna.

— Om åtta dar går jag utan hjälp, sade han sakta. Läkaren, tillade han med höjd röst, har försäkrat det. Ack, jag känner mig så lätt om hjärtat. Agata, gå några steg tillbaka, jag måste se dig. Ack hvad du är vacker!

Han betraktade henne lidelsefullt. Hon undertryckte de smärtsamma känslor, som ofrivilligt uppstego hos henne, och kunde ej möta hans sjuka, oroligt frågande blickar. Gråtande af rörelse gick hon bort från honom, böjde sig

ned öfver balustraden och såg ut öfver den leende bäcken under de solbelysta talltopparna. Med återvunnet lugn gick hon tillbaka.

— Ack, du har gråtit! sade han med matt röst. Torka dina tårar, kära barn! Jag lider ju inte mera . . . Gråt inte, jag kan inte se dig ledsen.

— Var lugn, käre Kuno, jag är inte ledsen.

En häftig skakning kom öfver honom; han föll i vanmakt. Kryckan gled undan den skälfvande handen. Agata kastade sig ned vid hans fötter.

— Kuno! hviskade hon ömt.

— Jag vill ej dö! skrek han otåligt. Natten, som omsväfvar mig, måste vika. Det är skumt för mina ögon. Säg, skiner icke solen? Hu, jag fryser!

En plötslig frossa isade hans kropp, ehuru insvept i den varma pelsen.

Det var en förkänning af döden, med hvilken han redan ofta kämpat i ensliga stunder . . . det var döden, hvars anryckande ej ens den älskades närvaro kunde hindra. I sin sjuka fantasi såg han endast en fiende, en ande från dödsriket, som smög sig på honom och ville taga gestalt i hans kropp, — som fördref lifsvärmen och gjorde hans lemmar kalla.

— Iskall! skrek han vildt med irrande blickar. Det är den förskräcklige Adalbert, som förföljer mig! Jag känner igen honom, jag känner honom . . . han skall tillintetgöra mig. Gå! fortfor han, yrande, jag skall icke anklaga dig, bara du lemnar mig i fred. Du talar med mig i drömmen . . . "Hvem har mördat dig?" — Jag vet ej. — "Men godsen?" — Godsen, som jag ärfde! Godsen, som jag eger . . . kunna andar ega? Eger jag dem ej, får jag ej ega dem? Nåväl, godsen tillhöra då min maka, min tillbedda Agata . . . O fasa! Han försvinner . . . där är han. Se där dyker hans bleka gestalt opp . . . han sväfvar öfver tallarnas

toppar och doppar sina fötter i skogsbäcken! O ve! han kommer tillbaka! Han kommer.

Han tyckte sig förnimma den dödes ande inom sig, fordrande räkenskap på jorden för de jordiska håfvor han en gång lemnat. Kanske ville den objudne gästen åter uppstå hos hans släkts ättelägg, lefva med denne, befalla, leda honom och sålunda åter känna sig lycklig i medvetandet att ega, att vara hvad han varit trots både död och tidens förvandling. Så föreföll det den sjuke. I ögonblick af stor smärta, under inflytande af svår sjukdom går menniskoanden tillbaka till mensklighetens barndomsålder, till denna djupa, outgrundliga verldsåskådning, som ser i de döda krafterna lefvande väsen, till denna uppfattning af lifvet, som personifierar ljud, ljus, lif, rörelse, död, hvila, sjukdom. För att begagna en bild lånad från detta poetiska betraktelsesätt: var den sjuke stark nog för att låta anden taga mandom hos sig? Skulle han själf dö för att låta den döde åter lefva? Eller var anden ej värdig att taga boning i hans kropps helgedom?

I allmänhet fattadt beror förstånd, lif, medvetande, frihet på besvarandet af dessa frågor. Hur skulle svaret utfalla med afseende på den sjuke? Det skall snart visa sig.

Han sjönk tillsamman och föll i en långvarig sömndvala.

TRETTIONDE KAPITLET.

Han sofver.

Upprörd lemnade Agata sin plats. Hon gick in i salen och ringde häftigt.

Kammartjenaren, en äldre man med ljuslett, slugt ansikte inträdde.

— Erik, herr baronens tillstånd ingifver mig allvarliga bekymmer! sade hon sorgset.

— Vi göra allt hvad vi kunna, svarade kammartjenaren ödmjukt.

— Det betviflar jag visst icke.

— Herr baronen kan ännu lefva länge. Hans lif flyter mellan ebb och flod, stiger och sjunker nyckfullt liksom blodsvärmen hos en febersjuk. Vi kunna endast taga temperaturen på honom, se och förbida . . . vinna vi tid, kunna vi hoppas!

— En sådan svada hos den enfaldige kammartjenaren! tänkte Agata. Det är fraser, som han inlärt af läkaren . . . Tror ni verkligen det? frågade hon med en forskande blick.

— Jag upprepar blott läkarens egna ord: "I dag ligger herr baronen för döden, i morgon skämtar han med oss!"

Agata hade satt sig i den stora hvilstolen. Hon såg på kammartjenaren gladt förvånad.

— Skämtar han?

— Ja minsann rätt ofta. Ej så sällan måste jag fly honom en pistol; han skjuter till måls på fåglarna i träden här ute. Hans nåd är en god skytt; på tre skott klickar sällan mer än ett!

Agata dolde sin öfverraskning vid denna fräcka osanning.

— Du lugnar mig, käre Erik, sade hon. Då kan jag fara härifrån med lättadt hjärta.

— Hans nåds aptit är förträfflig.

— Det är ju rätt väl.

— Och ständigt talar han om er. Ni skall få se, att han öfverraskar er en vacker dag med ett besök.

— Den dagen skulle bli mig en glädjedag, svarade Agata med en suck; jasanya, du tror det, tack för dina underättelser emellertid; kalla nu hit sekreteraren!

Erik bockade sig och gick.

— Barnsagor, hopspunna af den skurken Balk för att vilseleda mig! Min makes bortgång är oundviklig . . . döden kan ej länge uteblifva. Jag måste använda all min kraft och all min list för att skydda mig. Jag ansättes från alla sidor . . . af spioner, sekreteraren, min man . . . Få se hur min käre Balk nu skall reda sig.

FYRTIONDE KAPITLET.

Ogiltigt! stammade hon.

Hon satt ännu i den höga stolen vid fönstret, försänkt i tankar.

Balk inträdde. Efter att ha observerat hennes från stolen framskjutande arm smög han fram öfver den mjuka mattan, tyst som en katt.

— Ensam, hviskade han. Jag vill försöka min lycka!

Leende som en satyr betraktade han den hvita armen och den lilla, runda handen. Men äfven Agata log. Dold för honom genom den höga länstolens karm log hon ett öfverlägset, fint leende; hon såg den lille sekreterarens alla rörelser i den höga spegeln, som hängde mellan gardinerna.

— Den gamle token! tänkte hon. Det faller sig svårt, men jag måste begagna mig af hans dårskap.

— Så gudaskön! suckade sekreteraren sakta för sig själf, medan han trädde närmare. I dag måste jag vinna dig, vinna dig för alltid. Jag genomskådar dig . . . du vågar allt för att vinna din mans förmögenhet, men vill du ha den, får du dela den med den som räcker dig en hjälpsam hand.

— Fru friherrinna! sade han högt.

— Tyst . . . tyst! Min man sofver, hviskade hon, pekande ut åt balkongen.

— Friherrinnan har befallt.

— Jag har endast låtit be er.

— Er önskan är min lag! Le ej öfver denna allmänna fras! Den uttrycker mitt tänkesätt.

— Ni eger min mans förtroende; jag kan icke heller neka er mitt. Låt oss påskynda det samtal jag lofvat er! Sekreteraren gick fram till balkongdörren och kom tillbaka, sedan han några ögonblick betraktat baronen.

— Ni har rätt, nådig fru, sade han därefter. Låt oss öfverenskomma och besluta.

— Hvad skall det bli af mig? frågade hon suckande. Min man gör ingenting för att tillförsäkra mig min ställning som maka.

— Äfven jag ser det med bekymmer. Er man uttalar de gräsligaste misstankar, bara man betviflar hans snara tillfrisknande. Jag låtsar dela hans förhoppningar för att ej mista hans förtroende. Läkaren gifver honom emellertid blott en kort tids andrum, sedan hans sjukdom under sommarns lopp fortskridit så långt, att endast ett underverk kan fördröja en fullständig upplösning.

— Jag kan icke vänta längre. Ni måste hjälpa mig. Försök att beveka honom. Han vill icke höra på mig. Vårt sammanträffande i dag har gjort mig ledsen. Min man lider ej blott till kroppen, utan ock till själen. Jag har aldrig sett honom så svag. Han föll i ofrivillig sömn, hade drömbilder och fantasier.

— Det har händt förut. Vi måste dölja hans verkliga sinnestillstånd. Det är fara värdt, att han icke kan upp-
rätta ett laga giltigt testamente, så vida han ej blir märk-
bart bättre. Så länge hans sjukdom varar, kan ett sådant,
fruktar jag, ej få laga kraft.

— Inte det! inföll Agata med ovanlig ifver.

— Er man kan redan anses otillräknelig.

— Omöjligt! Han bär sitt lidande med kristligt tålamod. Han är sjuk, abnorm är han icke. Han är i besittning af fullt förstånd.

— Kan väl vara! Baronens sjukdom ingifver emellertid hans släktingar förhoppning om ett snart arf. Blevde det kunnigt hur det är fatt med baronen, blefve han ställd under förmyndare. Hittills har det lyckats mig att aflägsna alla misstankar genom att punktligt sköta de löpande ärendena, men jag fruktar för att det icke går i längden, i synnerhet som Herman von Kaldau ligger på utkik.

— Så tanklös jag varit! utbrast Agata. Jag förstår mig icke själf. Råd mig! Hvad skall jag göra för att försäkra mig om min rätt? Ni vet under hvilka förhållanden vårt äktenskap ingicks, ni vet hvad Kuno lofvade mig!

— Men hvad tjenar det, om baronen dör utan testamente? Det stora arfvet öfvergår då på Herman von Kaldau, som åt er utanordnar en liten årlig ränta, om han ens gör detta, ty han kan förklara ert äktenskap ogiltigt.

Agata spratt till.

— Ogiltigt! stammade hon.

— Sannolikt, svarade sekreteraren. Det är min plikt att göra er uppmärksam härpå.

Hon lyfte stolt upp sitt hufvud.

— Jag eger vigselattesten . . . kyrkoböckerna . . .

— Visserligen, men baronen var redan vid tiden för sin förmålning sinnessvag. Därför drog han sig tillbaka från stora världen och lefde i all ensamhet här å sin villa, som han utstyrde med furstlig lyx. Ni betraktade honom också själf som sjuklig och fruktade, att hans kärlek var blott en förflugen nyek . . .

Agata frågade med en lätt rodnad:

— Behöfver denna omständighet nödvändigt skärskådas?

— Vi böra icke helt och hållet förbigå den. Baronens älskade er utan tvifvel sant och innerligt, nästan sjukligt passionerad. Ni förstod mycket väl att hans äktenskap inom vissa kretsar skulle väcka anstöt. Ni yrkade också själf i främsta rummet på äktenskapets hemlighållande. Baronens biföll för att ej bedröfva sin mor, som i tysthet utsett åt honom en annan maka . . . Hon är nu död!

— Allt detta vet jag! sade baronessan otåligt. Fatta er kort, min man kan vakna.

— Baronens soffer, han vaknar ej på en god stund ännu. Er hörsamme tjenare tar på sig allt ansvar.

FYRTIOFÖRSTA KAPITLET.

Det ligger utom möjlighetens gränser.

Den hörsamme tjenaren tryckte vördnadsfullt en kys på friherrinnans hand.

— Er ställning, fortfar han, är ännu så osäker. Ni skall dock få erfara, att jag verkat till ert bästa och klokt begagnat alla möjliga eventualiteter för att tjena er sak. Den sympati, som jag hyser för er, daterar sig inte från i går. Medan ni ännu var baronens trolofvade och jag förmedlade edra hemliga möten, ack redan då . . .

— Jag ber er, fortsätt!

— Ni ser hur besvärlig min sjuktjenst är. Egde jag ej en ljuf förhoppning, som eggade mig, så hade jag länge sedan varit förbi. Efter moderns död är baronen i full besittning af sin förmögenhet och kunde, som det synes, gärna ha bekantgjort sitt äktenskap. Han skulle förmodligen äfven ha gjort det, om icke jag hindrat honom.

— *Ni!* sade Agata förtörnad och med eftertryck.

— *Ja!* svarade Balk, likaledes med eftertryck och rufvande öfver en råsk manöver för att blidka henne. Nödvändigheten bjöd det. Baronens svaga ande fantiserar ibland öfver saker, som falla utom möjlighetens gräns, såsom t. ex. att han ej kan lita på sin maka!

— Å verkligen! sade Agata. Hon måste skratta.

FYRTIOANDRA KAPITLET.

Moderns testamente.

— Det var också ett skäl, sade hon ännu skrattande.

— Naturligtvis icke ensamt.

— Hvad har vi för andra?

— Ett framförallt, som väger mycket! Det förra hör för öfrigt till en förfluten tid . . . Hvad som verkade bestämmande skall ni strax få höra. Vid affidna enkefru friherrinnans testamente, om hvars tillvaro vi hittills varit i okunnighet, är fästad en klausul af innehåll att Herman von Kaldau genast skall öfvertaga stamgodset, om vår baron skulle befinnas utan förmåga att själf förvalta det. Något sådant hade hon befarat, emedan hennes man dött i sinnessjukdom. Dessutom förordnar hon, att alla handlingar, som sonen kunnat begå i sinnesförvirring, skola, så vidt de röra förmögenheten, förklaras ogiltiga.

— Ett ledsamt testamente! inföll friherrinnan. Det måste såra min man. Liksom det kränker hans sonliga känslor, har det aflägsnat honom från hans maka. Hans obenägenhet för testamente . . .

— Säg snarare hans sjukliga rädsla . . . vore han fullt normal, kunde han ju skratta åt moderns testamente. Hvarför har han icke talat om saken för er?

— Emedan han kränkts i sin sonliga pietet. Jag måste därför förlåta honom för hans obenägenhet att betrygga sin hustrus förmögenhet. All tanke därpå ställer för hans känsliga sinne den inre striden mellan sonlig vördnad och den smärtsamma känslan att vara missförstådd af sina närmaste.

— Ni vill ej döma er man efter människors vanliga mått. Det är vackert! Det är ett vackert drag af er, att ni respekterar denna känslans blödighet, denna karakterens fina ädelhet, men tror ni att andra komma att visa samma grannlagenhet? Tror ni ej, då det gäller en stor förmögenhet, ett stort arf, att er sublima och ideala uppfattning af en upphöjd karakter och ett finkänsligt sinne kommer till korta inför en hvardagligare uppfattning, förestafvad af låghet och vinstbegär?

— Jo kanske.

— Ert äktenskap kan visserligen icke upphävas, men man eger utesluta er från arvet, om det kan bevisas att er man vid äktenskapets ingående var sinnesrubbad.

— Sinnesrubbad!

— Ja, hvarje misshaglig handling, hvarje oregelbundenhet i hans lif, hvarje egenhet, ja hvarje hans minsta nyck skall naturligtvis tala därför. Vi må veta, hur mycket som helst, att han eger fullt förstånd, man vill att han skall förklaras sinnesrubbad, tro mig: man vill det!

— Hvad vinner man därmed?

— Hvad vet jag! Tror ni, när allt kommer omkring, att ni har läkarvetenskapen, att ni har lagen på er sida?

— Dessa kunna icke döma mot förnuftet.

— Nej om det gällde en obetydlighet, men nu! Tro mig, faran står för dörren, vi måste själfva handla, vi måste

själfva taga saken om hand. Framförallt måste vi lefva obemärkta, så att den sjuke kan få dö i sin afskildhet och i all stillhet. Efter hans död uppträder ni däremot som hans lagliga och rättmätiga enka, föranstaltar om testamentets öppnande och tager i besittning arvet efter er affidne man, som gifvetvis gjort testamentet under sundt och fullt förstånd och af fri vilja. Jag hoppas att ni finner mina skäl bindande och att ni gillar dem i eget intresse.

FYRTIOTREDJE KAPITLET.

Frieriet.

Agata satt en stund tyst liksom besinnande sig på svaret.

— Ni har rätt, sade hon plötsligt.

Balk frågade ömt:

— Anser ni mig för er vän?

— Naturligtvis! Det måste jag göra. Men ni sade att jag såsom enka kunde ombesörja testamentets öppnande. Då skulle det ju först finnas ett testamente.

— Er vän skall sörja därför.

— Min man skall göra invändningar. Han vill icke.

— Nej, ty han vill inte påminnas om döden.

— Hvad skola vi då göra? frågade Agata.

Balk föll ned på knä för henne.

— Gör mig för evigt till er slaf, och jag skall icke bäfva för något medel, som kan tjena oss. Nådig fru, jag älskar er med en mans hela mogna kärlek . . .

— Herr sekreterare!

— Ni vet hvad jag redan gjort för er! Skänk mig er hand, så snart ni är fri, och jag lofvar att förskaffa er alla de förmåner, hvilka ni är berättigad att njuta.

Agata visade sig i hög grad förvirrad.

— Jag vet, sade hon, att ödet närmat oss nu mer än någonsin. Till de förtjenster, hvilka ni redan inlagt, lägger ni i dag en ny, i det ni utpekar den väg jag har att gå för att bevisa er min tacksamhet.

— Agata — jag får ju lof att kalla dig vid detta namn — jag fordrar ingen lidelsefull kärlek af dig.

— Käre du, svarade hon leende under smärta, romantikens och svärmeriets tid är länge sedan förbi . . . mitt föregående lif har varit en hård pröfning.

Balk kysste lidelsefullt hennes hand.

— Nu längtar jag efter lugn och den stilla lycka, som skall beredas mig vid din, den stadgade mannens, sida.

— Vi förstå hvarandra, sade han. Du är baron Bergenfälts arftagarinna.

— Och du blir denna arftagarinnas make.

FYRTIOFJÄRDE KAPITLET.

Skrif, skrif!

En omfamning beseglade detta trohetsförbund. Deras ömma utgjutelser afbrötos af baronen, som med svag röst kallade på sin sekreterare.

— Vår plågoande! hviskade Balk.

Om han i detta ögonblick kunnat läsa i hennes hjärta!

— Skall jag gå med? frågade hon.

— Nej stanna! Du kan härifrån se och höra oss. Du bedömer bäst själf om och när en medverkan af dig är behöflig.

Sekreteraren slog upp balkongdörren så, att Agata kunde se baronen, hvilken reste sig upp i stolen med något mindre ansträngning än vanligt.

— Har ni sofvit godt, nådig herre?

— Sönnen stärker mig icke.

— Det ser så ut.

— Jag oroas af onda drömmar, hvilka bereda mig gränslös ångest. Jag såg nyss framför mig i drömmen Adalbert, vår frände, hvilken lemnade alla sina gods i arf åt min fader . . . Jag drömde, att man ville beröfva mig dessa. Jag besitter dem med laglig rätt, kan någon bestrida mig denna rätt?

— Ingen mer än Herman von Kaldau.

— Jag erinrar mig ingenting. Bland hans anherrar ha egendomarna gått från far till son ända tills man kom ned till en dotter af annan gren än deras sista innehafvare såsom närmaste arfvinge; hon öfverhoppades därför liksom Herman själf, som i sin tur hade mindre rätt än hon. Genom testamente tillföllu de därför i stället Adalbert och efter honom min fader. Mot släktens traditioner testamenterade min far kvarlåtenskapen utan undantag åt min moder. Hon var hersklysten och begagnade sig af hans svaghet. Obestridd arftagare efter henne åtnjöt jag således icke den manliga släktens förstfödsrätt, som hittills varit gällande. Det utgjorde alltid ett tvång på min frihet, men min lagliga rätt är i alla fall oförkränkt. Nu är jag herre, jag och ingen annan . . . Hvad vill Herman?

— Sätta er på därhus.

Baronen gaf upp ett trotsigt skratt och frågade med vredgad blick:

— Är jag då vansinnig! Tror ni ej att jag kan skilja verklighet från illusion? Tror ni ej, att jag vet hvad jag vill, att jag har förstånd och kan handla?

— Jag anser er för den förståndigaste herre i världen, men mitt omdöme väger intet i vågskålen. Ni känner de närmare bestämmelserna i er mors sista vilja och testamente. På dessa stöder sig Herman von Kaldau, hvilken ju allmänt erkännes för att vara en djärf och tilltagsen herre. Han förstår ock att blanda sina kort väl.

— Han är ju utrikes?

— Nej, han är återkommen. Han ligger här i närheten för att spionera på er. Det behöfs blott ett falskt utlåtande af en samvetslös läkare, ni förstår, och han öfvertager då förvaltningen af stamgodset, er förnämsta egendom. Naturligtvis önskar han allt i en mölja, han har ingenting att förlora, men allt att vinna af en ögonblicklig förvirring.

— Hvad har han för skäl?

— Edra drömmar, edra svindelanfall.

— Prat, det är ju kroppslig svaghet! Drömmarna komma ju från magen.

— En dålig mage gör hufvudet sjukt.

— Det gör all sjukdom, det gör all sorg . . . djup melankoli, feberyrsel! Men för sådant sätter man ingen på dårhus.

— Här gäller det millioner.

— Än se'n!

— Nåväl, jag måste säga det: Herman vistas under ett antaget namn (han kallar sig Teodor af Gylzén!) på värdshuset Gröna Jägaren och utvecklar därifrån en synnerlig verksamhet för att få till stånd ett rättsligt utlåtande att ni ej är vid edra sinnens fulla bruk.

— En sådan usling!

Fem minuter förflöto under dödstystnad.

— Balk! skrek sjuklingen plötsligt. Är ni ännu här?

— Jag väntar på ert beslut, herr baron! Ni måste tänka på fru friherrinnan, för hvars lycka ni måste sörja.

— Skall jag göra mitt testamente? sade baronen uppbrusande, men krympte genast samman af ett krampanfall. Vill ni då att jag skall dö?

— Sekreteraren sade raskt:

— Ni älskar icke er maka!

Baronen blef eld och lågor.

— Ni är afskyvärd!

— Herr baron, vill ni icke lyda mig, drager jag mig tillbaka och öfverlemnar er åt ert öde.

Sekreteraren syntes honom besvärlig, odräglig. Nog kunde han hjälpa sig honom förutan, men tanken på sjukdomen och hans närvarande svaghetstillstånd stämde honom till klok mildhet. Han borde ej handla öfveriladt; ännu ville han behålla den förmätne tjenaren, som trodde sig outhärlig. Skulle han dock följa hans råd? Jo, jo, det ville han. Han ville taga sin maka till sig, lefva i hennes ständiga närhet, tillfriskna och bli lycklig, lycklig i sitt oafbrutna äktenskap och lycklig i sin nyvunna själfständighet.

Han frågade därför synbart lugn:

— Men om jag nu gör mitt testamente?

— Då är all fara öfver. Med den testamentariska handlingen offentliggör ni naturligtvis tillika ert äktenskap. Det blir en missräkning för edra släktingar, som måste nöja sig med sin öfverraskning. Efter denna upplösning af dramat har Herman von Kaldau icke längre någon betydande roll. På allt sätt skall jag skydda er för hans stämplingar och onda anslag.

Baronen sträckte upp sina båda händer.

— Tala icke om det mera! Jag är icke vansinnig. Trots min sjukdom vill jag visa att jag kan fatta ett allvarligt beslut . . . Agata skall föra mig ur ofrihetens graf, jag längtar efter harmoni vid min makas sida.

Balk vinkade åt friherrinnan. Hon kom, och han hviskade till henne:

- Fullända vår seger!
- Kuno! hviskade hon.
- Du vill det? frågade han.
- Du har alltid varit snäll, nu är du också klok.
- Jag skall göra mitt testamente. Skrif, skrif! sade han till sekreteraren.

— Jag har redan allt i ordning för denna händelse, svarade denne och tog upp ur fickan ett papper, som han räckte åt friherrinnan.

— Läs det för er man, sade han; under tiden skall jag kalla på vittnen, som för ändamålet vänta i mottagningsrummet.

Testamentet, hvars korta innehåll förrådde en lagkunig författare, skulle få laga kraft, så snart namnteckningen blifvit bevittnad och handlingen företetts rätten.

Baronen lyssnade med stor uppmärksamhet.

— Det låter ej oäfvat! sade han belåtet.

Agata öfverhopade honom med smekningar.

— Kuno, du underskrifver ju? frågade hon ömt.

Han såg forskande på henne.

— Agata, sade han, jag har varit länge sjuk, ganska sjuk; du har haft föga glädje under första åren af vårt äktenskap.

— Tala ej därom, Kuno! Hade det stått i din makt, skulle du beredt mig all livets lycka.

— Lilla, rara fru, jag inser att jag gjort orätt i att uppskjuta denna viktiga handling så länge . . . Kyss mig, min älskling!

Hon kysste honom. Han drog henne mildt intill sig.

Några minuter förflöto. Balk, åtföljd af domhafvanden i orten, kom tillbaka. Baronen fördes in i salongen och de två vittnen, som hitkallats, inträdde.

Häradshöfdingen, som emellertid mottagit testamentet, läste upp det högt. Testator förordnade att all kvarlåtenskap efter honom skulle tillfalla hans hustru, om hon honom öfverlefde. Någon formell anmärkning hade häradshöfdingen icke, ty han hade uppsatt handlingen själf.

Han frågade:

— Har testator gjort testamentet efter mogen öfverläggning?

— Ja, svarade denne.

— Och af fri vilja?

— Jag låter af ingen tvinga mig.

— I så fall kan er underskrift bevittnas.

Ett bord fördes fram till länstolen, hvaruti den sjuke satt.

Med darrande hand undertecknade denne sitt namn.

Handlingen bevittnades af de båda vittnena.

Baronen försjönk i ett halfsofvande tillstånd. Med tacksam ömhet närmade sig den lyckliga arftagerskan sin välgörare och förstod att behändigt undanskymma honom för de närvarandes blickar. Vittnena jämte häradshöfdingen och Balk lemnade rummet i högtidlig tystnad för att återvända till nya förfriskningar efter det betydelsefulla dagsarbetet. Vi böra kanske säga, att deras dagtraktamente och resekostnad samt ersättning beräknades efter en hittills ovanlig taxa.

Agata stannade kvar.

— Jag har vunnit! sade hon för sig själf. Priset är sannerligen icke för högt. Långvarig var försakelsen, obehagligheterna många, men nu är jag belönad!

Hon betraktade slumraren i den stora hvilstolen.

— Man behöfver icke vara läkare för att se att detta bröst ej kan andas länge. Döden har redan lagt sin hand på pannan . . . Det är öfverflödigt att afskära en lifstråd, som redan murknat. Den brister i naturlig ordning af sig

själf. Men Balk! Honom har jag kvar, för honom vill jag spara bären, om han skulle bli mig farlig.

Hon trädde ut på balkongen.

— Gustaf! hviskade hon upprörd. Dig måste jag ega för att vara lycklig . . . dig min enda, rena, första och sanna kärlek. Fri kan jag blicka mot dig och säga: "Den unga enkan medför i morgongåfva ett par tre millioner. Betrakta gåfvan och gifvarinnan som din!"

FYRTIOFEMTE KAPITLET.

Farväl, broder, vän!

Hon lutade sig ut öfver balustraden och såg tankfull ned i det svala djupet. Ett svagt, ihåligt stönande väckte upp henne. Baronens ropade på hjälp. Hon skyndade in i rummet.

— Luft! kved den sjuke. Mitt bröst vill sprängas sönder . . . jag kväfs!

Hans bröst, arbetande häftigt, utstötte verkliga dödsrosslingar.

I samma ögonblick införde Balk läkaren, hvilken kom på sjukbesök.

— Hjälp! ropade hon brådskande mot de båda inträdande männen.

— Jag väntade just, sade doktorn sakta, att på gårdagens anfall skulle följa ett nytt. Den sjuke sjönk tillsammans, medan en krampaktig ryckning häftigt rörde hans lemmar.

— Ett svårt anfall! utlät doktorn sig. Vi måste unna honom ro.

Rosslandet fortfor emellertid. Efter en lång stund rörde den sjuke på sina bleka läppar.

Doktorn hällde några droppar ur en flaska och bjöd honom att dricka.

— Herr baron! sade han sakta.

Intet svar följde.

— Bered er på det värsta! hviskade doktorn till den närvarande unga damen, som hittills endast betraktats som en aflägsen släkting till den sjuke. Såsom jag befarat har en hjärtförlamning inträdt.

Agata frågade med verklig bedröfvelse:

— Kan er konst ingenting uträtta, herr doktor?

— Nej ty värr! Dödskampen har börjat.

Den sjuke ryckte än en gång till, sträckte något ut lemmarna och drog sin sista suck.

— Gud ske lof! sade doktorn. Den stackars baronen har lidit svårt, sade han tröstande.

Agata ledsagade doktorn till slottsbyggnaden.

Sekreteraren stod ensam kvar.

— Frid öfver din stilla ande, svage, obeslutsamme man! Du kunde varit en man, en hjälte, men andra voro dina dygder: ödmjukhet och lydnad, försakelse och fromhet! Svag såsom barn, bräcklig som yngling, bruten som man! Som man stod du, på grund af din faders oförstånd, ännu ett barn under din moders ledband, sedan under ett ännu nesligare, din tjenares! Med mera mod skulle du varit herre, herre öfver dig själf, dina egodelar, din lycka. Slaf var du under din sjukdom, ditt lidande, slaf under förhållandena. I ett verksamt lif skulle du måhända ha förjagat underjordens alla andar, helvetets kval . . . spänt dina muskler, trotsat krämporna, öfvervunnit sjukdom, död . . . Men nej! det skulle du icke kunnat. Du saknade den långvariga öfningen. Liksom nordbon lemna sitt ansikte obetäckt, går zigenaren i smällande vinter med blottadt

bröst och fryser sig icke till döds. Simfåglarna doppa sina späda fötter under isen i vatten . . . det är vanan, som härdar. Du, o himmelska vana, du är värd ditt tempel! Du upprätthåller oss, du gör oss till herrar öfver oss själfva, öfver naturen, öfver tankar, känslor, villfarelser . . . Farväl, broder, vän! Frid vare med dig!

Ett par tjänare inkallades, och ett hvitt lakan breddes öfver liket.

FYRTIOSJÄTTE KAPITLET.

Tre millioner.

Alla hade aflägsnat sig.

Agata och sekreteraren sutto åter tillsammans i salongen.

— Vi ha skäl att vara belåtna, sade den senare. Om hjärtförlamningen inträffat endast en timme tidigare, borde vi varit tröstlösa, och en vacker dag hade vi då måst lemna all denna härlighet med hvar sitt bylte under armen. Nu däremot sitta vi i orubbadt bo och behålla samtliga besittningarna.

— Hvad har jag som arftagarinna att iakttaga? frågade Agata.

— Du skall utfärda en fullmakt för mig att förvalta kvarlåtenskapen och hädanefter som hittills besörja de löpande göromålen. Någon förlustbringande stagnation får ej inträda. De senaste tre åren har din man ej bekymrat sig om någonting. Han kände icke ens sin pekuniära ställning.

— Törs jag fråga? sade Agata.

— Därtill har du naturligtvis rätt, svarade sekreteraren med en lätt bugning. Här är afslutad tablå öfver gångna året.

Den unga enkan kastade en blick på papperet.

— Fastigheter till två och en half million!

— Jag har ej öfverskattat egendomarna.

— Och i kassan fem hundra tusen kronor!

— Fem hundra tusen kronor, som äro säkert depone-
rade hos bankir Beronius.

— Farbrodern! tänkte Agata.

Hon dränktes i ett haf af tysta frågor, af förvåning, undran, misstankar . . . Upplysningen gaf henne i alla fall upplysning. Hon vann ögonblickligen åter fast mark och den glädje, som hon kände, var ej endast glädjen öfver arfvets storlek eller besittning!

Balk gaf några flyktiga förklaringar, som Agata åhörde med välbehag. En rättslig inblandning, sade han, är ej att befara. Omyndiga arfvingar finnas icke och inga legat skola utbetalas. Arvet tager du genast i besittning. Genom min försorg skola alla lagliga formaliteter utföras. Jag besörjer allt som din generalfullmäktig, du behöfver ej lägga två strå i kors . . . Hur förvånad skall man icke bli, när det berättas att den stenrike baronen, som gick och gällde för ungarl, efterlemnar en förtjusande, vacker enka.

Enkefru friherrinnan sänkte blygt sina ögon, i det hon
hviskade:

— Under närvarande förhållanden finner jag det opas-
sande att välja min bostad här. Jag kan inte heller resa
hit oftare. Begrafningen skall jag naturligtvis bivista. Är
det för öfrigt någonting, kunna vi ju skriva till hvarandra.
Löparen kan komma och gå med bref oss emellan . . . obe-
märkt som hittills. Jag promenerar ut dagligen och ser
efter bref hvar afton.

Sekreteraren förklarade sig nöjd härmed. Han gaf befallning att köra fram vagnen. I salongen tog han afsked af sin unga fästmö.

— Låt oss, innan vi skiljas, förlofva oss! hviskade han, i det han satte en ring på hennes finger.

— Jag råkar i förlägenhet, sade hon, brydd öfver den djärfve sekreterarens raska handling . . . Jag eger för tillfället ingen passande ring att ge dig i stället, tillade hon försonande.

Erik anmälde att vagnen väntade.

Balk, som vördnadsfullt bugade sig, förrådde ej att han stode i något närmare förhållande till den bortgående damen. Ödmjuk som en tjenare följde han henne till vagnen.

— Fort! ropade hon till kusken, sedan hon kastat sig ned på den mjuka vagnsdynan.

FYRTIOSJUNDE KAPITLET.

Hvilka vill du ha?

Vagnen flög pilsnabbt bort.

— Förlofvad! utropade sekreteraren. Jag är vid målet. Skulle min fästmö bryta sitt löfte, så öfvertager jag godsens för egen räkning. Jag hoppas dock att hon föredrager sina millioner framför armod och tager med mig i köpet.

Efter att ha utdelat några befallningar åt tjänstpersonalen, gick den punktliga sekreteraren på sitt arbetsrum, där han var sysselsatt ända till aftonen.

— Hvad jag är glad! tänkte Agata, medan hon lemnade slottet. Befrielsens timme har slagit och förrän jag

vågade hoppas . . . Å, herr sekreterare! du har utsökt ett briljant parti åt dig, men jag gäckar dina fina beräkningar, ty vet! min list är större än din. Låt vara att jag handlar trolöst, men händelsernas snärjande virrvarr, må vara min ursäkt. Hade jag gått till väga öppet och ärligt och hänsynslöst visat den fräcke friaren min afsky, skulle mina årlånga försakelser blifvit obelönade. Ack hvad man skulle belett och hånat mig! Men nu kan jag njuta, njuta fullständigt och ensam, och vill ej låta knappa af på min frihet för denne fästmans skull, som jag måst taga och icke valt!

Vagnen stannade på den vanliga hållplatsen. Agata steg ur, helsade och gick vidare. Om en halftimme uppnådde hon linden vid liden.

Här kom Elisabet emot henne.

— Ack, nådig fröken, man har varit mycket bekymrad för att ni varit borta från middagen. Vi fruktade att ni råkat ut för något missöde. Ni har aldrig varit borta så länge som i dag.

— Så mycken oro för min skull! Är det möjligt?

— Jag ber er, skynda er därför, så att man får se er!

Elisabet fortsatte sin väg framåt kyrkbacken, och Agata ilade hem till värdshuset. Beronius och Holm sutto i tältet vid sitt kaffe.

— Fröken Lundeby! ropade gubben.

Gustaf gick fram till henne, sägande:

— Det var på vippen att jag gått ut att söka er i bergen. Hade ni dröjt längre, hade jag kommit efter er.

Agata andades liksom trött.

— Verkligen? frågade hon tviflande. Har ni så mycket intresse för mig, att ni ville underkasta er ett sådant besvär!

Holm sade på sitt gemytliga vis:

— Ni kan tro mig, om ni vill, fröken, men jag kan försäkra att herr Beronius kände riktig dödsångest, då klockan slog två och ni ännu icke återkommit.

Han gick in och gaf tillsägelse om middagen.

— Jag tackar för ert deltagande, sade Agata, i det hon leende räckte sin hand åt Gustaf.

— Jag befarade en obehaglig anledning till det långa uteblifvandet.

— Följ med mig på min promenad i morgon; det skulle vara mig mycket angenämt.

— Med största nöje . . . Ni finner således ensamheten ledsam!

Samtalande med kammarjungfrun drog sig Agata tillbaka utan att låtsa sig höra Gustafs anmärkning.

— Kanske, tänkte Gustaf, skulle jag ändå blifvit betagen i denna skönhet, om jag icke sett Elisabet . . . Dock, hon bländar utan att värma. Elisabet skall bli den vänliga stjärna, som skall lysa mig!

Snart kom Agata tillbaka och satte sig till middagsbordet vid ugnstekt skinka och makaroni.

FYRTIOÅTTONDE KAPITLET.

De' va' ässe så holiens mörkt!

Skolmästaren hade någon tid varit nedstämd. I skolan vankade stryk vid minsta förseelse. Allting gick på tok, alltid var där något i olag. Gubben var vid misshumör. I hemmet rådde misstämning. Rebecka, som gladdes häråt, blåste under oenigheten och sköt skulden på Elisabet. Hon traggade jämt på den stackars flickan.

— Hvar är Elisabet? frågade gubben sin syster, som stod vid spisen i köket en afton.

— Det är mer än jag kan säga, svarade hon utan att se sig om.

— Jag har förbjudit henne att gå ut.

— Borta är hon, skrik gärna halsen af dig; det tjenar till ingenting!

— Det är ju rysligt! Flickan har senaste tiden varit så besynnerlig. Hon säger inte ett ord och gör precis som det behagar henne.

— Hon kommer väl med någon olycka öfver oss till sist, inföll Rebecka.

— Hvad menar du?

— Hon kan råka in på afvägar, kan komma med vanära öfver vårt hus.

— Det förbjude Gud!

— Gud förbjuder ingenting, om inte man själf vill. Vore du inte en sådan *mjäsk* till far!

Skolmästaren tog pipan ur mun och frågade:

— Hvad i all världen vill du jag skall göra?

Rebecka brast ut i ett hänskratt.

— Kan du fråga så, du som är ställd att uppfostra ungdom!

— Jag har förbjudit henne att gå ut, gjort henne de allvarligaste föreställningar.

— Du ser hvad de uträtta.

— Mitt barn måtte ha ett förhärdadt sinne!

— Nå nu omsider har du fått ögonen öppna! Elisabet är moraliskt förderfvad, hon hycklar, ljuger och bedrager. Så är din kära dotter beskaffad. I förgår ville hon varit till Fasts, i går till gumman Engelsson. Och beständigt går hon till Gröna Jägaren, där fina herrar från staden ha sitt tillhåll.

— Jag förstår inte att den snälla flickan kunnat bli sådan.

— De' ä' sällskapet, som gör det. Ingenting annat. De' ä' det, som gör susen! Fröken Lundeby är det nog både si och så med.

— Prat! Fröken Lundeby är en bättre dam.

— Så kalladt bättre folk äro de allra sämsta, det måtte du väl veta. Den där farliga menniskan apar Elisabet efter så godt hon kan. Se bara på allt det bjäfs hon fått af henne. Det är gunås, så Gud sig förbarme! Band, broscher, pilar i håret, skärp med blixtrande spänne och Gud vet allt! Och på fingret har hon bevars en ring.

Skolmästaren sade efter:

— En ring.

— Ja minsann, en guldring.

— Det är aldrig möjligt!

— Å, jag har inte fel på ögonen, jag vet hvad jag ser.

— Hvem kan hon ha fått den af?

— Var förståndig, Sven! Var inte blind längre! I Gröna Jägaren bo två främmande herrar . . . Båda gå ofta hit på kyrkogården . . . Tror du att de komma hit för att beundra böndernas gravvårdar? Hvasa? Nej, skön jungfrun sitter i lusthuset och syr. Herrarne titta in genom häcken och prata en stund. I Gröna Jägaren fortsättes nöjet. Den *hagalne* snälvargen Holm faller det riktigt på läppen!

— I sanning en sorglig målning!

— Sorglig, men sann. Kom nu in i stugan. Maten är färdig.

Hon gick före med ett rykande fat kroppkakor.

— Ser du, sade hon, om jag inte hade tänkt på dig i kväll, hade du fått gå hungrig till sängs.

Skolmästaren öppnade fönstret och ropade utåt gården:

— Jöns!

Jöns, drängen, som stod ute och högg ved, lade ned yxan.

— Jaha, sade han så långdraget han kunde, medan han torkade svetten från pannan.

— Gå till Gröna Jägaren, sade skolmästaren, och säg till Elisabet att hon kommer hem strax.

En minut senare gick Jöns öfver kyrkogården. Van att lyda tog han benen i famnen och lade af i backarna fortast möjligt.

Sven satt till bords och försökte äta, men hade ingen matlust. Hans fadershjärta var bekymradt. Han måste medgifva att systemen hade rätt. Ju mer han tänkte på dotterns olydnad, dess mer sjöd gallan i honom.

— Jag har vid Gud, sade han, inte försummat något vid Elisabets uppfostran. Jag har ständigt gifvit henne de faderligaste råd och varit mån om hennes sedliga vandel snarare för mycket än för litet. Jag har ingenting att förebrå mig.

— Det kan du tacka din kära hustru för, inföll Rebecka. Så snäll hon var, var hon i alla fall en aln af samma stycke. Hon tålde inga motsägelser och hörde hvarken på goda råd eller förmaningar.

Hon hade, som man säger, trampat gubben på liktornarna.

— Hvilken makalös fräckhet! Invektiv och insinuationer . . . Vill du lägga lack och lyte på min hustru till på köpet! skrek han retad. Elisabet är snäll, säg hvad du vill . . . Din kärlekslöshet gör hemmet till ett helvete . . . Kan man undra på att flickan går till sin morbror för att muntra upp sig bland ungt och gladt folk? Men säja något till dej ä' som att slå hufvet i vägg . . . Man kan knappt få en syl i vädret för dej!

— Nej, det går för långt! skrek Rebecka med full hals.

— Men det tycker inte jag!

— Ska' det gå på detta viset, så går jag min väg och sätter aldrig min fot i det här slafnästet mer, i denna hålan!

Skolmästarens vrede hade nått sin högsta höjd.

— Gör hvad som ej kan undvikas! svarade han med darrande röst. Jag vill ha ro, ro till hvad pris som helst. Du nedsätter min hustru, tar heder och ära af min dotter. Tänk i stället på dig själf! Du har väl haft ditt tillhopp med både advokater och andra. Vill du inte maka dig, får du maka dig undan!

— Du kör bort mig! Det är således lönen för allt hvad jag gjort dig. Nå, som du vill då. Inte behöfver du tro att jag blir hia'lös för att jag kommer ur detta hidet! Jag går min väg.

Hon kunde knappt tämja sin stridslust. *Hon fnös bakom sin sköld.* Hon rusade in i kammaren och klämde fingrarna i dörren. Det var kanske rätt åt henne.

Skolmästaren satte sig trött på en stol, ur stånd att reda sina tankar.

Jöns kom i det samma.

— Skolmästare! sade han. Elisabet va' där inte.

— Hvem frågade du?

— Min gode vän Kalle. Han brukar ha reda på sej. Han sa' att di inte väntade henne heller.

Jöns stod i dörren och vände på sin mössa och bligade.

— Vill du säga någonting?

Med grofva, men knäsvaga ben liksom kröp drängen litet längre fram i rummet och sade:

— Ja.

— Så skynda dig!

— Jag såg Elisabet, hviskade han hemlighetsfullt. Jag såg henne så visst och sant som jag står här.

— Tala ur skägget, men sakta!

— De' ska' jag ässe. På hemvägen kom jag te' linden och ville hvila lite' för att bättre kunna kila opp om kyrkbacken . . . Där satt Elisabet med en förnäm herre på bänken; ja, de' ä' så sant så. Hon såg mej inte, men jag

såg henne. De sutto med ryggen emot mej. De' va' ässe så *holians* mörkt.

— Hm, det betyder ingenting! mumlade Hall.

— Den främmande herrn tycker om vår Elisabet, tilllade drängen själglad. Han satt med armen om hennes lif och tryckte henne . . .

Hall stod styf i ryggen som en trästock. Drängen märkte oråd och sade illmarigt:

— Nej, det betyder ingenting. Hon kommer snart! Han behöfver inte vara orolig. Jag kan gå dit igen.

— Behöfs inte! Tack ska' du ha. — Drängen gick.

— Gud i himmelen! suckade skolmästaren. Jag har bedragit mig på min dotter.

FYRTIONIONDE KAPITLET.

Förklaringen.

Raseri och blygsel hade drifvit hans blod åt hufvudet. Med skyndsamma steg rusade han ut öfver kyrkogården. Skymning hade redan lagt sig öfver landskapet. I den stilla aftonen hördes endast klockans ticktaek uppe i tornet och en nattugglas hemska läte. Brådskande ilade han nedför kyrkbacken. Han hade ännu icke kommit fram till linden, då de båda unga arm i arm trädde honom modigt till mötes. Skummande af vrede dundrade han emot dem:

— Vänta lite', mitt herrskap!

— Far! ropade flickan förskräckt.

— Olydiga barn! sade han, höjande käppen.

Gustaf, beredd att mottaga det hotande slaget, höll skyddande sin arm öfver Elisabet och sade:

— Herr Hall, ni måste höra mig!

— Oförskämde slyngel, fortfor gubben, kommer ni hit i sådana ärenden?

Gustaf förblef lugn.

— Fadern, som öfvervakar sin dotters ära, sade han, medgifver jag rätt att ställa enhvar, som synes kränka den, till ansvar.

— Denna rätt behöfver ingen vindicera åt mig! svarade fadern retad. Gustaf fortfor:

— Jag är därför beredd att svara på alla frågor, men oförskämtheter afvisar jag på det bestämdaste . . .

Sven Hall sänkte käppen. Gustafs lugna värdighet gjorde intryck på honom.

. . . Herr Hall, jag är en främling här. Jag anhåller om er dotters hand. Gif mig Elisabet till maka! Jag kan ej resa, förrän jag fått ett bestämdt svar härpå.

— Hvem är ni, min herre?

— I affärsvärlden är familjen Beronius, som jag tillhör, fördelaktigt känd. Själfr har jag af egen böjelse dragit mig tillbaka till privatlivet. Bevilja ett samtal! Jag skall med nöje framställa allt hvad ni bör veta om min person. Jag är rik nog att gifta mig, jag handlar icke i öfvervilning. Tillåt mig därför besöka er i morgon. Låt framförallt icke Elisabet umgälla hvad den renaste kärlek brutit!

Faderns vrede hade lagt sig. Friarens framträdande hade behagat honom. Hans ord voro så öfvertygande, att det var omöjligt att betvifla hans hederliga afsikter. Skolmästaren var i själfva verket höjd öfver landtmännens vanliga låga nivå och kände inom sig att främlingen handlat rätt. Jämte detta inställde sig andra tankar, som mäktigt tilltalade. Han borde sörja för sin dotters lycka och icke hindra den genom ett egenmäktigt ingrepp.

— I morgon är det icke söckent. Det är söndag! svarade han. Vill ni komma då, så kom efter ottesången!

Elisabet kastade sig till faderns bröst.

Gustaf tackade, djupt rörd, och tog afsked.

Han vände tillbaka till värdshuset, gick in och undvek sällskap. Han kände sig så fri och så lycklig. Först sent på natten uppsökte han sitt sofrum och fann sin säng.

Fader och dotter hade kommit till kyrkogården. På vägen hem tog fadern en omväg. Han slog in på en smal stig, ledande mot kyrkan.

— Hvarthän, far? frågade Elisabet.

— Till mors graf! sade han. Vi äro här redan. Du är ej ett barn längre, Elisabet! Du har förstånd och kan fatta de sorger, hvilka en fader har för sin enda dotter. Lofva mig att aldrig sära ärbarheten och att bringa den de bittraste offer, när ditt samvete varnar dig. Gör aldrig något som vanhelgar din moders minne!

Elisabet grät.

— Det lofvar jag! sade hon snyftande.

Fadern frågade:

— Älskar du främlingen?

— Han är hederlig och snäll.

— Skenet bedrager, det bedrager ofta, nästan alltid.

— Jag dömer honom efter hvad han gjort.

— Hvad har han gjort?

Med brinnande hänförelse berättade Elisabet om Gustafs rika frikostighet mot de fattige och skildrade scenen i jordhögen, där Per Fast förolyckats, scenen inför morbrodern, husköpet och bosättningen så lifligt, att fadern utbrast:

— Det är högst ovanligt!

— Ja vet du, far, han är ovanlig . . . I min barndom läste jag med förtjusning om *Egmont*, hur soldaterna afgudade honom, hur Klara älskade honom, hur hon blygt stod bakom gardinen vid fönstret och såg på honom, då han red förbi . . . Hvad som förtjuste henne mest var att han var så ovanlig. Det är just detta, som också förtjusar mig.

De gingo hem. Jöns öppnade dörren för dem.

— Hvar är min syster? frågade skolmästaren.

— Hon har gått och lagt sig, svarade drängen. Jag har passat huset.

— Det var snällt, stäng nu grinden!

Sven låg länge vaken. Han hade så mycket att tänka på; i främsta rummet ville han försona systemen och bibringa henne bättre tankar om Elisabet. Detta låg honom om hjärtat. Blevne flickan väl gift, såsom våren var, kunde det åter bli lugnt i huset. Systemen, eljes en präktig och huslig kvinna, kunde så föra regementet där bäst hon gittade. Fadern såg icke heller ogärna att dottern gjorde ett godt parti.

— Jag vill icke tvinga henne, tänkte han. Tycker hon om den unge mannen, kan han anständigt försörja henne, så må hon i Guds namn gifta sig med honom. Det händer ju ofta att vildt främmande få tycke för hvarandra vid första ögonkastet och bli lyckliga.

FEMTIONDE KAPITLET.

Trolofningen.

Långt innan morgonklockan följande dag ringde till samling, var Elisabet klädd att gå i kyrkan. Fadern tog på sig söndagskläderna och gjorde ett slag i trädgården, innan tjensten kallade honom. Det förekom Elisabet som visarna på uret rörde sig långsammare än vanligt. Jöns, i skjortärmarna, låg och mojade sig i solskenet uppe i torngluggen och gapade på folket, som församlade sig vid

hufvudingången. Hammaren lyfte sig i tornklockan och slog åtta slag. Jöns drog sig tillbaka, och genast började ringningen.

— Det har dröjt länge! hviskade Elisabet, som stod vid det vinranksbeklädda fönstret. Jag är så lycklig och glad och likväl färdig att gråta.

Fadern kom in.

— Elisabet! sade han högtidligt. Nu gå vi i kyrkan; du kan sitta hos mig på orgelläktarn.

— Ja, far!

— Din fästman och fröken komma på kyrkbacken, sade fadern seende ut genom fönstret.

— Fröken med?

— Han har bjudit henne armen.

— Det är en artighet utan betydelse, som min fästman icke kunnat underlåta.

— En sådan förtrolighet mot en annan dam bådär intet godt. Tänk en man, som är på friarefärd! En sådan flyktighet behagar mig icke. De fina sederna bygga ändå på en lös moral. Han kan väl vara snäll, men en *dingelidang* ä' det. Jag trodde de' va' en kärnkarl! Kanske har han redan ändrat sig.

— Det är icke möjligt! Han menar uppriktigt.

Elisabet tog psalmboken, hvaröfver hon lagt en vit spetsnäsduk, och gick med fadern. Allvarliga vandrade de till Guds hus. Genom en sidogång beträdde de trappan, som förde till läktaren. Det var hög tid, ty ringningen slutade. Skolmästaren satte sig vid orgeln och begynte spela. Elisabet var upprörd och orolig och måste samla allt sitt mod för att kunna blicka ned i kyrkan.

Gustaf satt bredvid Agata, som var bländande skön i sin mörka klädning och hvita hals. Hennes ansikte strålade af glädje. Förtroligt hviskade hon till sin granne, hvilken nickade vänligt tillbaka till henne.

— Det har ingenting att betyda, tänkte Elisabet. Han talar vänligt med henne, men det är också allt! Jag tror honom.

Icke dess mindre kände hon en obestämd oro och förmodade endast med svårighet deltaga i församlingens sång. Psalmerna syntes henne för långa, och predikan sedan! den ville aldrig taga slut. I vanliga fall tog fadern en tupplur under predikan, men gjorde i dag ett undantag från denna regel. Han var yrvaken hela tiden, såg än på dottern, än på presten, än på ängeln under predikstolen, än på den lilla basunängeln öfver orgeln. Sent omsider ljöd det efterlängtrade amen från kyrkans höga hvalf ned till dem. Innan det hördes, for klockarens hand lekande öfver tangenterna. Han satt åter vid orgeln. Då slutpsalmens första toner brusade, lemnade Gustaf och Agata sina platser.

— Ack om han ville komma! suckade Elisabet, som knappt kunde andas.

Skolmästaren-klockaren, som annars alltid spelade tills församlingen hunnit ur kyrkan, slutade i dag med psalmens sista ton.

Gustaf hade skilt sig från fröken Lundeby och stod väntande vid kyrkdörren. Han tog af hatten och helsade, då klockaren med dotter kom ut från kyrkan ett par ögonblick efter församlingen.

— Får jag gå med nu? frågade han.

— Ja välkommen, käre vän! sade fadern.

En djup rodnad uppsteg på Elisabets ansikte. Oron var borta, hennes hjärta hoppade af fröjd. Hon ångrade att någonsin ha lemnat insteg åt tvifvel och svartsjuka.

Gustaf infördes i skolmästarens rum och anhöll om hans dotters hand.

— Jag är smickrad öfver äran!

— Ni känner mig så obetydligt.

— Jag får tillstå att ni gjort ett godt intryck på mig.

Gustaf sade:

— För uppriktigheten af mina känslor kan jag icke lemna bättre bevis än det anbud jag tagit mig friheten göra.

— Nej naturligtvis.

— Hjärtats angelägenheter är redan en afgjord sak mellan er dotter och mig. Det återstår blott att säga något om min person. Först och främst: jag är katolik!

Den blifvande svärfadern öppnade mungiporna till ett öfverlägset leende.

— Trosbekännelsen, sade han, bekymrar mig icke. Jag känner protestanter, som äro utstuderade skälmar, och katoliker, som äro goda människor, men äfven tvärtom. Icke trosbekännelsen, utan tänkesättet adlar mannen. Jag är känd som frisinnad och har fördenskull haft mången allvarlig debatt med våra prester, tråkigt nog . . . en folkskolelärare, om han vill stå väl anskrifven, får icke hysa frisinnade åsikter i religion. Låt oss lemna trosbekännelsen åt dess värde, fortfor han; men säg, behöfver ni icke taga hänsyn till er familj? En förening med min dotter ser väl er rika släkt ej med blida ögon?

— Jag är min egen herre, svarade friaren. Ensam arftagare efter mina föräldrar råder jag icke blott öfver mig själf, utan öfver en stor förmögenhet. Jag har visserligen en farbror i lifvet, men såsom myndig behöfver jag icke inhemta hans samtycke. Min far bestämde mig för köpmansståndet, men min håg stod mera åt studier. Någon anställning har jag icke, jag behöfver det icke heller, ty mina årsinkomster uppgå till åttio tusen kronor.

— Skolmästaren såg förvånad upp, såg tvekande ut, men sade ingenting. Gustaf, som tyckte sig förnimma någon misstrogenhet, frågade:

— Betviflar ni kanske min uppgift?

— Å om inte precis betviflar, så ändå . . . Litet mindre kunde det gärna vara, för min dotters skull åtminstone.

En så stor förmögenhet! Det öfvergår all min erfarenhet. Jag är en fattig man . . . förlåt min häpnad. Emellertid kan jag förstå att ni icke behöfver se på ett rikt gifte.

— Jag är i den ställningen, att jag kan följa mitt hjärtas böjelse . . . Ni finner således, att min önskan att lyckliggöra Elisabet understödes af tillräckliga medel.

Han tog upp ur fickan en plånbok.

— Denna plånbok, sade han, innehåller mina inkomster för fjoråret. Jag har låtit skicka mig dessa för att öfverlemna dem åt er.

Skolmästaren öppnade plånboken. Hans ögon slogos som af blixten af en hög färska tusenkronesedlar.

— Så mycket! En så stor summa . . . inte vill ni ge mig den?

— Jag vill göra min svärfar oberoende . . . Han finner sin lärarebefattning besvärlig; denna summa skall bereda honom en sorgfri ålderdom.

— Nåväl, ropade den blifvande svärfadern, jag tackar er! Gustaf omfamnade gubben.

— Hvad går åt er? frågade Gustaf. Ni darrar såsom en sjuk . . . ni är ju annars frisk som en nötkärna!

— Dessa pengar, svarade Hall, kan jag således betrakta som mina . . . jag får lemna min syssla . . . får tillbringa min ålderdom i oberoende . . . är det verkligen er mening?

— Det önskar icke blott jag, utan äfven Elisabet.

De stora papperssedlarna läste skolmästaren försiktigt in i sin gamla, maskstungna pulpet.

— Si nu är allting godt! sade han sakta.

Gubben var som förvandlad. Han strök med handen öfver pulpeten, ryckte i locket för att öfvertyga sig om låsets säkerhet och gaf liksom frånvarande till ett högt skratt. Plötsligen erinrar han sig den unge friarens närvaro.

— Ja, herr Beronius, utbrast han, jag behåller pengarna. Men *handsöl* får det icke vara; tro inte att jag vill sälja min dotter.

— Herr Hall, denna tanke är mig främmande.

— Min dotter älskar er, det vet jag.

Sven Hall gick ut. Snart därpå öppnades åter dörren och Elisabet inträdde iklädd svart sidenklädning. Ett hvitt flor höljde kyskt hennes barm.

— Min fästmö! ropade Gustaf, sträckande sina armar emot henne.

— O Gustaf! flämtade hon knappt hörbart vid hans bröst.

Hennes ögon fylldes af glädjetårar.

Han kysste tårarna från hennes kinder.

Hon log emot honom. Hvilken salighet i detta leende!

Om några minuter kom fadern tillbaka. Han observerade icke de älskande, som sutto tysta vid ett fönster. Han gick raskt fram till pulpeten, öppnade den och ville se om pengarna ännu lågo kvar.

— Det är således sant, sade han saktat. Min lycka var ej en dröm!

— Far! ropade Elisabet.

— Ja, de' va' sant! Kom hit, mina barn! Jag ger er min välsignelse.

Han lade händerna på de ungas hufvud.

... Ack om min hustru lefvat och kunnat dela min glädje! Hvilka erinringar ... Äfven jag har varit förlofvad en gång! Vi började med nöd och bekymmer, men ack! det var en härlig tid.

De trolofvades lycka fann ej uttryck i ord. De sågo på hvarandra, logo och kysstes. Vid middagstid tog Gustaf afsked.

FEMTIOFÖRSTA KAPITLET.

Beramade resor.

Klockan tio gingo fader och dotter åter i kyrkan. Efter slutad gudstjenst uppsökte skolmästaren presten och afsade sig sin befattning för att redan nästa vecka lemna byn.

Hans afsked var beviljadt, en efterträdare redan utsedd. Med en suck af lättnad tog han afsked af presten och gick hem. Elisabet väntade på honom. De åto middag.

— Hur har det gått, far? frågade Elisabet.

— Jag är fri. Vi resa härifrån om så redan i morgon dag. Vi få tänka på hur vi sedan skola inrätta det för oss . . . Bär emellertid kaffet ut i lusthuset; jag vill sitta ute i det fria.

De sutto i lusthuset, då Gustaf på eftermiddagen kom tillbaka. Skolmästaren omtalade att han uppsagt sin plats och anmält sig till afflyttning.

— Det kallar jag att handla raskt! sade Gustaf. Man bör också befria sig från tryckande förhållanden. Friheten är en skön sak.

Elisabet sade leende:

— Du svärmar för frihet! Likväl vill du gifta dig? Han kysste henne ömt.

— Kärleken skapar ej något beroende i vanlig mening. Han sammanbinder tvänne hjärtan. Äktenskapet är ett band på vår frihet, men frihet tillika. Det är ett beroende, som kärleken skapat, ett beroende, som bereder utsäglich sällhet.

Det beslöts hur det skulle ordnas för den närmaste tiden. Enligt fästmannens förslag skulle fadern och Elisabet nedsätta sig i den närbelägna staden, medan han själf oförtöfvadt återvände till hufvudstaden för att göra nödiga förberedelser för bröllopet, som skulle firas i Elisabets hem.

På faderns bön beslöts äfven att förlofningen skulle tills vidare hemlighållas, hvilket de trolofvade gärna biföllo. Han hade sina skäl, sade han. Hvad kunde det vara för några? De trolofvade ville icke ens höra dem. Det var lyckligt för honom; han skulle icke heller ha velat säga dem. Han hade sitt intresse i att förlofningen förblef en hemlighet och att bröllopet firades på annan ort. Detta är icke något löst hugskott af författaren; det är ett *factum*. Men hvad hade han att befara?

Medan fadern promenerade i trädgården, sutto de älskande tillsammans i lusthuset under det skyddande, tätta löfhvalfvet. Elisabet konverserade lifigt med ett för henne eget behag. Aldrig tillföre hade hon förefallit sin fästman så vacker och älskvärd som i dessa trolofningens första, ljufva ögonblick.

— Är du lycklig, Elisabet? frågade han.

— Ja! hviskade hon vid hans kind. Och du? . . .

Hon omtalade sin oro i kyrkan, då hon såg honom vid fröken Lundebys sida.

— Stackars barn! utropade han leende. Hade jag haft en aning därom, skulle jag till och med vågat begå en oartighet mot fröken Lundeby. Jag skall aldrig afsiktligt grumla din rena själ; klara skola mina handlingar och tankar ligga för dig!

— Och jag vill vara dig trogen in i döden.

Det led mot aftonen. De gingo ut i trädgården.

Aftonrodnaden göt sig vackert öfver landskapet. Allt var tyst och stilla. Söndagsaftonens högtidliga stämning bjöd åt människan sin frid och lycka. Naturen liksom hvilade sina verkande krafter och syntes lofva sin skapare. En egendomlig stämning kom öfver Gustaf, en poetisk stämning, medan han vandrade vid sin fästmörs sida. Där borta, vid körsbärsträdets stam, slingrade en murgröna. Han bröt en gren och band däraf en krans, som han lade

på sin leende och djupt rodnande fästmö's hufvud. Hur vacker, hur obeskrifligt vacker var hon icke i denna enkla prydnad.

Gustaf öfverväldigades af glädje.

— Hvad mitt lif hittills varit tomt och innehållslöst! utropade han rörd. Nu begynner det, nu först, när jag älskar, älskar dig, Elisabet! Och jag skall älska dig, skall bära dig på mina händer, så länge jag andas. Hvar dag, som jag ej tillbringar med dig, är mig beröfvad. Jag skulle vara en slaf under längtan och smärta, om jag måste sakna dig.

Under det stora äppleträdet satt fadern och rökte.

— Skilsmässan är mig svårare än jag trodde! suckade gubben. Här har jag tillbragt största delen af mitt lif, här har jag nedlagt min mannaålders kraft, här hvilar min älskade hustru.

Aftonen hade emellertid inbrutit. Gustaf tog afsked. Elisabet gick till hvila.

FEMTIOANDRA KAPITLET.

Rebecka var uppe.

(Ett kort kapitel.)

Faster Rebecka hade hela dagen varit osynlig. Enligt önskan hade hon stannat i sin kammare, observerande allt och störd af ingen.

Den unge herrns närvaro harmade henne. Skulle Elisabet få honom till fästman? Det var en hård nöt att bita på.

I mörka skymningen stack hon ut sitt hufvud.

Hon såg brodern.

— Ska' det bli en fästman? frågade hon.

— Kanske, svarade han.

— Jaså, sade hon förbluffad.

— Det är för resten hennes fästman!

— Jaså, då vill jag inte stanna här längre.

— Inte det? Hvarför vill du inte det?

— Vill du hålla med din dotter, det lättfärdiga stycket?
sade hon och slog dörren i efter sig.

— "Man dömer andra efter sig själf" var i munnen
på honom, men hon var redan borta.

Hon hade emellertid fått sjunga ut; det var bara det
hon ville. Det lenade naturligtvis!

FEMTIOTREDJE KAPITLET.

Faderns reflexioner.

(Ett lika kort kapitel.)

Dagens betydelsefulla händelser hade djupt upprört den gamle fadern. Hans egen lycka, dotterns sällhet, allt syntes honom nästan ofattbart! Oåterkalleligt hade han brutit med hela sitt föregående lif, men han kände sig lycklig och fri, ty han hade afkastat ett ok, som tryckte honom. Han började lefva på nytt med de trolofvade, hvilka älskade, lefde och hoppades. Han hade befriat sig från en tyngande börda, han hade fått välstånd, oberoende, frihet, hvarför skulle han icke vara lycklig? Han var lycklig, men skulle han alltid förbli det? Han hade gjort en stor vinst, men han hade också förlorat . . . Han hade för framtiden förlorat den trägna pliktuppfyllelsens ljufva känsla,

mödornas belöning, arbetets välsignelse. Han kände med sig och måste erkänna att om han än vunnit mycket, så hade det skett på bekostnad af allt det som hittills förlänat honom mannavärde och utgjort hans lifs stolthet.

FEMTIOFJÄRDE KAPITLET.

Hå, hå!

Det var natt.

I skolhuset var allt tyst. Utanför hördes nattväktarens rop. Tutande gick denne genom byn. Då han gick förbi Gröna Jägaren, såg han en person i lång regnkappa röra sig sakta framåt.

Väktaren gick fram och helsade.

— Hvarthän, herre? frågade han. Främlingen syntes honom misstänkt. Teodor, ty det var han, såg förvånad på honom och gjorde en afvisande åtbörd med handen.

— Vill ni inte svara? frågade väktaren med en spanande blick och stolt som en imperator, visiterande sina poster i lägrét.

I stället för svar tog Teodor upp ett guldmynt och tryckte det i väktarns hand. Denna demonstration, öfverallt begriplig, förfelade icke heller i Timmeryd sin verkan. Väktaren betraktade först gåfvan, därpå gifvaren.

— Jaså, sade han, ni tänker gå ut och gå. Kan jag tjena er, käre herre?

Det vänliga anbudet afvisades.

Väktaren drog sig tillbaka. Teodor närmade sig kyrkbacken. Han syntes där uppe gående i riktning mot skolhuset.

— Hvad har han där så sent att göra! mumlade ordningens upprätthållare. Han skall till skolhuset . . . hå, hå! se om den vackra flickan . . . den kärleken, den kärleken! Ja Gu' bevars, flickan ä' ju snyggt klädd. Den hyggliga flickan, ja . . . hvem skulle trott det? Men hva' skulle han där annars! Hå, hå! Hå, hå! Då har nog Rebecka *sin hand med i sådet!* Nå gärna för mig, bara han inte sätter eld på huset.

Ja så tänkte nattvaktaren, och så tänker folket. Hade icke skolmästaren skäl att hemlighålla förlofningen? Jo visst, men det var icke därför. Emellertid, ville man prata om hans dotter, så pratade man på tok.

FEMTIOFEMTE KAPITLET.

Advokatens papper.

Teodor var verkligen på väg mot skolhuset. Han fann snart den lilla grinden, som förde genom häcken till lusthuset. Den stod på glänt, ehuru Jöns stängt den om aftonen; den måtte ha blifvit öppnad af någon hemligt invigd person.

Teodor gick fram till lusthuset. Han stannade och lyssnade vid midnattsslaget. Några minuter förflöto i nattens tystnad. Så hördes knarrande steg ifrån skolhuset. Han tog fram ur sin kapp en liten lykta och öppnade blindfönstren. Vid det fallande ljusskenet såg han Rebecka, som närmade sig och stannade framför honom.

— Nådig herre! hviskade hon. Är det verkligen ni?

Hon fattade hastigt hans hand. Den eljes så kärftva och kalla kvinnan var synbart rörd. Äfven Teodor var rörd. Han tryckte innerligt hennes hand.

— Jag har fått ert bref, nådig herre! sade hon.

Han teg.

... Vi kunna tala ogeneradt. Ingen hör oss. Där inne sofva alla ... Har ni ingenting att anförtro mig?

Teodor satte lyktan på bordet, tog upp det svarta bladet och skref några ord, hvilka Rebecka läste med bestörtning.

— Ni har blifvit stum! ropade hon. Herre Gud, så sorgligt!

De satte sig vid bordet, som belystes af lyktan.

Teodor skref:

— "Kuno af Bergenfält är död."

— Ni omnämnde det i ert bref ... Ni är väl hans arfvinge?

Han skälfde i kroppen, hans hand darrade, medan han skref:

— "Allt är förloradt, om inte ni hjälper mig!"

— Jag, nådig herre?

Han skref:

— "Jag bor under namnet Teodor af Gylzén å Gröna Jägaren. Efter långa efterspaningar har jag fått reda på er vistelseort. Allt mitt hopp står till er. Hjälp mig! Jag skall bevisa min tacksambet."

— Mer än gärna, men hur skall jag kunna hjälpa?

Han skref en lång mening.

— "Ni har advokat Gripenboms papper" ...

— Hvem påstår det? sade hon, afbrytande sin läsning.

Han pekade på bladet liksom för att säga: "Läs allt!"

Rebecka läste vidare:

— "Bland dessa papper är äfven ett testamente af den mördade baron Bergenfält, min och den afidnes frände. Han uttalar sig häri om arfsföljden inom sin familj och utfäster villkor, som bereda mig vissa viktiga fördelar. Detta dokument, hans andra och sista testamente, undan-

höll advokaten till förmån för den nu affidnes fader, som ärfde honom på grund af ett föregående testamente. Den affidnes moder hade ock gjort ett förbehåll, sin son till förfång och mig till fördel, men af beskaffenhet, att jag däraf ej kunde draga någon nytta. Detta testamente där- emot är för mig af väsentlig vikt. Säg, hvad vill ni ha för det?"

— Hvem har sagt att jag skulle ha advokatens papper? frågade Rebecka med omisskännlig slughet.

Hon läste:

— "Bartel Väster."

— O, den uslingen! sade hon.

Teodor upptog detta yttrande med en viss tillfreds- ställelse. Ett sarkastiskt leende spelade kring hans bleka drag. Sedan han ett ögonblick njutit af hennes förvirring, fattade han hennes hand, tryckte den sakta och såg henne bedjande in i ögonen.

— Men om jag inte har papperen?

Teodor skakade på hufvudet.

— Ja men om jag inte hade dem!

— Han skref raskt:

— "Blif min vän som hittills! Jag skall bevara er hemlighet. Hvarifrån jag fått papperet rör ingen. Blif min vän!"

— Men i annat fall? frågade hon med osäker röst.

Den stumme gjorde en axelryckning. Därpå skref han:

— "Ni vinner på att utlemna det."

— Hvad vill ni då ge för det?

— "Tusen kronor och min fortsatta vänskap."

— Och mer sedan? menar ni.

Han framtog en bunt sedlar och lade dem på bordet till henne.

— Jaså, jag får dem? frågade hon, darrande af vinst- begär.

— "Och mer sedan" skref han.

Hon räknade pengarna.

— Tusen, jaha! hviskade hon. Jag visste hvad ni ville; här är dokumentet. Jag är glad att kunna afyttra det.

Hon räckte fram ett papper, hvilket Teodor granskade.

— Det är väl detta ni menar?

Han stödde hufvudet mot båda händerna och stirrade på skriften. Starka känslor rörde sig inom hans bröst. Han andades allt kortare och kortare, tills han slutligen utstötte ett oartikuleradt ljud, hvilket trängde Rebecka genom märmg och ben. Hon trodde sig ha en galning framför sig.

— Tyst! sade hon lugnande. Slumrarne där inne kunde vakna . . . Väl, att ni tyckte om köpet. Sådana papper gå inte mycket i handeln . . . jag har några sådana . . . jag skall komma till er. Får jag besöka er å Gröna Jägaren?

Han gjorde en nekande rörelse, ref ett blad ur en annotationsbok och skref sin blifvande adress.

Hon läste och sade:

— Jag skall uppsöka er. Därpå frågade hon: Målar ni ännu?

Han nickade bifall.

— Ni målar ju nu moderna taflor?

Han nickade åter.

— Sådana tycker jag inte riktigt om. Sådana fina taflor ni målade förr! Allt flöt tillsamman så behagligt på duken. Det var som de' va' *tryckt*, man kunde inte se ett enda penseldrag . . . Nu smiter man på som med en blåelsekaka, när man målar böljor, och en sjöstrand ser ut som uppvätt gråpapper med lite' klister på! Ska' de' vara vackert? Några krogkunder, röda om truten, och med färger, som en tioårspojke hade klint dem på! Å' de' också något? Det sticker i bröstet att bara se sådant kludderi. Man får vänja sig vid den nya konsten . . . den får ha tid

att växa. På afstånd kan det nog se uttrycksfullt ut, men på nära håll! Med tiden kastar man väl också bort mejsel och marmor och bjuder oss på *kritstänksmedaljonger*. Kritstänk och grofrappning kan också ta sej bra ut på långt håll.

Teodor skrattade, stoppade på sig papperet, tog sin blindlykta, räckte Rebecka handen och lemnade lusthuset.

FEMTIOSJÄTTE KAPITLET.

Arfvet.

Rebecka stod ännu vid häckgrinden med pengarna i hand.

— Jag har gjort en god affär, tänkte hon. Redan så smått hade jag funderat på att uppsöka herr von Kaldau, och i stället kommer han till mig . . . Att den nådige herren, som hemsökts af så många olyckor, nu också skall ha mistat talförmågan! Det är mer än besynnerligt; det är förskräckligt att bara tänka sig det! Bartel Väster har förrådt mig. Jag skulle vilja tala ett ord med honom. Han ska' få sina fiskar varma, om jag bara träffar honom! Min bror, som behandlat mig så illa, vill jag inte ha någon vidare befattning med. Han får själf dras med följderna så godt han kan. Jag öfvergifver honom.

Hon smög in på sitt rum. Där stod hennes koffert packad för afresan. Ingenting rörde sig eller hördes. Allt var ännu tyst omkring henne. Skolmästaren, hvilken visste sin framtid tryggad, sof den rättfärdiges sömn. Elisabet drömde om sin fästman, på hvars kärlek hon icke mera tviflade. Blott Rebecka vakade. Hon satt vid bordet fram-

för lampan och såg på den tjocka sedelbunten, som låg framför henne. Hennes ögon glödde, hennes händer darrade. Glädjen öfver den höglagda skatten höll henne vaken. Hon kände ingen annan glädje än förvärfvets; därpå hade all hennes diktan och traktan gått ut. För någon oärlighet kunde hon väl icke beskylas, men snikenheten hade drifvit henne nära det otillättnas gräns. Hon hade, som man säger, ett rymligt samvete. Som advokatens hushållerska hade hon sett och hört åtskilliga ruskiga transaktioner, hvarefter hon bildat sin moraliska uppfattning om rätt och orätt. Hon kunde liknas vid en skrivvare, som under mångårigt arbete hos en samvetslös herre småningom tillagnar sig en praxis, hvilken gör honom kapabel till ett och annat, som en samvetsöm man drar sig för.

— Herman är nog ännu fattig! Jag hade hoppats få mer. Han kan bli rik nu. Hjälper jag honom, hjälper jag mig själf. Något af vinsten kommer i min ficka.

Hon lade pengarna i en plånbok. Därpå tog hon fram en portfölj full med papper.

— Här är min rikedom, hviskade hon med ett slugt leende. Ett och annat förstår jag inte. Jag känner ännu personer och förhållanden för litet. Men från detta ögonblick skall jag grunda och granska och göra mynt af advokatens hemligheter. Jag är i min goda rätt, ty han narrade mig ganska tappert. Jag skulle ärfva honom, men pytt! Hvad fick jag? Ingenting mer än jag själf kunde snoka opp . . . Den här kom jag öfver i grefvens tid!

FEMTIOSJUNDE KAPITLET.

Portföljen.

Hon löste upp de hopknutna banden å portföljen. . . . En advokats minne! Mån tro hvad mening Gripenbom hade med denna rara samling? Bartel Väster lär väl veta det. Hvarför har den spjufvern forskat så ifrigt efter denna portfölj? Det var han, som väckte min uppmärksamhet på den . . . Han gissade rätt, då han trodde den vara i min ego nu. Herr Kaldau skall nog tuga, och jag tiger, och om han säger någonting, tiger jag ändå. Hvad vill man för resten göra mig i värsta fall? Jag har inte gjort papperen och inte heller stulit dem. Jag gör icke orätt i att uppträda som egarinna däraf. Låt någon, om han vill och kan, bevisa att jag inte ärligt fått dem . . .

. . . Här är hvad som finns! sade hon med en glädjeblixt i sina ögon efter att ha räknat de särskilda aktstyckena, hvilka lågo efter hvarandra i nummerföljd. Ett är borta, förstås, men för det har jag mina tusen kronor i plånboken. Nr 3 gör mig hufvudbry. Om inte min bror vore en sådan dumbom som han är! Han och advokaten skrefvo sig emellan . . . de' va' väl om detta. Om jag skulle fråga honom, men nej! han säger ingenting, och för öfrigt vill jag inte ha hans hjälp. Han vill inte heller hjälpa mig. Karaktorsfasthet! som han säger. Ja med den slår han stort på och skryter jämt med sin ärlighet, sina grundsatser, sitt samvete. Hvad har han för det, tror han? Ä' det för öfrigt karakter, att handla efter samvete och alltid göra godt? I så fall kan man svälta ihjäl med sin karaktorsfasthet och *bli utan*, göra skulder, som man inte kan betala, och ändå anses karakterslös. Annat lär man, om man vill fram i världen, man får stå på sig, ej vara

hjärtnupen, förtjena något, göra hvar man rätt, få förtroende och aktning. Lärdt folk, prester och halfgalningar se naturligtvis endast till den sedliga afsikten, men annorlunda handlar praktiskt folk. Praktiskt, ja! Rebecka vet hvad hon gör. De riktigt förnäme och de rike har hon också på sin sida . . . Ja nog har min bror varit dum, annars hade han kunnat haft det bättre!

Hon tittade på ett bref bredvid det gåtfulla papperet, hon genomläste det uppmärksamt.

— Ja så måtte det vara, så är det! Det rör Elisabet. Elisabets födelseattest! Det står aldrig rätt till . . . Elisabet . . . och fröken . . . fröken Lundeby . . . här i Timmeryd! Om jag bara kunde begripa det!

FEMTIOÅTTONDE KAPITLET.

Nattvandrerskan.

Förargad slog hon ihop portföljen.

Nya betänkligheter uppstego hos henne. Skulle hon taga med sig papperen på resan eller gömma dem i Timmeryd? Ingen finge se dem. Två visste redan hennes hemlighet, Herman von Kaldau och Bartel Väster. Hon måste vara försiktig.

— Nej, jag tar ej med min rikedom, innan jag riktigt vet hvart jag skall taga vägen. Visste jag bara ett säkert gömställe!

Klockan slog ett.

. . . Pass på, där uppe i tornet! Ja hvarför inte? hviskade hon. Det skall ej falla någon in att leta efter

något där. Ingen ser mig, om jag går dit upp nu. Att hemta tillbaka min skatt, när lägligt blir, är den lättaste sak i världen.

Hon förde tillsamman papperen i portföljen, lade kring denna en kanfasduk och inknöt hela härligheten i ett köksförkläde. I farstun hängde den stora lyktan, som nattetid begagnades vid klämtning. Hon nedtog lyktan och tände den; bredvid den hängde nyckeln till tornet. Hon tog med sig rubb och stubb och gick.

Så rustad lemnade den gamla ungdomen skolhuset. Modigt öppnade hon kyrkporten och trädde in i tornhallen. Från den stjärnklara himmelen föll ej en ljusstråle in genom de gamla, solfärgade rutorna. Innanför låg ett rum, ännu mörkare, svart som en svepning, utan fönster och med uppgång till tornet. Lyktskenet belyste de här förvarade redskapen, bårar och prestafver samt kistan med bårdukarna. I ett hörn af rummet stodo dödgräfvarens verktyg: hackor, skoflar och spadar. De vidskepliga inbyggarne skulle efter mörkrets inträde knappt vågat sig öfver dörrtröskeln, ty de buro rädsla för likredskapen, hvilka efter sägen rörde sig, när någon skulle dö. Vid sådana tillfällen — Jöns hade iakttagit det mer än en gång! — trodde man sig förnimma rasslet af spadarna och hackorna samt knarret af bårarna och kistlåset . . . Mycket riktigt inträffade för hvar gång det varsel, som var fästadt vid de hemlighetsfulla ljuden. Detta troddes allmänt, det var en gängse tro. En begrafning förestod, så ofta redskapen rörde sig . . . det bedyrade bönderna och Jöns med dem. Rebecka hade alltid skrattat, när hon hörde glunkas härom. Hon log därför, när hon gick förbi de båda bårarna, hvilka stodo uppresta mot muren. De profeterande redskapen rörde sig i själfva verket icke heller: spadar och skoflar, hopbundna med en rem, förhöllo sig beskedligt stilla, bakåtlutade i sitt hörn, och midt på golfvet stod den orubbliga, massiva

ekkistan utan att gifva något ljud ifrån sig, som förebådade lockets snara öppnande.

Beslutsamt gick hon uppför trappan, hon skred långsamt framåt. Snart var hon dock vid första tornluggen. Här blåste det, här i dessa högre regioner. Luftdraget slog emot hennes kinder. Hade hon varit karl och haft skägg på mun, skulle skägget vippat i vinden . . . så pass blåste det. Flämtande sjönk hon ned på den lilla bänk, som var anbragt vid muren.

— Jag märker att jag är gammal! tänkte hon. Benen neka mig sin tjänst. Gud ske lof, denna luftfärd gör jag ej om så ofta, blott en gång till i detta lifvet . . . när jag hemtar tillbaka min skatt. De' va' besvärligare än jag trodde. Det blir i alla fall ingen lustresa.

Hon gick nu åter. Ju högre hon steg, dess mer kippade hon efter andan. Alldeles andfädd beträdde hon rummet, där klockorna hängde mellan väldiga bjälkar, stöttade vid snedsträfvor. Hon satte sig på en af dessa lutande bjälkar.

— Inte här! hviskade hon. Jag vet en bättre plats. Trappan till uret är inte så hög; jag skall nog komma dit upp.

Hon gick upp från *stufvan*, på hvilken hon satt och såg hastigt ut genom öfversta tornluggen. Där nere vid bergslutningen skyntade ett ljus från ett fönster å Gröna Jägaren i den öfverlycklige Gustafs rum. Natten var stjärnklar och vacker, men Rebecka hade icke sinne för poetiska skönheter. Hon gick med sitt bylte vidare och steg uppför trappan till urverket.

— Ändtligen är jag här! ropade hon med en suck af lättnad.

Lyktan stod bredvid henne. Nattvinden var kännbar; den svepte susande omkring i rummet.

— Så väl, att klockan går! tänkte nattvandrerkan. Jag skulle bli rädd, om det vore alldeles tyst.

Ett slamrande ljud begynte. Ofrivilligt ryste hon till. Hammaren på klockan lyftes, och två slag angåfvo att andra morgontimmen var till hälften förliden. Sedan blef allt åter tyst. Hon reste sig upp och såg sig omkring.

— Där borta, sade hon sakta, där borta, där ugglorna ha sina nästen, söker man inga värdepapper.

Hon hukade sig ned mot golvet och sköt byltet under en bjälke, så att det gömdes mellan den grofva muren och takstolen. Starka bjälkar, hvilande på golfbjälkarna vid muren, reste sig till en liten pyramid, bildande tornets tak.

— Jag måste taga märke, sade hon. Porttöljen ligger mellan andra och tredje taksparren under grundbjälken. Hit tränger hvarken vind eller väta; här är den skyddad för oväder. Jag vill se den, som finner den! Hvem går för öfrigt hit upp?

Öfvertygande sig att intet spår kunde väcka miss-tanke, började hon nedstigandet. Utan äfventyr kom hon ned i det mörka redskapsrummet, hvilket förekom henne hemskare nu än förut. Föremålen syntes ha antagit större dimensioner: bårarna liknade jättespindlar, hvilka spände sina svarta ben i de kalkade murarna. Kistan med bårdukarna såg ut som en tillskrufvad likkista färdig att ned-sänkas i grafven. Raskt skyndade hon förbi. I det samma rasslade spadarna och skoflarna, liksom jagade af en storm-vind, och de svarta bårarna knarrade, såsom om en osynlig makt ryckt dem lösa i sina fogar; kistlocket gick gapande upp. Hon sjönk tillsamman af förskräckelse. Stödjande sig mot muren höll hon lyktan i darrande hand. Hennes blickar föllo på redskapen. Alla stodo nu åter stilla och orörliga, alldeles som de stått förut. Och återigen var allt stilla, så stilla, att man kunde höra klockans pendelslag uppe i tornet.

— Ä, det är ingenting! sade hon lugnt. Blodet stiger åt hufvudet. Det är bara en hörselvilla . . . en öronsusning!

Hon var åter ute i det fria, i den friska luften, i den vederkvickande, milda nattluften under den vackra, vänligt leende stjärnhimmelen. Uttröttad vacklade hon mot hemmet, fann till slut sin bädd och öfvermannades af sömnen, hvilken omfamnade henne med fasta armar.

FEMTIONIONDE KAPITLET.

Resa och förberedelse till resa.

Om morgonen klädde hon sig skyndsamt och kom till brodern för att säga farväl.

— Jag reser . . . Adjö! sade hon kort.

— Vill du verkligen lemna mig? frågade brodern.

— Har du kanske betviflat det?

— Som du vill då! Kanske är det också bäst att vi skiljas, men låt oss skiljas i frid!

— Får Jöns *rulla* min koffert till staden?

— Ja gärna det.

— Adjö! Rebecka räckte handen.

— Guds frid! sade brodern.

Så togo syskonen afsked af hvarandra.

Inom några minuter lemnade Rebecka byn. Jöns hade med nöje gifvit sin handräckning mot löfte om försvarliga drickspengar. Han spände sig själf för kärran och drog länge och oförtrutet, tills han stannade på en backe på vägen för att pusta litet. Han tog fram sitt matknyte och satte i sig en half aln korf och ett par skifvor ost och bröd till kall sagosoppa med saft och sviskon. Därtill hade han en liten flaska med något annat uti. Rebecka

satte sig att hvila på kofferten; hon såg bort mot Timmeryd. Kyrkan, skolhuset och de kringliggande byggnaderna stucko fram ur de grönskande träden. Kyrktornet reste sig i midten såsom en *donjon* i en gammal fästning. Hon ryste . . . Erinrande sig händelserna från sin nattliga vandring, frågade hon:

— Är det sant, Jöns, att det rasslar i redskapsrummet, när någon dör?

Jöns, drängen, tog en klunk ur flaskan och svarade med en allvarlig helgdagsmin:

— De' ä' så säkert som solen skiner. Jag har hört det sina tjuge gånger, och alltid har någon dött, när spadarna rassla . . . När det blir eldsvåda, så rassla sprutorna; de' ä' lika säkert. Har ni kanske hört nå'nting?

— Jag tyckte så i natt.

— Då ska' en få se . . . ja, ni ska' se att det slår in.

Om några minuter steg Rebecka upp. Jöns spände sig åter för kärran och drog åstad vidare. Inom ett par timmar uppnådde de staden, där Rebecka tog in hos en gammal bekant. Det vankade klena drickspengar, men Jöns tog saken ganska lugnt och anträdde gladlynt återfärden. Snart var han inom byns hank och stör. Hemkommen träffade han skolmästaren, Elisabet och Gustaf sittande vid eftermiddagskaffet i trädgården.

— Rasta dig nu! sade husbonden. I dag skall du vara fri, bara ringa i afton, ingenting annat!

Elisabet följde honom in och satte fram middagen åt honom, ett bastant mål af tumstjocka skifvor kokt, salt kött och äggkaka, en lemming bruna bönor med fläsk samt en bunke sur mjölk. Det gick i honom, hela surfven.

Gustaf talade med gubben.

— I morgon bittida reser jag således.

— Och vi, sade af gammal vana klockaren-skolmästaren, vi resa i öfvermorgon. Stanna längre kunna vi icke, ty

min efterträdare är här redan i morgon afton. Han köper mitt lösbo, så jag slipper taga med mig något större bagage.

Elisabet kom tillbaka.

Alla deltog nu i samtalet. Man talade om förberedelserna för afresan, om bosättningen och bröllopet, som skulle försiggå i all enkelhet.

Timmarna förflöto som i ett ögonblick.

Gustaf steg upp.

Han omfamnade och kysste sin rodnande fästmö.

— Jag väntar bref och skall göra i ordning för min afresa, utsatt till klockan fem i morgon bittida. Jag måste därför lämna dig på en stund. Hvad du blir ledsen! Jag är tillbaka om ett par timmar.

SEXTIONDE KAPITLET.

O, vore han fattig, såsom jag en gång varit!

Gustaf hade länge varit sysselsatt med sin packning och betalt hotellräkningen. Kalle kom med skinande panna och blossande kinder ut från honom. Den unge herrn hade gifvit honom en drickspenning, som ännu ingen resande spenderat. Värden däremot var ganska misslynt och yttrade sin harm genom skrik och støj i köket. Han miste ej blott en gäst, utan ett dagligt sällskap och en vän.

Teodor af Gylzén hade endast undantagsvis träffats af värd och gäster, då han sällan anslöt sig till sällskapet och alltid gjorde sina promenader ensam. Om natten, som föregick Gustafs afresa, kom han ej hem. Man gaf dock föga akt därpå, ty tjenarne bekymrade sig icke oftare om honom än han ringde på dem.

Gustaf stod vid det öppna fönstret till sitt rum och såg ut i nejden. Solen hade länge sedan gått till hvila. Han tänkte på Elisabet, sin förtjusande fästmö, och på den berusande sällhet, som hon skulle skänka honom som maka.

— Jag älskar henne, den enkla, naturliga flickan, sade han. Min förnäma släkt får säga hvad den vill. Af henne kan min trötta ande värmas . . . jag är mätt på dessa öfverförfinade sällskap i salongerna, hvilka strö omkring sig sina kalla kvickheter. Det gnistrande, yra skämtet försvinner i ögonblicket som raketerna i ett fyrverkeri för att efterträdas af idel mörker, tomhet, tystnad . . .

En sakta knackning på dörren afbröt hans reflexioner.

Betty, fröken Lundebys kammarjungfru, kom förtroligt in till honom.

— Fröken ville veta om herr Beronius skall resa i morgon bittida.

— Ja, jag tänker det.

— Nådig fröken hoppades att herr Beronius ville taga afsked af oss.

— Vore det inte så sent!

— För vår del är det inte för sent. Det skulle roa fröken att få prata med er en liten stund vid en kopp te. Kom, herr Beronius, så att vår säsong får en värdig avslutning!

— Anmäl mig! Jag kommer.

Kammarjungfrun försvann.

— Henne hade jag glömt! tänkte Gustaf. Då hon nu väntar mig, kan jag besöka henne, vore det blott för att rätt uppskatta min Elisabet.

Hans klädsel var ännu oklanderlig. Han kunde därför genast infinna sig.

Han befann sig i förmaket, som upplystes af en kandelaber med tre ljus. Bordet var dukadt. Bordsvisen skim-

rade af renaste silfver, silfverhvit som Gustaf den tredjes specier, alltför dyrbar att tillhöra värden. Porslinet var äkta. Ett litet guldfat var fyllt med biscuiter. Det syntes att en kvinnlig hand ordnat. Allt i rummet bar hemmets pregel.

— Fröken kommer strax! sade kammarjungfrun, hoppande som en fågel ut i korridoren.

Gustaf log inom sig. Det förekom honom som ginge han i en snara, hvori hans hjärta sökte fångas, samma hjärta, som Elisabet nyss vunnit.

— Ack, tänkte fästmannen, hur annorlunda i det kära skolhuset!

En bok låg uppslagen på bordet.

— En fransk roman! hviskade han leende. Eugénie Grandet af Balzac . . . en lektyr, som roar henne. Hon för en behaglig existens och har smak.

Agata inträdde.

— Är det sant? frågade hon förvånad.

Gustaf bugade sig.

— Hvad, fröken? frågade han, ehuru han förstod hennes fråga.

— Att ni skall resa i morgon!

— En viktig sak kallar mig hem, jag kan inte uppskjuta resan.

Agata räckte honom suckande handen.

— Alldeles afgjordt således?

— Ty värr!

— Då skola vi ej fördystra vår sista sammanvaro med djupsinniga funderingar. Låt oss gripa den flyende minuten och låt oss hoppas!

Hon ville binda honom för framtiden, om möjligt drifva honom till ett frieri genom ett klokt begagnande af kvinnans rätt att uppmuntra. Att han redan gifvit Elisabet sitt hjärta kunde hon ej ens ana.

Den unge mannen misstänkte ännu ingenting. På hans läppar sväfrade en fråga: "Hvad skola vi hoppas?", men han undertryckte den för att icke såra.

Agata var som vanligt förtjusande. Hon bar en smakfull morgondräkt af fin vit battist med ett rödt band kring lifvet. En låg krage täckte blott till hälften den bländande halsen. En liten egendomlig mössa med blåklint smyckade hennes hufvud. Jollrande lekte en fin spets öfver de hvita, fylliga armarna, hvilka blefvo synliga vid hvarje rörelse. Hennes hy täflade med battisten; den syntes hvitare och genomskinligare än det lätta tyget, som andades en fin blomdoft. Den sköna tog sin gästs hand och förde honom till soffan. Gustaf blef rädd, då han kände den lilla, sammetslena handen, som ömt tryckte hans. Och hur vänligt strålade hennes sköna ögon, då hon såg på honom.

Betty bar in te.

Kammarjungfrun serverade. Teet perlade genom silfversilen i de förgyllda kopparna. Själf bjöd fröken biscuiter på det gyllene fatet, glänsande som Homeri kopparhjälm.

— Betty!

— Hvad befaller nådig fröken?

— Jag skall ringa, när jag behöfver din tienst.

Betty neg och försvann.

Agata satt bredvid sin gäst.

— Ni skulle således lemnat mig utan att taga afsked, om jag ej haft mod att underrätta mig om sanningen af det rykte värden satt i omlopp?

I själfva verket var hon missnöjd, men hon var alltför fin att icke visa sig älskvärd.

— Förlåt, jag skulle skriftligen ursäktat mig hos er.

— Liksom hos en person, hvilken intresselöst dyker upp ur världsvimlet och lika intresselöst försvinner?

Där låg bitande satir i orden, men de utsades ganska saktmodigt och uttryckte sålunda en låtsad blygsamhet.

— Ni misstar er, fröken.

— Jag öfverskattar ej min ringa person.

— Jag vet väl att värdera vissa företräden.

— Företräden? Hvad det låter förnämt och kallt!

— Gör det! Jag tycker det låter vackert, — talanger, hög själsadel, hvad skall jag säga?

— Nå, ni värderar vissa företräden, men ler åt vissa svagheter?

— Fröken är alltför sträng mot sig själf.

Samtalets vändning behagade icke värdinnan, som hjälpt sin vän att säga något artigt om hennes ringa person, något riktigt värmande och förtjusande. Därför sade hon:

— Ni är en kall filosof, som betraktar mindre människan än hennes egenskaper. Det kan vara vackert nog ibland, men det är icke alltid fördelaktigt. Ni ser allt med det nyktra förståndets glasögon. Det är godt och väl, men jag vill icke alltid råda till det.

— Åjo! utropade den unge mannen, föga benägen att göra henne till viljes.

Agata frågade med en oroligt forskande blick:

— Inrymmer ni inga rättigheter åt hjärtat?

— Ni afviker från er älsklingstanke, tanken om kvinnans rätt till manlig själfständighet, just den lära, hvarpå jag stödde mig, då jag i afton tillät mig aflägga ett sent besök hos er.

Agata hade förut alltid åberopat denna rätt och haft fördel af den i sitt fria och ogenerade umgänge med den unge mannen, som också gärna gått in på hennes lära. Kvinnlig vekhet hade hittills haft föga plats i deras system. Så länge Agatas man lefde, hade hon icke samma intresse som nu att visa sig hjärtnupen.

— Denna tillrättavisning har jag förtjent, hviskade hon lekande med skärpändarna, hvilka föllo själfsvåldigt ned i hennes sköte.

— Tillrättavisning, nej! . . . Jag vill icke ådraga mig ert misshag.

— Mitt misshag! utropade hon suckande.

— Om jag efterlemnar ett vänligt minne hos er, är en af mina djärfvaste förhoppningar uppfylld.

Agatas plan att få fram ett frieri hade undanskjutits. Förstulet aftorkade hon en tår.

— Ni har rätt, hviskade hon rörd, jag afvek från min älsklingsteori . . . Vi kvinnor skulle aldrig befatta oss med filosofi . . . Det är en konfekt för mannen, men icke för kvinnan.

— Hvarför icke för kvinnan?

— Emedan hennes känslorikedom gör hennes förstånd underlägset. Det är en svaghet. En kvinnas djärfhet att vilja höja sig till en manlig uppfattning af lifvet, till en viss grad af manlig själfständighet, som ni säger, strandar i allmänhet på bristande ihärdighet. Det måtte vara en naturlag, som vi kvinnor äro bestämde att duka under för. Jag fann att er lifsåskådning för öfrigt, herr Beronius, hade en underbar samklang med min egen . . . Jag hade med er ingått ett vänskapsförbund, såsom man i lifvet ofta finner mellan män. Nu ser jag hvad jag skördat för min förmätnhet. Alltnog, mitt straff är rättvist.

Hon lät näsduken falla öfver sitt glödande ansikte.

— Min Gud! ropade Gustaf. Jag har ju blott försvarat en lära, hvilken vi båda hyllade.

Agata betraktade briljantringen på sin hand.

— Jaså, ingenting annat? frågade hon.

— Konvenansen kan ej förmå mig att förneka en redan antagen åsikt . . . att vara osann eller hyckla. Till min ursäkt vädjar jag till ert öfverseende och er fördomsfrihet! Ni gör mig stolt, om ni *fordrar* af mig en vänskap, sådan jag skattar den högt bland karaktersfasta män.

— Det är sant, ropade den sköna liffigt, ni kan ej vara osann eller hyckla! Det gläder mig att jag ej bedragit mig på er . . . De första intrycken äro de riktigaste, — åtminstone är satsen sann i detta fall! Jag antager er vänskap, sålunda uttryckt, om ni vill skänka mig den.

— Min vänskap har ni redan, fröken.

En omisskännlig hjärtlighet stämplade Agatas ord, hur vexlande hennes stämningar och åsikter än voro. Efter ett nyss lidet nederlag vann hon allt mer och mer terräng. Hon intog en afvaktande ställning för att samla sig till en ny anfallsplan. Hon lemnade ej ett ögonblick stridens utgång ur sikte. Hur den slutade få vi snart se.

Gustaf hade helt enkelt anslagit den sällskapston, som varit rådande mellan dem båda. Agatas synbara koketteri besvarade han till hälften artigt, till hälften gäckande. I hans förtroliga umgänge hade Agata funnit ett stort behag. Deras samtal ledde merendels till missförstånd, förklaringar, små försoningsscener. Båda brukade öfverbjuda hvarandra i skarpsinne och dialektisk spetsfundighet. Att det vid detta tillfälle gällde något mer kunde Gustaf knappt förmoda. Ofta hade han efter sina sammandrabbningar med Agata frågat sig: "Härrörde detta lärdomskoketteri, som hon så gärna visade honom och som snarare är utmärkande för en äldre dam, blottad på kvinnligt behag, härrörde detta af kärlek eller af ett behof att lysa? Ville hon lägga an på honom eller endast icke vara honom underlägsen i intelligens? Var hon en sann Evas dotter eller den personifierade listen?" Innan han i afton lemnade henne, skulle han få lösning på denna gåta.

Agata fyllde nu själf kopparna.

Hur behagfullt förstod hon icke att leka med den blänkande tekannan, hur graciösa voro icke alla hennes rörelser! Det undgick ej hennes unge gäst att hon sökte utveckla hela sin förföriska skönhet.

— Jag är icke lycklig! började Agata efter ett ögonblicks tystnad. Lyckans gudinna har öfverhopt mig med alla jordiska häfvor, som flyta ur hennes ymnighetshorn, och likväl saknar jag den ädlaste skatten, hjärtats frid. Jag är som en fladdrande fjäril. Ingenstädes finner jag mättnad, ingenstädes tillfredsställelse. Omständigheterna ha rågat måttet af min olycka, i det jag icke kunnat yppa mig för någon deltagande vän! . . .

Gustaf afbröt henne.

— Fröken, det är er egen skuld.

Hon skakade sitt hufvud med ett smärftullt leende.

← Denna förebräelse har jag väl ofta gjort mig. Jag har sökt förtroligt umgänge . . . jag fann ej hvad jag sökte. Felet är kanske mitt. Men ni glömmar: jag står ensam; ni glömmar: jag är kvinna! Vore jag man, kunde jag beherska förhållandena i stället för att låta mig beherskas af dem. Detta är vanligen kvinnans lott att undanträngas af den starkare, följa med strömmen, tåligt lyda. Så blir man nedtrampad, och hvad blir man? Har man någon motståndskraft, blir man lätt en sammansättning af motsägelser, en lefvande paradox. Ack! under den korta tid, som vi här upplefvat tillsammans, har jag varit en ödets lekboll, som kastats hit och dit, medan mitt hjärta velat sprängas af sorg. Och ständigt har jag måst beherska mig för att skenbart hålla mig uppe, för att visa ett vänligt leende . . .

— Fröken har hemligheter! . . .

— Ja, och som jag gärna vill anförtro er . . . När vi icke äro här längre, kunde möjligen ryktet sysselsätta sig med mig . . . jag kunde få skenet emot mig, ni kunde tänka illa om mig. Detta vill jag förekomma. Jag önskar att ni bevarar er goda tanke om mig.

— Jag skall icke missbruka ert förtroende, fröken!

— Vore jag icke öfvertygad därom, skulle jag tiga.

— Jag ber er, tala!

Hon såg skyggt åt sidan.

— Man kallar mig här fröken, sade hon.

— Ja? sade Gustaf dröjande och frågande.

— Jag är gift!

— Gift? upprepade han knappt hörbart. — Han var nära att mista målet af bara förvåning.

— Ja gift, eller rättare enka, sade Agata, enka för några veckor sedan. — Min man, fortfor hon, led svårt . . . Döden kom som en befriare!

— Hvem var er man, om jag får fråga?

— Kuno af Bergenfält.

Gustaf kunde icke dölja sin öfverraskning.

Agata rodnade.

— Kände ni honom? frågade hon.

— Ja visst, mycket väl.

— Ni undrar kanske att jag räckte honom handen?

— Det gör jag verkligen. Är det möjligt? En så lefnadsfrisk varelse gift med den unge gubben!

— Hvar och en, som inte känner förhållandena, måste dela er förvåning, sade hon och lät skärpändarna glida genom sin lilla hand. Jag vill öppna mitt hjärta för er!

— Ni kan räkna på min vänskap.

En tacksam blick belönade denna försäkran.

Den förtrollande enkan läppjade på sitt te. Därefter började hon:

— Min far var en fattig adelsman, pensionerad officer, som af helsoskäl måst lemna tjensten. Min mor förlorade jag redan som litet barn. Vi hade att genomgå många bittra sorger. Vi måste knappa in på allt. Jag fick ofta gå hungrig till sängs. Min far var sjuklig, min skolgång försummades och jag växte upp. Min fars sjukdom gjorde en badkur nödvändig, hans förståndiga hushållning lemnade medel därtill. Vi reste därför till en badort, kuren visade

sig välgörande för min far, han deltog med mig i sällskapslifvet. Så lärde vi känna baron Bergenfält, hvilken befann sig bland kurgästerna och var bemärkt för sin rikedom. Vid den tiden var han visserligen redan *klen*, men icke svårt sjuk. Till en början observerade han mig föga, men snart egnade han mig uppmärksamhet. Jag var aderton år och gladdes, när någon utmärkte mig. Detta var för mig någonting nytt, det tilltalade min ungdomliga fåfänga. Baronerna var en angenäm kavaljer, han dansade ofta med mig i kursalen, hvar morgon sände han mig en blomsterbukett. Ett nytt lif öppnade sig för mig. Nöd och sorger veko, och af förströelser erbjöd sig en lysande rad, att jag för dem glömde det sorgliga förflutna. Jag var öfverallt omhuldad och välkommen. Ty värr var lyckan af kort varaktighet. Min fars sjukdom förvärrades plötsligen. En morgon, då han skulle väckas, befanns han död i sin säng.

... Jag egde ej förmånen af beskyddande släktingar. Baron Bergenfält visade sitt ädelmod, tröstade mig och erbjöd mig sin hjälp, om jag kunde behöfva den. Detta skedde med en ej sårande ömhet. Hvad hade jag att göra, om icke träda i tjenst som sällskapsdam i en rik familj? Jag fann det upprörande. Mina anors stolthet var ej min enda stolthet: jag ville ock ära minnet af en far, som försakat så mycket i lifvet för att dölja sitt armod. Genom baronens försorg kunde tills vidare ett lif utan bekymmer beredas mig; på dennes bekostnad besökte jag en pension, där jag ej blott hade ett hem, utan äfven fick tillfälle att öka mina försummade kunskaper. Efter ett år kom baronen på besök till mig. Han afväpnade min tacksamhet på ett så grannliga sätt, att jag förmåddes tro att han och icke jag stode i tacksamhetsskuld. — "Vet ni icke, ropade han förtjust, att vi äro släkt?" — Han uppvisade verkligen ett släktskapsförhållande, som egde rum å min mors sida. Jag egde en släkting, om ock på långt håll, jag egde åter

familj . . . En brevexling utspann sig mellan honom och mig. Den vänliga tonen öfvergick småningom i en öm, och halftannat år därefter ansåg jag mig af tacksamhet böra antaga hans giftermålsanbud. Men ack! Min snälle kusin var mycket förändrad. En smygande sjukdom hade åldrat honom i förtid, hans hår hade gränat. Hans själskrafter voro också minskade. Han talade tankspridt, men på samma gång passioneradt. Jag räckte honom handen, med villkor att vårt äktenskap hemlighölles. Jag visste att hans moder var emot det. Jag blygdes att uppoffra min ungdom. I min barnslighet ville jag icke heller ådraga mig misstanken att ha gift mig af låg beräkning. Sålunda blef jag friherrinna af Bergenfält . . . jag var gift, men hade ingen man. Endast undantagsvis fick jag träffa honom. Det hette då att jag vistades i hans moders hus i egenskap af ung släkting. Sina sista år framlefde han å sin villa, här i närheten. Hans sjukdom nedtyngde mitt sinne. Om vintrarna bodde jag därför i staden och tillbragte endast mina somrar här för att ändå dagligen kunna se om min man, som fann sin glädje i mitt sällskap. Min man är emellertid nu död, och jag är hans enda arftagarinna . . .

Gustaf satt tyst. Agata beredde sig till en hufvud-drabbning.

Hon såg på honom bedårande, förtjusande.

— Klandrar ni mitt handlingssätt? frågade hon.

— Nej, fru friherrinna! svarade Gustaf. Lyckan har varit er bevågen: förmögenhet gör oberoende.

— Oberoende af yttre förhållanden.

— En god sak.

— Jag känner mig icke stark nog att själf förvalta min stora förmögenhet.

— Lemna det bestyret åt någon annan!

Hon samlade ihop sin ammunition till det kommande angreppet.

— *Främmande* (hon betonade ordet) se sig själfva mest till godo.

— Visserligen.

Djärft öppnade hon nu anfallet; på en gång ryckte hon fram med sitt grofva artilleri . . . Med den lifligaste otålighet sade hon:

— Min Gud, hur skall jag uttrycka mig, så att ni förstår mig?

Ögonblickets vikt stod klar för hennes motpart. Han måste drifva henne tillbaka inom hennes egna förskansningar.

— Gift er! sade han leende.

Hon rodnade. Hon slog upp sina stora, strålande ögon. Hon såg på honom.

— Ni har lidit, fortsatte han, nu kan ni andas lättare och i fulla drag njuta den gyllene friheten, som ni så ofta har prisat som lifvets högsta goda. Ni är åter fri. Följ ert hjärtas känslor!

Han gjorde min af att gå. Ögonblicken voro dyra för Agata.

— Tänker ni redan gå? frågade hon ängsligt.

— Ja, sade han med en viss blygsamhet, jag vågar icke stanna senare på grund af den vördnad, som jag hyser för er.

Agata fann sig besegrad.

— Jag tackar för er ömma uppmärksamhet, sade hon. Han räckte henne handen.

— Ert förtroende skall jag bevara lika troget som er vänskap. Som vän vill jag ge er ett råd: afskeda er sekreterare! Det lär vara en dålig karl; min farbror känner till honom närmare. Kan jag i framtiden vara er nyttig, ska'l det vara mig ett nöje. Vi se ju hvarandra i staden. Jag hoppas att vi återse hvarandra. Farväl!

— Honom måste jag ega! hviskade hon, sedan han gått. Jag måste ega honom. O, vore han fattig, såsom jag en gång varit! Denne Balk, som känner mina hemligheter, önskar jag så långt pepparn växer. Nu är hvilans tid förbi . . . jag måste handla och med stark hand aflägsna alla hinder, hvilka ställa sig i vägen för min slutliga lycka.

Hon ringde på kammarjungfrun.

— Ni har gråtit, nådig fru!

— Afskedet förekom mig svårt.

— Det förvånar mig alls inte.

— Betty, sätt dig här! Jag har något att säga dig.

Betty gled ned för stolen vid sin herskarinnas fötter.

— Vi stanna här ej en dag mera. Gör genast i ordning för vår resa! sade friherrinnan.

— Ja, nådig fru!

— Till att börja med resa vi till stamgodset och taga i förbifarten villan, som du längtat så mycket att få se. Betty, jag har invigt dig i mitt hjärtas hemligheter!

— Jag kan tåga. Jag är er tillgifven in i döden.

— Du kan tåga. Gif ed på det, så blir jag lugn!

Kammarjungfrun lyfte upp handen.

— Vid min kärlek och vördnad!

— Nej, vid allt hvad heligt är . . .

— Och vid Gud!

— Nu är jag lugn. Såsom jag redan lofvat, får du den lilla gården. Där kan du lefva fullt oberoende med din tillkommande man. Vi taga en promenad i trädgården. Här är så kvaft.

Båda gingo ut. Agata såg upp mot Gustafs fönster. Rummen voro mörka.

— Han skall bittida upp i morgon, tänkte hon. Han har redan gått till hvila.

SEXTIOFÖRSTA KAPITLET.

Nemesis.

Med förtvifvan målad i sitt ansikte kom Elisabet följande morgon inrusande på Gröna Jägaren.

— Snälla morbror, kalla genast hit Gustaf!

— Hvilken Gustaf?

— Herr Beronius.

— Han är redan rest.

— Redan rest! utropade Elisabet, vridande händerna.

— Hvad har händt? frågade Holm bekymrad.

— En förfärlig olycka har inträffat. Jöns, som af min far i går kväll fått lof att besöka ett dansgille i närmaste by, märkte vid hemkomsten — klockan omkring tu i natt — något ovanligt försiggå uppe i kyrktornet. I vanliga fall högst vidskeplig och rädd som en hare, beslöt han likväl nu att gå upp i tornet och undersöka förhållandet. Väl uppkommen märkte han en gestalt, som sökte smyga sig förbi honom. "Stanna!" skriker Jöns. Personen rusar på Jöns, men erhåller af denne ett slag, så att han sanslös nedfaller. I fallet tappade han en paket, som Jöns upptager och stoppar på sig. Härpå rusar han hem, uppväcker min far och omtalar för honom, hvad som händt. Båda försedda med lykta bege sig till kyrkan för att ta reda på hvem den obekante kan vara.

Väl ditkomna, igenkänna de med förvåning baron Bergenfälts sekreterare ännu liggande sanslös, blödande ur ett större sår som han i fallet erhållit.

— Balk, baron Bergenfälts sekreterare? Hvad hade han i tornet att göra?

— Oförklarligt. Emellertid återkommen till sans, började han genast yra, ropande på baronessan Bergenfält,

fröken Agata, herr Beronius, von Kaldau med flera personer i de mest egendomliga sammanställningar.

— Men hvad har detta med herr Beronius att göra?

— Han säger sig ha stora oförrätter att afbedja och mycket att bekänna.

I detsamma inkommer Agata.

— Elisabet! Du här så tidigt!

I största korthet berättar Elisabet orsaken.

Likblek utropar Agata:

— Låt oss genast skynda till den sjuke. Är läkare eftersänd?

— Ja, han är troligen redan anländ.

Beledsagade af Holm, begåfvo sig Agata och Elisabet skyndsamt på väg till skolhuset.

— Hur står det till med den sårade? var Agatas första fråga vid framkomsten.

— Illa! Doktorn anser räddning omöjlig.

— Har han återfått medvetandet?

— Nej, han yrar fortfarande.

— Underrätta mig genast när han återfått sansen!

— Skall ske, nådig fröken.

SEXTIOANDRA KAPITLET.

Bekännelser.

Ändtligen återfick Balk sansen.

— Hvar befinner jag mig? Hvarför ligger jag så här ombunden? Ha! nu erinrar jag mig allt. Jag gick upp i tornet att hemta Rebeckas paket och blef då af en person omkullslagen. Men hvar är paketen? Mätte den bara ej

kommit i obehöriga händer. Blir jag blott frisk, skall jag snart utreda denna sak.

I detsamma inträder läkaren.

— Hur länge skall jag ligga här? Kan jag ej snart få komma upp?

Läkaren betraktar honom med en forskande blick, hvarpå han svarar:

— Det kommer nog att dröja länge. Har herr Balk några ouppgjorda angelägenheter, är det skäl att uppgöra dessa, ty ingen kan veta utgången.

— Hvad vill det säga? Det är väl ingen fara för lifvet? Jag känner mig nästan frisk, endast litet matt.

— Kan ni såsom en man höra sanningen? Ni har högst fem timmar att lefva.

— Fem timmar? . . . Ni misstar er, herr doktor . . . Säg! finnes intet hopp?

Doktorn skakade på hufvudet.

— Nåväl, skaffa in vittnen, så att jag, innan jag dör, kan få lätta mitt samvete med en uppriktig bekännelse.

Holm och Hall inkallas, och Balk aflägger följande bekännelse:

— Redan för flera år sedan, innan baron von Bergenfält var bekant med fröken Agata, hade jag börjat bestjåla min herre. När han sedan ingick ett hemligt äktenskap med henne, blef jag, som var hans ende förtrogne, ännu djärfvare i mina försnillningar, viss om, att äfven ifall de upptäcktes, han ej skulle våga åtala mig. Men jag gick ännu längre. Upptänd af en rasande passion för fru von Bergenfält, som, det såg jag tydligt, ej älskade sin man, beslöt jag röja honom ur vägen. Sjuklig som han var, erfordrades endast att då och då ge honom en liten dosis af ett hemligt gitt, som jag bekommit af en gammal hindu. Detta verkade dock i mitt tycke allt för långsamt, hvarför jag beslöt efter öfverenskommelse med Agata att tillgripa

ett kraftigare, sedan jag först förmått baronen att testamentera all sin förmögenhet till baronessan. Jag slapp dock att tillgripa detta, ty ansträngningen vid åhörandet och underskrifvandet af testamentet var för mycket för honom, och ett par timmar därefter afsomnade han. Nu var Agata fri, nu måste hon räcka mig sin hand, och nu hade jag hunnit mitt efterlängtade mål. Men då jag tyckte mig förstå, att hon ämnade söka befria sig från mig, att hon älskade någon annan, smög jag omkring i närheten af skolan och Gröna Jägaren för att se om min misstanke var grundad. Då kom jag att få se, hur den gamla Rebecka kommer smygande och beger sig upp i tornet. Undrande hvad den gamla mön kunde ha för hemligheter, följde jag försigtigt efter och såg henne gömma advokatens portfölj under en bjälke. Anande att den innehöll åtskilliga hemligheter, beslöt jag att vid passande tillfälle tillegna mig densamma. Utgången känner ni.

SEXTIOTREDJE KAPITLET.

Advokatens portfölj.

Nu företogs undersökning af de papper, som funnos i den af Rebecka gömda portföljen. Den första handling, som påträffades, var Adalbert von Bergenfälts testamente. Enligt detsamma insatte han till sin universalarfvinge sin dotter Elisabet samt testamenterade skogsslottet och villan till sin kusin von Kaldau.

— Men Adalbert von Bergenfält var ju aldrig gift, utbrast Holm.

— Jo visst, svarade Hall. Och om vi noga granska portföljen, hoppas jag, att vi äfven skola påträffa bevis därför. Han hade ingått ett hemligt äktenskap med en fröken von Maurer, som dog, när hon gaf lifvet åt en dotter. Denna dotter är Elisabet. Min hustru födde ungefär samtidigt en dotter, som afled ett par timmar efter födelsen. Baronon, som ännu ej ville yppa sitt äktenskap, öfvertalade mig och min hustru att verkställa ett utbyte samt utgifva Elisabet för vårt barn. Då baronen kort därefter afled — om han dog naturlig död eller genom annans inverkan, det vete Herren — och alla handlingar, som bevisade Elisabets rätt, voro förkomna, uppfostrade jag henne som min dotter.

Halls förmodan slog in. Det nästa papper, som påträffades, var Adalberts giftermålskontrakt, och vidhäftadt detsamma intyg af en läkare, att Elisabet vore född af hans hustru, och således hans dotter och arfvinge.

Vidare innehöll portföljen ett erkännande af den nu sist afidne baron Bergenfält, hvori han erkände sig vara skuld till sin släktinge Adalberts död.

SEXTIOFJÄRDE KAPITLET.

Agata.

Likblek hade Agata åhört Balks bekännelse. Med föräran hade hon hört uppläsandet af dokumenten i advokatens portfölj. Hvad hade hon nu för allt hvad hon kämpat, lidit? Hvad hade hon för alla sina intriger? Hvertill tjänade all hennes förställning? Den enda person, som hon någonsin älskat, är för henne förlorad. Men hämnd, blodig hämnd skall hon ha. Denna obetydliga landtflicka, som

hon omhuldat, visserligen blott för att ha en leksak att sysselsätta sig med på tråkiga stunder, denna flicka vågar uppträda som hennes medtäflarinna, hennes lyckliga gynnade rival, beröfvar henne den man hon med raseri, med hela den mogna kvinnans glöd älskar. Omöjligt! Och dertill kommer, att *hon* är den rättmätige arvingen till von Bergenfälts efterlemnade förmögenhet. Bort med alla konventionella skrankor, bort med all kvinlig blygsamhet! Hellre må båda förgås, än Elisabet, den obetydliga, skulle vinna det mål, Agata sträfvat efter.

SEXTIOFEMTE KAPITLET.

Elisabet.

Med förvåning hade de närvarande afhört Balks be-kännelse, Halls förklaring och uppläsandet af dokumenten i advokatens portfölj. Den mest förvånade var likväl Elisabet, som med tårfyllda ögon vände sig till sin fosterfader, såsom vi nu väl få kalla Hall, och kastande sig i hans armar, utropade:

— Min gode far, ty så kommer jag alltid att kalla er, huru mycket har jag ej att tacka er för! Ni har upptagit och vårdat och såsom ert eget barn omhuldat den värnlösa och öfvergifna. På hvad sätt skall jag kunna löna er för alla edra uppoffringar?

— Genom att blifva så lycklig som du förtjänar, svarade gubben. Jag har haft riklig ersättning i den kärlek och lydnad du alltid visat mig, trots jag mången gång visat mig hård och butter. Men nu ha vi annat att afgöra. Elisabet måste återinsättas i sina rättigheter, och för den

skull måste jag genast resa in till staden för att rådgöra med en erfaren jurist, som kan åtaga sig saken och vidtaga nödiga mått och steg.

Nu inträder Beronius, som genom ett telegram blifvit återkallad.

I korthet redogör Håll för allt som händt och man beslutar att redan följande dag företaga resan till hufvudstaden, där Elisabet skulle förblifva hos en kvinlig anförvandt till Beronius, till dess hennes rätt till arvet vore bevisad.

Men ännu återstod en pligt att fylla.

Balk hade med uppjudande af den sista återstoden af sina krafter undertecknat bekännelsen om sina brott, hvilken bekännelse af läkaren och Holm bevittnades, hvarefter han vändande sig till Elisabet framhvisade:

— Kan ni, fröken Bergenfält, skänka mig er förlåtelse?

— Jag har ju intet att förlåta eder, svarade hon, men kan min förlåtelse lugna edert samvete, skänker jag er den af hela mitt hjärta.

— Äfven dig, Agata, sade han, måste jag be om förlåtelse, ehuru du kanske är lika mycket skyldig som jag.

— Aldrig! utropade Agata. Hade ej du med falska förespeglingar lockat mig, kunde jag lefvat lycklig med min make, som genom din förvällan dog en förtidig död.

Därpå rusade hon ut och lemnade skolhuset.

SEXTIOSJÄTTE KAPITLET.

Svåra stunder.

Allt hade sålunda störtat samman för Agata. Hela hennes så skickligt uppförda framtidsbyggnad låg nu i spillror. Med en ovanlig själsstyrka hade hon lagt sten på sten till denna byggnad och hållits uppe under den förfärliga själsspänningen af drömmen att en gång få se den färdig i all dess härlighet. Hon själf rik som få och lycklig som ingen vid sidan af den man hon med sitt passionerade hjerta älskade och af hvilken hon hoppats vara älskad. Hon hade sålunda lefvat i förnedringen förgäfvess, ljugit och intrigerat för rakt ingenting.

Uppvaknandet ur drömmen var lika gräsligt som drömmen varit ljuf och lyckliggörande. Hon tyckte sig själf blifvit många år äldre, och det var nästan som om spegeln skulle gifvit henne rätt häruti. Hennes herrliga gestalt förmådde hon ej längre bära upprätt under den fruktansvärda sorgen, hennes rosiga kinder voro nu bleka och ögonen röda af natters ändlösa gråt. Hon, hvars ungdom och skönhet eljes satte manliga hjertan i brand, var nu en bild af förtviflan.

Hvem anade hvad hon led. Icke dem, med hvilka hon förut umgåtts, icke ens hennes omgifning. Ty hon stängde sig inne med sin förtviflan, tog icke emot någon, knappast kammarjungfrun.

Dock hon var för ung, för stark för att duka under för smärtan, huru väldig denna än var. Hon reste sig åter och gick till botten af sitt hjerta. Hon jemförde sina drömmar med verkligheten. Hvad hade hon icke drömt om? Hvad hade hon icke vågat för att få dessa drömmar att blifva verklighet? Och hurudan hade icke verkligheten gestaltat sig?

Nu var hon den bortkastade. Icke en gnista af hopp och icke ens skymten af en ädel känsla. Hon var sin mans mörderska, älskarinnan till sin medbrottsling, och dertill fattig, hon som nyss egt eller trott sig ega millioner.

När hon reste sig upp ur sin förtviflan, hade i hennes inre ett frö redan skjutit brodd. Detta frö var hämndbegäret. Hvad hon hatade denna Elisabet, i hvilken hon hittills endast sett den enfaldiga bondfickan, hvilken hon aldrig kunnat tilltro förmågan att fångsla en sådan man som Gustaf Beronius. Och äfven denne hatade hon *nu*. Hon ansåg honom som en förrädare; ty hon hade trott på hans kärlek, trott på hvad som icke fans, icke funnits. Hon hatade sig sjelf, nästan allt hon såg, det ljusa soliga Timmeryd, de glada minnena derifrån, människorna der, och mor Engelsson, spåkvinnan som så skamligt ljugit för henne.

Agata drog sig till minnes gummans spådom. Huru? Hade hon icke blifvit spådd lycka tillsammans med en annan man än hennes döde make! Skulle denne andre kunna vara någon annan än Gustaf Beronius?

Nej, nej, och tusen gånger nej! Äfven om ödet ville gifva henne någon annan, så ville hon icke sjelf gå in derpå. Det var Gustaf, ingen annan, hon älskade och åträdde.

Hon hade icke kärleken längre. Men hatet och hämndkänslan. Kanske kunde hon återeröfra Gustaf? Kanske! Men kunde hon det icke, så skulle ej heller Elisabet få glädjen af att ega honom. Ah, det var Elisabet, som måste bort.

Kommen så långt i sina tankar, fortsatte Agata resonemanget helt lugnt.

Ja, Elisabet måste bort. Gustaf Beronius var priset som dessa båda kvinnor täflat om i fredlig vänskap och förtroende. Nu fans icke längre vänskap; men hatet fans. Nu gälde det icke ett fredligt förtroende längre, utan en strid på lif och död mellan henne och Elisabet, en *duell* af

egendomligt slag, der Agata beslutade, att en af de stridande skulle bli dödens byte.

Från beslut till handling var ej långt hos en sådan natur som Agatas. När hon lugnat sig så pass, att hon utan att förråda sig allt för mycket kunde visa sig utom sina rum, började i hennes hjerna planerna utveckla sig till den hämnd hon ansåg sig hafva rätt att utkräfva på Elisabet, och dermed äfven på Gustaf, som måste blifva hennes.

Hur skulle hon handla? Hon kände förtalets fruktansvärda kraft; men på förtalets väg skulle hon icke komma långt, det insåg hon. Ty Elisabet var så ren, så god, så långt från det allra minsta koketteri, att Agata till sin harm måste tillstå, att förr kunde hon söka beljuga en af himmelens stjernor med hopp om framgång än försöka snärja detta englarena barn i förtalets garn.

Om deremot hon skulle försöka att genom andra nedsvärta Gustaf inför Elisabet. Han var ung och glad, ingen kände något om honom. Kunde då icke Agata skaffa några bevis att han förut fört ett vildt, sedeslöst lif. Det skulle krossa Elisabets hjerta, det visste hon. Men Gustaf Beronius vore en försiktig man, som ej skulle försumma att vara på sin vakt, och hans gåfva till den gamle skolmästaren hade skaffat honom en bundsförvandt i denne.

Det återstod, tyckte hon, således ingenting annat än att utan omsvep gå rakt på sak. Att med sin hämnd störta lös på Elisabet. Och huru väl de andra sökte skydda denna, så visste nog hon, Agata, att skaffa sig någon utväg till ett sammanträffande med den fruktade och hatade rivalen.

Det föreföll henne som om, då hon nu kommit till klarhet om huru hon skulle hämnas, hon känt sina af sorgen förlamade krafter återvända, ja, hon kände sig till och med starkare än förut.

SEXTIOSJUNDE KAPITLET.

När blir tillfället gynsam?

De raskt sig hvarandra aflösande händelserna hade, som man lätt kan tänka, vållat betänkliga rubbningar i de planer, som de i denna berättelse handlande personerna hvar för sig uppgjort.

Gustaf Beronius tog åter in hos postmästaren på Gröna Jägaren. Hans närvaro på platsen var ju nu af högsta vikt. Genom de lika oväntade som öfverraskande avslöjandena hade mycket blifvit förändradt för honom. Ända hittills hade han varit den rike mannen, som utom sin varma och oegennyttiga kärlek kunnat bjuda Elisabet en för hennes dåvarande förhållanden furstlig förmögenhet. Men nu var ju Elisabet den rikaste af dem båda. Och måhända, så frågade sig Gustaf, skulle rikedomerna göra sitt suveräna inflytande gällande äfven öfver hennes hjerta. En millionärska kan väl känna kärlek som andra kvinnor; men för millioner kan man köpa sig ofantligt mycket annat: en titel, som i världens ögon lyfter en upp från en låg och oansedd ställning till maktens och ärans högsta tinnar. Huru glad Gustaf än kände sig öfver att rättvisa vederfarits hans fästmö, så kände han sig likväl svartsjuk på dessa millioner, som hon nu egde, och hvilka han fruktade skulle aflägsna henne från honom.

Dock för tillfället finge han icke tänka härpå. Han måste nu med sin erfarenhet och verldsvana stå hjälpende vid hennes sida. Det var ju så mycket att ordna. Man sätter sig ju icke in i en millionärs fordrande förhållanden lika lätt som uti en ny klädning eller en ny rätt. Han hade härvid stor nytta af sin vana att handskas med rikedomerna. Om Elisabet bländades deraf, så var detta ingalunda förhållandet med Beronius. Han hade tillräckligt

sjelf af rikedom för att kunna handskas med flera millioner utan att behöfva frukta att blifva besvärad med svindel.

För skolmästaren måste naturligtvis den beramade resan uppskjutas. Det grämde honom icke så litet; men den gode mannen hade blifvit så förvirrad af det plötsliga omslaget i förhållandena, att han hade svårt att reda sina intryck.

Och Elisabet? Huru tog hon förändringen? Som ett fromt barn i fullkomligaste omedvetenhet om hvad det ville säga att vara rik. Endast en tanke beherskade henne; en allt uppslukande glädje öfver att nu kunna möta den älskade som hans jemlike. Hon hade hittills icke vågat tänka på det stora afståndet mellan rik och fattig, äfven när den renaste kärlek slår sin bro öfver svalget. Nu voro de jemlikar, och hon kunde gifva, der hon förut endast fått taga. Hon var lycklig, riktigt lycklig. Hon var lycklig i sin okunnighet om de tvifvel, som vaknat hos Gustaf, lycklig i sin okunnighet om att hon egde en oförsonligt bitter fiende i Agata.

— — —

Tiden är nyckfull. Ur de mest tragiska situationer låter den personer försvinna, hvilka den använt till verktyg vid händelsernas utveckling. Måhända det sker för att låta hufvudpersonerna framstå så mycket mera synliga. Kanske också för andra ändamål dem vi ej känna, och öfver hvilka vi ej kunna döma. Så utgår också nu ur vår berättelse flera personligheter, som tagit del i handlingen förut, de utgå för att vårt intresse så mycket skarpare skall koncentreras på hufvudpersonerna. Det är ödet, som väfver händelsernas väfnad, som börjar med brokiga färger och utan ordnad mönster; men som så småningom låter mönstret löpa fram allt mer och mer tydligt med några få skarpa färger och konturer, der man kan ana upplösningen af sig sjelf.

— — —

Och efter denna lilla afvikelse återtaga vi berättelseträden.

Ingen lade märke till Agata. Först emedan alla andra hade uppmärksamheten fäst på Elisabet. Det är ju alltid behagligare att iakttaga en uppgående sol än en slocknande, äfven om den senare kan erbjuda mycket mera af intresse. Vidare emedan alla efter hvad som händt funno det helt naturligt att Agata skulle hålla sig i skymundan.

Men hade man ej varit så upptagen af andra händelser, så hade nog skvallret haft tillräckligt att sysselsätta sig med äfven på annat håll.

När skymningen gjort sitt inträde, kunde man fått se en tätt beslöjad dam smyga omkring i trakten af Timmeryd. Hennes gång var lutande och hennes kläder mörka som skymningen sjelf. Man hade tagit henne för någon främmande ifrån kommen kringströfverska, eller — om man varit vidskeplig — för en orolig ande (och det kunde ju äfven i detta fall komma sanningen närmast). Kvinnan var ingen annan än Agata. Hon smög sig fram mellan skogssnåren, så tyst och obemärkt som möjligt. Hennes steg gälde det lilla gästvänliga huset, der skolmästaren bodde, der hon hoppades finna Elisabet.

Men många kvällar gingo och hennes vandring var ännu förgäfves. Vål såg hon sin hatade rival, hvars död hon beslutit, men denne visade sig aldrig ensam. Än kom nemligen Elisabet i sällskap med sin fästman, och Agata hade då den största möda att ej rusa fram och störta sig öfver båda, än kom hon i sällskap med fosterfadren.

Dock Agata tvang sig till tålmod, och under tiden mognade hennes plan alltmera. En slump kom henne till hjälp. Hon hade hittat ett bref af Gustafs hand. Hon beundrade den raska öppna handstilen, och gjorde den iakttagelsen att den var alldeles för konslös för att ej engång utsättas för några efterapare. I hvad syfte, frågade hon sig. För att åtkomma penningar eller för någon intrigs skull?

Och just då rann det upp för henne, att hon sjelf, och ingen annan kunde blifva den första att bedraga den, på hvilken hon sjelf blifvit så grundligt bedragen.

Åter slöt hon sig inne. Hon kopierade stilen. Åh, så lätt det gick! Snart kunde hon skrifva hvad hon ville. Och det var underliga saker hon skref. Bref, på hvilka ingen dödlig kunde blifva klok, med ett förvirradt innehåll. Det egendomligaste var dock att öfverskriften på dessa bref var till Elisabet. Hon ref sönder papperen ända till dess hon åstadkommit ett, med hvilket hon var fullt belåten.

När skulle nu det gynsamma tillfället komma?

SEXTIOÅTTONDE KAPITLET.

Elisabet får ett bref.

Agata gick en afton ut, enligt sin vana sedan mörkret gjort henne oigenkänlig. Hon gick långt utom Timmeryd, till trakter, som minst af alla lämpade sig för månskenspromenader. Inne i skogen var en öppen plats, der enligt folktron gastar och troll uppförde vilda scener vid midnattstid. I verkligheten tjenade ställets dåliga rykte kringstrykande skälmar i deras syften; ty här fingo de vara i fred och rådslå om sina planer på nästans egendom. Agata brydde sig ej om hvad hon hört om denna slätt midt i skogen. Hon fruktade icke spöken och hon kände sig nästan som kamrat med de missdådare som här möjligen hade sitt tillhåll.

Stället var icke tomt, när hon kom dit. En stackars kvinna, som brukade betla i orten, satt nedhukad vid foten af ett träd och vid hennes fötter låg en gosse om tio eller tolf år.

Kvinnan reste sig upp, när Agata kom.

— Var lugn, sade denna, jag kommer icke för att oroa dig. Tvärt om kanske jag kan vara dig till någon nytta.

Kvinnan såg misstrogen ut.

— Ni är fint klädd, svarade hon, här är icke ett ställe för fint folk. Har ni pengar?

— Ack nej! Mina kläder äro snart allt hvad jag eger. Och hvad jag ännu har kvar af pengar, vill jag gifva dig, om

— Om hvad?

— Om du eller din gosse vill gå bort med detta bref till skolmästarns bostad. Du känner ju hvar han bor?

— Ja, mycket väl. Men försvinn fort härifrån! Om en stund komma karlar hit. De skola råna dig, om de finna dig här.

— Ack, hvad frågar jag efter faran! Likväl måste jag vara alldeles osedd. Du må veta, att jag stämt möte med någon här, någon som jag måste tala med utan alla vitnen. Du skall få pengar, kläder, smycken, ja än mera, allt hvad jag har, om du kan laga så att karlarne välja sig en annan plats för natten. Gör hvad du vill, ljug för dem! Säg att länsmannen i natt kommer att företaga en razzia här!

— Nå väl, om det lönar sig, så skall ni, min vackra fina fröken blifva ensam med den hon vill träffa. Det är väl en hjertans kär?

— Nej, endast en kvinna!

— Hm, det var besynnerligt.

— Se så, fråga nu inte längre, utan säg, om du vill tjena mig.

— Nå väl då, folk i min ställning få inte vara så noga. Jag tror att jag vädrar något som inte är så redligt. Men, låt gå, får jag blott pengar, så skall ni få bli ensam, det svarar jag för. Och min pojke kan gå bort med brefvet.

— Tack, tack! Här är brefvet! Ni skall ej ångra er.

— En sak till. Om ni skulle råka i någon ledsamhet, så ropa på oss. Vi äro nog långt borta för att ej höra

ett samtal eller en hemlighet; men ändå nog nära för att höra ett skrik, om ni har riktigt goda lungor.

— — —
Kvinnan gick och Agata blef ensam. Hon såg sig oroligt omkring och lyssnade efter den bortilande.

— Nu måste det ske, nu eller aldrig.

Det var ett ögonblick af den mest fasansfulla spänning, till och med för Agata som ej tvekat att påskynda sin egen mans död för en brottslig kärleks skull. Hur många offer skulle denna lidelse kräfva?

Mörkret var nästan ogenomträngligt. Just en sådan natt, som tyckes nästan tillkommen för handlingar, hvilka sky dagens ljus. Agata svepte omkring sig kappan. Väntan föreföll henne outhärdligt lång.

Ändtligen hörde hon snabba, lätta steg.

— — —
Elisabet hade egnat sin fosterfader sitt sällskap, som hon brukade, med läsning och den gamle hade gått till sitt rum att hvila. Flickan hörde ett sakta tassande på dörren. Hon gick att öppna. En gosse stod derutanför med ett bref i handen.

Gossen kände Elisabet igen. Hon hade många gånger mättat både honom och hans mor, och hon visste att de båda höllo till i den illa beryktade skogen. Ej underligt att hon blef helt bestört vid att se en sådan budbärare.

Hon skulle just ställa en fråga till honom, då gossen släppte brefvet och försvann i mörkret.

Elisabet tog brefvet. Genast vid första ögonkastet derpå stockade sig blodet kring hennes hjerta. Det var *hans* stil, Gustaf Beronius', hvilken hon så väl kände efter de många ömma biljetter hon fått mottaga af honom.

Darrande i hela kroppen, liksom anade hon en fara, bröt hon kuvertet och försökte läsa; men orden dansade för hennes ögon. Hon gick fram till ljuset och försökte

än en gång lugna sitt oroliga hjerta. Och denna gång lyckades det henne någorlunda.

Se här hvad hon läste:

"Dyra älskade!

Om ditt mod är lika stort som din kärlek är rik, så kom *genast* och *ensam* till Timmeryds skogstjärn! Mitt lif och bådas vår lycka bero deraf. Jag har råkat ut för en allvarsam olycka, men kan räddas om du kommer ensam.

Din i döden tillgifne

Gustaf."

Agata hade till punkt och pricka bedömt Elisabet riktigt. Hon visste att denna, så fort hon finge höra att en fara hotade den älskade, ej en sekund skulle draga i betänkande att följa kallelsen, att hon skulle lyda honom blindt och ej för ett ögonblick ens tillåta sig att reflektera öfver skrifvansens för nyktrare ögon osammanhängande och besynnerliga innehåll.

Att läsa och besluta sig var ett för Elisabet. Hon glömde allt hvad hon annars hyste fruktan för, glömde att det var sent på aftonen och nästan kolmörkt ute, glömde alla rykten som gingo om Timmeryds skogstjärn och den verkligen allvarsamma fara hon utsatte sig för, glömde sig sjelf helt och hållet för att följa den röst, hon trodde tillhöra sin fästman.

Hon kastade en schal öfver sina skuldror, stälde ljuset i fönstret för att kunna finna vägen hem igen och skyndade ut i mörkret.

Hvem var det som sålunda lemnade det lilla huset? Förvisso den Elisabet som aldrig vågat drömma om att en gång en furstlig rikedom och ett högadligt namn skulle vara hennes. Eller kunde man väl föreställa sig att en fin och rik fröken och godsegarinna alldeles ensam vid den sena aftontimman skulle ila genom skogssnåren, skyddad mot kylan allenast af en tunn schal. Men kärleken gaf

den svaga krafter, upplyste den mörka stigen, värmden den frusna och höll modet uppe hos den som eljes skulle skrämms till döds af skogens vilda hemskhet, nattugglornas hessa skrin och bladens oroliga susning när de sattes i rörelse af vindarne. Ack, Elisabet hade blott en tanke: måtte jag icke komma för sent för att rädda — honom!

SEXTIONIONDE KAPITLET.

Är detta en duell?

När Agata hörde Elisabets hastiga och lätta steg nalkas, jublade hon, ty afgörandets och hämndens stund var ändt-ligen inne. Hon höll andan ända till dess Elisabet var midt framför henne. Då gick hon fram och stälde sig i hennes väg.

Elisabet ryggade ovillkorligt tillbaka.

— Hvad, *ni* här! utropade hon.

— Ja, just jag, svarade Agata, det är jag som kallat dig hit för att ställa dig till räkenskap för hvad du gjort. Du lilla gås, som ej kunde inse, att du försökt flyga långt högre än gåsvingarne räcka, som ej kunde inse att brefvet från din Gustaf var falskt och skrifvet af din bittraste fiende!

— Min Gud, hvad säger ni? Låt mig gå min väg!

— Låta dig gå! Nej, aldrig. Begriper du då inte, att jag kallat hit dig just för att hämnas, ropade Agata medan hennes raseri tilltog mer och mer.

— Hjelp, hjelp! Släpp mig, låt mig få komma hem igen, bad Elisabet.

— Tyst med dina rop. Här finns ingen som kan hjälpa dig, om dina rop också hördes. Timmerys tattare har fått pengar af mig för att låta mig få hämnas i lugn.

Elisabet insåg sin hopplösa ställning. Att ropa tjenade verkligen till ingenting, att hoppas hjelp var fåfängt. Här

gälde endast att vara modig; men det var just detta som var värst för Elisabet efter den ångest som nyss för den älskades skull sammansnört hennes hjerta och strupe. Hon kände sig öfvergifven och försvarslös och helt och hållet i händerna på Agata.

— Hvad har jag då gjort er? frågade hon.

— Hvad du gjort mig? Och det vågar du fråga? Du har gjort mig till en afskyvärd brottsling, du har åstadkommit min fullständiga vanära då du stal mina rikedomar. Och har du ej stulit från mig den enda man jag någonsin älskat och med en kärlek varmare än någon annan kvinnas!

— Det har jag icke gjort, invände Elisabet.

— Jo, just du! Genom dina konstgrepp, genom det koketteri du efterapade från mig, genom mor Engelssons spådomskonst drog du Gustaf till dig.

— Men är det då mitt fel att han älskar mig?

— Älskar dig? Tror du verkligen att en sådan man af sig sjelf kommer på den tanken att älska en enfaldig flickunge, fattig som en tiggerska, klädd som en disktrasa och som luktat ladugård på långt håll? Tror du det, då han i sin närhet har en kvinna som i skönhet och klokhet är dig så långt öfverlägsen som solen en ljuslåga? Nej, du har vunnit honom på oärligt sätt, genom vidskepliga konster som han i sin ädelhet ej kunnat stå emot. Och därför förtjenar du ditt straff. Du skall aldrig mera få återse din Gustaf. Jag har beslutit din död. Du kan ej komma undan; men i din dödsminut skall du pinas af den tanken, att då du ej mera finnes är din magt bruten och då är han *fri*, fri, hör du det, fri för att blifva min!

— O, min Gud, hvarför är ni så grym?

— Hvarför? Hvem har haft barmhertighet med mig? Och hvad vågade icke jag för att vinna honom! Lögn och bedrägeri, vanära, ja, till och med mord ryste jag icke för när jag trodde mig om att vara den segrande. Barmhertig-

het!? Var det barmhertigt att taga honom från mig? Var det barmhertigt att jaga bort mig från mina gods? Att kasta ut mig fattig och föraktad? Att döda icke blott mitt rykte, min glädje, mitt lif, utan äfven skilja honom, som likväl *kunnat* älska mig, från den han bort tillhöra? Nej, tala icke om att jag är grym; ty min grymhet är blott en försvinnande liten del af all den hjertlösa grymhet du, han och alla andra visat mig. Mitt beslut kan icke ändras. Du är den svagaste, du kan icke försvara dig mot mig.

Det blixtrade till för Elisabets ögon. Agata hade hastigt tagit fram den skarpslipade dolk, som hittills dolts i vecken af hennes klädning.

Utom sig af fasa kastade sig Elisabet åt sidan och sprang raskt framåt. Agata var beredd på detta och nästan i samma ögonblick hade hon gripit sitt offer i halsen. Med en utomordentlig kraftansträngning lyckades Elisabet likväl frigöra sig från Agatas fasta grepp, och än en gång hade hon krafter att fly. Hon tycktes vinna något. Agata var äldre och följaktligen ej så vig som den unga flickan. Mörkret tycktes äfven underlätta flykten, och afståndet mellan de båda kvinnorna vidgades från tum till alnar, från alnar till famnar.

Men plötsligt snafvade Elisabet mot en tufva. Krafterna öfvergåfvo henne plötsligt, det var som om denna lilla motgång medtagit det sista af henne sjelf. Hon sjönk ned på marken, bekymmerslös för sin förföljerska, hon skrek icke, bad icke, sökte ej ens med handen värja sig mot denna. Elisabet hade förlorat sansen.

Agata var åter tätt inpå henne. Då Elisabet föll, böjde sig Agata ned öfver henne och varseblef genast, hvad som händt. Hon såg en kort stund på sitt offer.

— Du är skön, mumlade hon, skönare än jag, rikare än jag, ädlare, godare än jag. Du är ren i din själ, och du är älskad! Ha, detta allt är din olycka; ty just för

att du är ren, god, ädel, skön, rik och älskad, måste du dö! Dö, midt i ditt lifs skönaste vår! Du är i alla fall ej värd att beklaga; ty den som dör som du, den dör lycklig, äfven om den dör mot sin vilja. — Så dö nu för min hand! Det är jag som sänder dig rakt in i himmelen; dit jag sjelf aldrig kan hoppas komma. Men hvarför dröjer jag? Hvad har jag för gagn af att hon återkommer till medvetande? Nej, just nu . . .

Knifven, dödsbringaren, beskref en båge i luften, sänkte sig — — men stannade i sitt lopp, innan den nått den arma varelsen på marken. Den stannade för ett starkt rop, som isade blodet i Agatas ådror:

— Elisabet! Elisabet!

Det var Gustafs röst.

— — —

Ljuset, som Elisabet, innan hon gick ut, ställt i fönstret, hade förmått Beronius att på sin aftonpromenad göra ett slag ned till byggningen. Der hade han knackat på, men ej fått något svar. Han hade då försigtigt sett in genom rutan, men funnit rummet tomt. I tanke, att Elisabet eller någon annan snart skulle komma, hade han väntat en stund; men förgäfves. Just när han tänkte lemna sin plats varseblef han ett bref på marken, och af en lätt förklarlig nyfikenhet tog han upp detsamma. Döm om hans förvåning, när han såg att brevet var skrifvet med hans egen stil. Han läste det, och hans hjerta blef oroligt. Med ens gick det upp för honom att en fasansfull tragedi måste utspelas i Timmeryds skogstjärn. Utan betänkande kastade han sig in på den dit ledande gångstigen, och kom, som våra läsare funnit, dit just lagom att förhindra ett mord.

— — —

Oaktadt mörkret varseblef han de båda kvinnorna och skyndade dit. Blixtnabbt gömde Agata knifven och böjde

sig ned öfver Elisabet liksom för att återkalla henne till medvetandet.

— Gud ske lof, att någon kom, yttrade hon med så beherskad röst som det var henne möjligt.

— Himmel, hvad står på här? frågade Gustaf. Hur är det, lefver hon? Hvad har händt? Och hvad betyder allt detta? Brevet som var skrifvet i mitt namn?

— Ack, brevet! brevet!!

Det svindlade för Agatas ögon. Hon hörde att Gustaf funnit brevet, och hon visste att hon ej skulle kunna ljuga ifrån sig hvad som händt. När som helst kunde också Elisabet vakna ur sin medvetlöshet.

I första ögonblicket tänkte hon stöta dolken i Gustafs bröst. Det hade varit lätt, då han var fullkomligt oföberedd på ett anfall. Men hon kunde det icke. Och med förfärande klarhet stod det för henne, att hon aldrig skulle kunna utföra sin hämnd. Natur och kärlek hade besegrat henne. När hon såg Gustaf luta sig ned öfver Elisabet och värma dennas läppar med tusende kyssar, kände hon sjelf sig plötsligt så vek, som om ett helt lifs is tinat upp inom henne.

Agata var på en sekund som förvandlad. Hon kunde icke längre taga de älskandes lif, men hon ville icke lefva längre. Hon ville icke se morgonen bryta in öfver hennes nu fullständigt ödelagda lif.

Och dolken kom ånyo fram.

Gustaf hörde ett stönande bredvid sig. När han lyfte upp hufvudet från Elisabets bleka ansikte, såg han Agata falla baklänges till marken, medan en varm blodström frustade ut ur hennes bröst.

— Förlåt, om du kan, snyftade hon döende . . . Mitt brott var att jag älskade . . . Förlåt . . . och bed!

— — — —

Gustaf stod en stund försagd. Han visste ju ej hvad som tilldragit sig; men han anade att något förfärligt händt. Han kände ett djupt medlidande med den olyckliga Agata och ville skynda till hennes hjälp. Men han älskade ju Elisabet, som också behöfde hans omsorger. Och när han såg att Agatas ögon brustit, egnade han sig åt sin älskade.

Morgonen bröt omsider in öfver skådeplatsen för de uppskakande scener, vi nyss beskrifvit, och med den friska morgonvinden vaknade Elisabet till sans.

— Min Gud, hvar är jag?

— Du är hos din Gustaf, min älskling, der du hädan-
efter alltid skall vara och från hvilken ingen mera skall
rycka dig.

— Men hvad har då händt?

— Du har drömt en elak dröm, Elisabet, men i min
kärlek skall du glömma den som andra elaka drömmar.
Efter en hård strid stå vi vid målet, min kära, och nu
blir friden vår väntans och våra striders belöning.

(Slut.)

Carl Gustafsson

Handwritten text, possibly a letter or address, in a cursive script.

EN DÅMDELL

Handwritten text, possibly a letter or address, in a cursive script.

Obel.

Handwritten text at the bottom of the page, possibly a signature or date.

Till subskribenterna!

För att i någon mån hämma den under all kritik stående romanlitteratur, som genom mindre samvetsgranna kolportörer och andra årligen utsprides bland allmänheten och endast finner sin afsättning genom utlofvandet af presenter eller delegareskap i obligationsvinster, ha vi genom fördelaktigt gjorda förbindelser med såväl förläggare som författare blifvit i tillfälle påbörja utgifvandet af en utvald **romancykel**, hvars första del, kallad

EN DAMDUELL,

påbörjas med detta häfte och är på det högsta **roande**, **underhållande** och **spännande**. Innehållet är omväxlande, från folkscener med grofkornig humor till den förnäma världens högaristokratiska salonger. **Kärlek** och **passion** bilda naturligtvis underlaget för romanen, som därjämte erbjuder åtskilliga djupsinniga saker, satiriska bitar och lagom humor.

Arbetet, utgånget från "Landskrona Typografiska Anstalt" och tryckt på särdeles godt papper, är utarbetadt efter främmande förebild af **J. G. Bützow Runquist** och distribueras genom **Carl Ohrlanders Tidskriftsexpedition, Malmö**.

Obs.!

En Damduell utgör ett helt för sig och omfattar 20 16-sidiga häften à 10 öre.